

URZĄD MIASTA
KRAKOWA

Lokalny Program Rewitalizacji

„starej“ Nowej Huty

Czerwiec 2008

URZĄD MIASTA
KRAKOWA

Lokalny Program Rewitalizacji „starej“ Nowej Huty

Czerwiec 2008

Zleceniodawca: Urząd Miasta Krakowa

Wykonawca:

BIG-STÄDTEBAU GmbH
Eckernförder Strasse 212
24119 Kronshagen

Zespół roboczy:
Grażyna Adamczyk-Arns
Dr Anna Wojnarowska
Ewa Feresztyn
Florian Hultsch
Frank Hultsch

1. Wprowadzenie / streszczenie	5
- zadania i cel Lokalnego Programu Rewitalizacji	
- opis struktury programu i metodyki postępowania	
- uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji	
- zestawienie najważniejszych danych	
2. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze rewitalizacji	14
- opis obecnej sytuacji na obszarze rewitalizacji	
- prezentacja wybranych danych liczbowych	
- analiza SWOT	
- określenie kluczowych problemów	
- główne pola interwencji	
3. Operacyjne cele i działania rewitalizacji	34
4. Oczekiwane oddziaływania	38
5. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczące rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego miasta i regionu	40
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013	
- Strategia Rozwoju Krakowa 2005	
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 2003	
- Programy sektorowe dotyczące polityk w różnych sektorach społeczno-gospodarczych	
6. System komunikacji społecznej w ramach Programu	46
7. Instrumenty wdrażania programu i komunikacji społecznej	48
- system zarządzania	
- współpraca między Urzędem Miasta, operatorami i innymi uczestnikami procesu	
- metodyka przeprowadzania konsultacji społecznych	
- promocja programu	
- inne instrumenty pomocowe	
8. Monitoring programu rewitalizacji	51
- zasady systemu monitorowania programu, wskaźniki i ewaluacja	
9. Finansowanie	54
10. Wnioski	56
11. Źródła	58
12. Załącznik nr 1 – Projekty	63
- projekty priorytetowe: opis zakresu i uzasadnienie inwestycji	
- projekt pilotażowy	
- zestawienie i opis wszystkich rozpatrywanych projektów	
13. Załącznik nr 2 – Uchwała Rady Miasta Krakowa	77
14. Załącznik nr 3 – Sprawozdania z debat społecznych	79

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Podstawę prawną do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty stanowią Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013¹ wraz z Uszczegółowieniem² oraz opracowana przez Zarząd Województwa Małopolskiego „Metodyka przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach MRPO na lata 2007-2013”³.

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty jest wieloletnim, interdyscyplinarnym i zintegrowanym programem operacyjnym, tworzącym ramy wdrażania procesu rewitalizacji rozumianego jako zrównoważony rozwój miasta.

Określenie w Lokalnym Programie Rewitalizacji „starej” Nowej Huty prawidłowych kierunków działań jest warunkiem koniecznym dla pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach MRPO 2007-2013, Oś Priorytetowa 6, Działanie 6.1 Schemat A.

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty ma służyć Urzędowi Miasta jako narzędzie umożliwiające przygotowanie i wdrażanie konkretnych działań rewitalizacji długofalowej perspektywie w kontekście zarówno lokalnym jak i ogólnomiejskim. Aby móc wypełnić to zadanie, Program nie może być zamkniętym dokumentem, jednorazowo uchwalonym przez Radę Miasta, lecz musi być na bieżąco uzupełniany, dostosowywany do nowych wymagań i w miarę potrzeb aktualizowany.

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty ma doprowadzić do usunięcia zjawisk kryzysowych w przedmiotowym obszarze i przywrócić mu zdolność do samodzielnego funkcjonowania w strukturze miasta, a tym samym przyczynić się do jego zrównoważonego rozwoju.

Głównymi celami przy tym są:

- dostosowanie warunków życiowych i mieszkaniowych społeczeństwa lokalnego do współczesnych standardów,
- wzmocnienie gospodarki lokalnej i regionalnej i tworzenie dzięki temu nowych miejsc pracy,
- zachowanie i rewitalizacja budynków i obiektów o walorach historycznych, kulturowych, architektonicznych i urbanistycznych,
- podniesienie walorów przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów,
- poprawa sytuacji ekologicznej oraz modernizacja infrastruktury socjalnej i technicznej.

¹ *Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013* przyjęty Uchwałą Nr 780/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 4 października 2007 r.

² *Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*, Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 938/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 27 listopada 2007 r.

³ *Metodyka przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach MRPO na lata 2007-2013*, Zarząd Województwa Małopolskiego, listopad 2007 r.

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty musi bezpośrednio nawiązywać do specyficznych potencjałów, deficytów i potrzeb przedmiotowego obszaru w kontekście miejskim. Jednocześnie musi być spójny ze strategicznymi dokumentami kraju, województwa i Miasta Krakowa, do których należą przede wszystkim:

- *Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013*
- *Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013*
- *Strategia Rozwoju Krakowa 2005* wraz z opracowanymi i uchwalonymi programami sektorowymi
- *Wieloletni Plan Inwestycyjny 2007-2016*
- *Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego Miasta Krakowa 2003*
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- *Miejski Program Rewitalizacji Krakowa*

Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty przez Urząd Miasta Krakowa

W ramach prac przygotowawczych do stworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty Urząd Miasta Krakowa zlecił opracowanie *Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa*⁴ – globalnego programu analizującego sytuację w całym Krakowie pod kątem występowania zjawisk kryzysowych i zapotrzebowania na działania rewitalizacyjne, definiującego generalne formy i metody postępowania przy wdrażaniu i realizacji procesu rewitalizacji oraz wytyczającego obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych – a tym samym będącym podstawą do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji dla wybranych obszarów.

W trakcie opracowywania *Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa* przeprowadzono konsultacje społeczne. Ich celem było zapoznanie mieszkańców oraz społeczności lokalnych z problematyką rewitalizacji miast, przedstawienie i omówienie aktualnej wersji roboczej przygotowywanego Programu oraz pozyskanie podczas otwartej debaty opinii, stanowisk i pomysłów mających wpływ na sam Program, na hierarchię kolejności działań oraz na opracowanie katalogu projektów rewitalizacji.

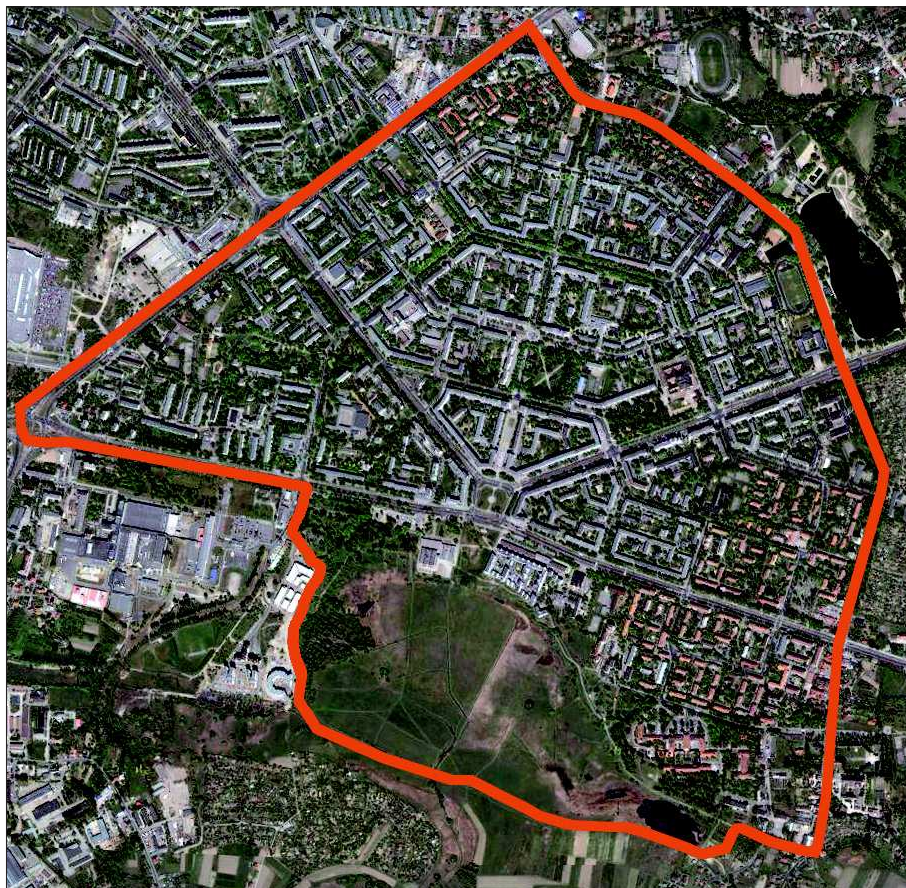
⁴ UCHWAŁA NR XCII/926/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przystąpienia do opracowania *Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa - Lokalnego Programu Rewitalizacji*

Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji do Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

W Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa przeprowadzono dogłębne analizy ośmiu potencjalnych zespołów rewitalizacji. Na tej podstawie stworzono hierarchię podejmowania działań rewitalizacji w kontekście całego miasta.

Jako obszar o drugim co do ważności priorytecie określono teren „starej” Nowej Huty wraz z obszarem użytku ekologicznego Łąki Nowohuckie.

Jest to obszar, na którym występuje spiętrzenie zjawisk kryzysowych w sferach środowiskowej, gospodarczej, społecznej i funkcjonalno-przestrzennej, a który jednocześnie dysponuje potencjałami pozwalającymi oczekiwać najlepszych efektów realizowanych działań rewitalizacji, również w skali całego miasta.

Potencjały:

- wysoka ranga historyczno-kulturowa jako reprezentatywny przykład urbanistyki socrealizmu w Polsce
- centrum dzielnicowe o ponadlokalnym znaczeniu
- duży potencjał pod względem rozwoju usług, turystyki i kultury
- prężnie działające instytucje kultury o zasięgu ponadlokalnym
- stowarzyszenia aktywnie działające na rzecz rozwoju dzielnicy
- gotowość mieszkańców do partycypacji w procesie rewitalizacji

Deficyty:

- poważne zanieczyszczenie środowiska
- nadmierne obciążenie poprzez ruch tranzytowy
- wysoki stopień dekapitalizacji starej zabudowy oraz zużycia technicznego i zesterzenia funkcjonalnego infrastruktury całego obszaru

- niski standard przestrzeni publicznych
- niewystarczające wykorzystanie walorów miejsca do rozwoju funkcji turystyki i kultury
- odpływ mieszkańców
- wysoki odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
- zły stan poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Z uwagi na fakt, że w przypadku „starej” Nowej Huty większa część zabudowy zawiera funkcję mieszkaniową i rewitalizacja kwartałów zabudowy mieszkaniowej będzie w długofalowej perspektywie znaczącym czynnikiem całego procesu, konieczne jest przeprowadzenie analizy przedmiotowego obszaru według kryteriów zawartych w art. 47 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006:

- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
- b) wysoką stopę długotrwałego bezrobocia;
- c) niekorzystne trendy demograficzne;
- d) niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
- e) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
- f) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- g) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;
- h) wysoką liczbę imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- i) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
- j) niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Analiza obszaru rewitalizacji w oparciu – gdzie było to możliwe – o dane liczbowe w odniesieniu do całego miasta, potwierdziła występowanie zjawisk kryzysowych w następujących dziedzinach:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia: w 2007 roku 5,7% mieszkańców objętych było pomocą MOPS (średnia dla Krakowa wynosi 4,3%)
- niekorzystne trendy demograficzne: spadek liczby mieszkańców w stosunku do roku ubiegłego o 5,1% (2581 osób), wyższy niż średnia odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (24,6%)
- niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji: wysoki odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym (ponad 50%)
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska: znaczne przekroczenia dopuszczalnych norm w zakresie jakości powietrza i klimatu akustycznego
- szacunkowo niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Wybór obszaru rewitalizacji dla niniejszego Programu jest również zgodny z zapisami w dokumentach strategicznych Miasta Krakowa:

1) kryteria nadrzędne, jak ochrona zabytków / wartość kulturowa:

- całość zespołu zabudowy leży w strefie ochrony konserwatorskiej, a teren Łąk Nowohuckich jest użytkiem ekologicznym objętym ochroną prawną na mocy Ustawy o ochronie przyrody

2) dokumenty strategiczne Miasta

a) *Strategia Rozwoju Krakowa*

Rewitalizacja zabytkowego zespołu urbanistycznego Nowej Huty określona została jako zadanie o znaczeniu metropolitalnym i miejskim w dziedzinie „Kultura i dziedzictwo kulturowe” – równie ważne jak działania rewitalizacji na Starym Mieście, Kazimierzu i w Starym Podgórzu.

Postuluje się rehabilitację zabudowy z lat 1949-1960 wraz z przywróceniem okolicznych terenów rekreacyjnych. W kategoriach ochrony dziedzictwa narodowego należy postrzegać działania na rzecz ochrony, utrzymania i modernizacji zabytkowej części mieszkalnej Nowej Huty, wymagającej pilnych prac remontowo-inwestycyjnych (na przykład Plac Centralny, Aleja Róż, plac przy Poczcie Polskiej w os. Willowym, ul. Klasztorna). Jednocześnie rewitalizacji wymagają parki.

Ważnym jest utworzenie Parku Kulturowego Dolina Dłubni, obejmującego Zalew Nowohucki, Kopiec Wandy, Fort Mogiła i Opactwo Mogilskie, jak też zagospodarowanie obszaru „Łąki Nowohuckie”.

Aktualnym także powinno stać się podjęcie idei utworzenia Muzeum Nowej Huty, które zajmie się działalnością kulturalno-edukacyjną i dokumentacyjną na obszarze Nowej Huty, jak też podjęcie utworzenia „Centrum Kultury Socrealizmu”.

Odpowiednich starań wymaga doprowadzenie do uznania Nowej Huty za pomnik historii i wpisania jej na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

b) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa*

Obecny rozwój obszaru „starej” Nowej Huty określono jako nieadekwatny do jego wysokich standardów urbanistyczno-architektonicznych, co jest skutkiem słabych powiązań komunikacyjnych z pozostałą częścią miasta oraz przesądzeń komunikacyjnych w obrębie placu Centralnego, obniżających jego funkcjonalne i przestrzenne możliwości.

Według założeń *Studium* rejon Placu Centralnego pełnić ma rolę centrum dzielnicowego. Powiązania ze strukturą Krakowa ciągami miejskimi otwierają szansę na ukształtowanie autentycznej przestrzeni życia publicznego w rozwijającej się wschodniej części miasta.

Układ przestrzenny zabudowy, otoczony terenami otwartymi, sprzyja rozwojowi różnorodnych miejskich funkcji publicznych i komercyjnych, wymaga jednak zaprogramowanych długofalowych przekształceń, wspieranych przemianami strukturalnymi w całej dzielnicy.

Podstawowy kierunek zmian w zagospodarowaniu tego obszaru to przede wszystkim systematyczne kształtowanie i ochrona przestrzeni publicznej, funkcjonującej w oparciu o atrakcyjny program usługowy.

Dziedzictwo kulturowe

■ obszar wpisany do rejestru zabytków

■ obszar rewitalizacji

Struktura i metodyka opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Charakterystyka stanu aktualnego na obszarze rewitalizacji

Powierzchnia przedmiotowego obszaru rewitalizacji wynosi ok. 341 ha. Aby móc przeprowadzić szczegółowe analizy, zdefiniowano najpierw podobszary jednolite pod względem funkcjonalno-przestrzennym:

1. zespół zabudowy „stara” Nowa Huta
2. użytek ekologiczny „Łąki Nowohuckie”

a następnie opisano je według następujących kategorii:

- struktura przestrzenno-funkcjonalna i dziedzictwo kulturowe
- środowisko
- gospodarka
- sfera społeczna

O ile było to możliwe, opisy te zostały poparte danymi liczbowymi, które porównano do odpowiednich danych dla całego miasta.

Analiza SWOT

Wzmiankowane wyżej analizy stanowią podstawę opracowania analizy SWOT, która jest jednym z najpowszechniejszych instrumentów analizy sytuacji, dokonywanej w celu uporządkowania informacji o stanie aktualnym.

S (Strengths) – mocne strony analizowanego obszaru,

W (Weaknesses) – słabe strony analizowanego obszaru,

O (Opportunities) – szanse występowania na przedmiotowym obszarze pozytywnych zmian,

T (Threats) – zagrożenia związane z możliwością występowania na przedmiotowym obszarze niekorzystnych zmian

Ta prosta i elastyczna metoda pozwala na zbadanie zarówno wewnętrznych mocnych i słabych stron, jak również zewnętrznych szans i zagrożeń. Mocne i słabe strony są przy tym wielkościami względnymi ocenianymi na bazie porównań z innymi obszarami (względnie – w zależności od obranej skali – innymi dzielnicami, miastami, regionami etc.).

Cele i działania operacyjne oraz ich oddziaływanie

Analiza SWOT nie jest strategią, a jedynie opisem aktualnej sytuacji. W toku analizy SWOT nie stawia się priorytetów, ani nie formułuje konkretnych działań. Stanowi ona jednak podstawę realizacji następnego etapu prac, czyli sformułowania celów operacyjnych oraz operacyjnych działań, które należy podjąć, by móc owe cele osiągnąć. Następnie dokonuje się opisu oddziaływań i efektów, których należy oczekiwać dzięki wdrożeniu procesu rewitalizacji.

Zarówno cele jak i działania operacyjne mają charakter strategiczny a nie planistyczny i służą ustaleniu określonego kierunku dalszego rozwoju danego obszaru. Wyniki analiz oraz cele i działania operacyjne muszą znaleźć swoje odbicie w planowanych działaniach rewitalizacji.

Działania i projekty rewitalizacji

Aby zapobiec postępującej degradacji przedmiotowego obszaru i możliwie szybko rozpocząć wdrażanie procesu rewitalizacji, należy określić rodzaje działań rewitalizacji – tzw. główne pola interwencji – i opracować koncepcje konkretnych projektów, które uznane zostaną za priorytetowe.

Projekty priorytetowe mają być źródłem impulsu dla dalszego rozwoju przedmiotowego obszaru i inicjować proces rewitalizacji, wyzwalając efekty *spill-over*. Mają one sygnalizować zarówno mieszkańcom jak i inwestorom zapoczątkowanie procesu pozytywnych przemian i być wyrazem poważnych zamiarów Urzędu Miasta w dziedzinie dalszej rewitalizacji.

Decydującą kwestią jest przy tym zarówno sam wybór rodzaju działania jak również jego lokalizacja. Z tego względu należy przeprowadzić analizy, które byłyby ukierunkowane na te aspekty.

- Główne pola interwencji / komparatywna analiza użyteczności

W celu oceny zjawisk kryzysowych stwierdzonych w „starej” Nowej Hucie i wyboru rodzaju działań rewitalizacji – tzw. głównych pól interwencji – zastosowano uproszczoną formę komparatywnej analizy użyteczności. Analiza użyteczności, dokonując porównania różnych potencjalnych decyzji, pokazuje ich praktyczną wartość użytkową. Sprawdza się ona szczególnie w przypadku kryteriów „miękkich”, czyli niewymiernych finansowo. Atutem tej metody jest to, że będąc wprowadzając techniką empiryczną, pozostaje również spójna i logiczna, i umożliwia podejmowanie w stosunkowo prosty sposób złożonych i kompleksowych decyzji. Stosując przedmiotową analizę, należy jednak zawsze uwzględniać fakt, że wartości użytkowe można postrzegać wyłącznie przez pryzmat ich wzajemnej relatywności, ponieważ powstały one na bazie porównania. Nie posiadają więc waloru bezwzględnej miarodajności.

Na podstawie przeprowadzonych analiz i w oparciu o zdefiniowane cele i działania rewitalizacji określono tzw. główne pola interwencji, czyli rodzaje działań, które powinny być przeprowadzone w celu zlikwidowania zjawisk kryzysowych w „starej” Nowej Hucie.

- Lista proponowanych projektów

Dla przedmiotowego obszaru rewitalizacji stworzono wstępną listę uwzględniającą następujące projekty:

- projekty przewidziane do realizacji w budżecie Miasta Krakowa na rok 2007
- projekty przewidziane do realizacji w budżecie Miasta Krakowa na rok 2008
- projekty przewidziane do realizacji w WPI Miasta Krakowa na lata 2007-2016
- projekty, które zostały złożone w Wydziale Strategii i Rozwoju Krakowa w fazie opracowywania Programu. W kwietniu 2007 roku Wydział Strategii i Rozwoju Miasta rozpoczął akcję naboru projektów, które wpiłyby się w działania rewitalizacji w Krakowie. Celem tej akcji było zbadanie zapotrzebowania i aktywności inwestycyjnej potencjalnych beneficjentów – jednostek miejskich, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, spółdzielni, wspólnot własnościowych, spółek itd. Do końca maja 2008 roku do Wydziału Strategii wpłynęły 24 projekty dotyczące przedmiotowego obszaru rewitalizacji.
- projekty proponowane przez autorów niniejszego Programu.

Następnie przeprowadzono weryfikację wszystkich projektów pod kątem ich kwalifikalności do współfinansowania w ramach Działania 6.1 Schemat A Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 i oceniono, realizacja których z nich pozwala oczekiwać najlepszych efektów.

Przy ocenie projektów kluczowe znaczenie miały następujące kryteria:

- kwalifikalność do współfinansowania w ramach Działania 6.1 Schemat A Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013
- zgodność z zamierzeniami Miasta zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych (*Strategia Rozwoju Krakowa 2005* wraz z Programami sektorowymi, *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa 2003*)
- zgodność z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- zgodność z celami i działaniami operacyjnymi Lokalnego Programu Rewitalizacji
- zgodność z rodzajami działań rewitalizacji wynikłymi na podstawie przeprowadzonej analizy użyteczności
- interdyscyplinarny charakter projektu
- uwarunkowania prawne (np. stan własnościowy)
- zasięg oddziaływania (efekt *spill-over*)
- stan przygotowania
- wykonalność (m. in. możliwość pozyskiwania środków bezzwrotnych ze źródeł innych niż Działanie 6.1 Schemat A)
- wyniki konsultacji społecznych

W rezultacie stworzono listę priorytetową projektów, które uszeregowano według hierarchii ich ważności.

Wdrożenie procesu rewitalizacji

Zaprezentowane instrumenty służące wdrażaniu procesu rewitalizacji, obowiązują w sposób uniwersalny, niezależnie od tego, ile, jakich i o jakim zasięgu działań zostanie przeprowadzonych w ramach procesu rewitalizacji.

Do instrumentów wdrażania należą:

1. System zarządzania:

- a) stworzenie struktur zarządzania procesem rewitalizacji
- b) sterowanie projektami
- c) współpraca Urzędu Miasta z innymi uczestnikami procesu
- d) organizowanie konsultacji społecznych
- e) promocja programu i inne działania z zakresu *public relations*

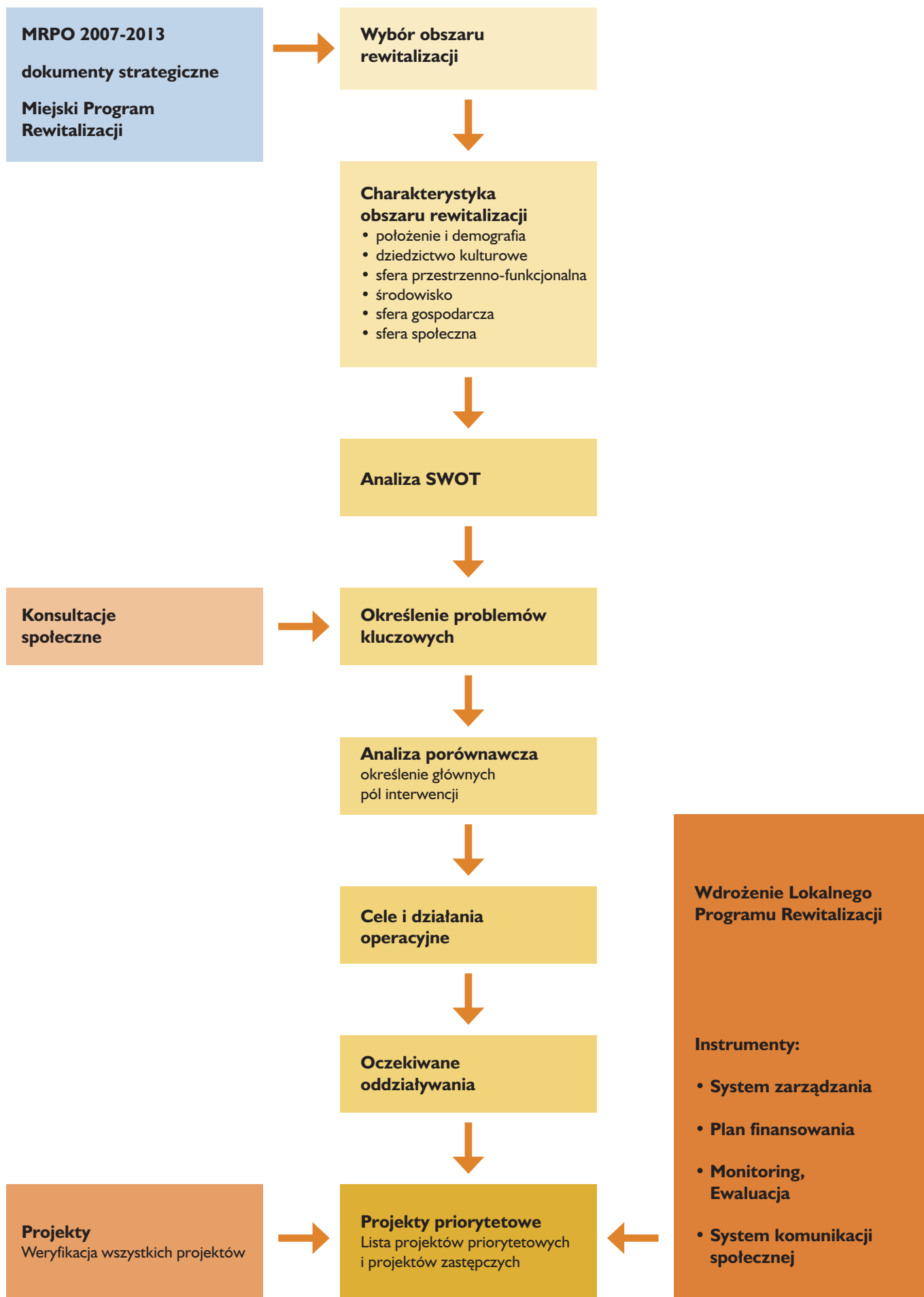
2. System monitoringu

- a) stworzenie systemu monitoringu na potrzeby niniejszego programu
- b) określenie wskaźników monitoringu
- c) ewaluacja

3. Plan finansowania

Podsumowanie

Program rewitalizacji posiadający nakreśloną wyżej strukturę zawiera zarówno zasady dotyczące wdrażania procesu rewitalizacji w aspekcie globalnym jak również propozycje działań i konkretnych projektów. Oba elementy programu będą sukcesywnie rozszerzane, uzupełniane i precyzowane – zależnie od aktualnych tendencji rozwojowych i potrzeb w zakresie sfer przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, społecznej i gospodarczej, a także w zależności od możliwości finansowych Miasta i stopnia pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

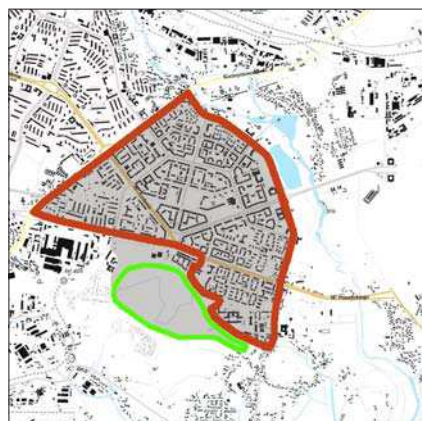

Charakterystyka obszaru rewitalizacji

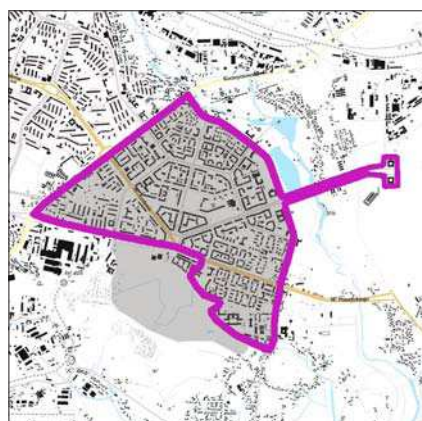
Obszar rewitalizacji będący przedmiotem niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji to zespół zabudowy mieszkaniowej Nowa Huta wraz z użytkiem ekologicznym „Łąki Nowohuckie”.

Cały obszar leży w Dzielnicy XVIII i obejmuje następujące jednostki urbanistyczne: Spółdzielcze-Kolorowe, Teatralne, Krakowiaków-Górali, Sportowe-Zielone, Szkolne, Stalowe-Willowe, Wandy, Centrum D-Handlowe, Centrum C-Zgody, Urocze, Słoneczne, Centrum B-Szklane Domy, Centrum A-Hutnicze-Ogrodowe oraz część jednostki urbanistycznej Na Skarpie.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi niecałe 305 ha, liczba mieszkańców sięga 50,7 tysięcy.

- obszar rewitalizacji
- zespół zabudowy mieszkaniowej
- użytek ekologiczny Łąki Nowohuckie

- Dziedzictwo kulturowe
- obszar wpisany do rejestru zabytków
  - obszar rewitalizacji

- strefa ochrony archeologicznej
- granice obszaru rewitalizacji

	Powierzchnia w m ²	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia na km ² w 2007 roku
Obszar rewitalizacji	3 411 149	50 701*	14 864
Kraków	327 000 000	756 336**	2313
Udział w całości	1,04 %	6,70 %	–

W 2004 roku decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków wpisany został – jako reprezentatywny przykład urbanistyki socrealizmu w Polsce – układ urbanistyczny historycznej zabudowy Nowej Huty wraz z osią widokowo-komunikacyjną Alei Solidarności do Centrum Administracyjnego Huty im. T. Sendzimira z dwoma budynkami Centrum Administracyjnego oraz placem włącznie. Ochroną objęto rozplanowanie ulic i placów, zieleńców, usytuowanie, bryły i gabaryty budynków, wystrój wnętrz architektoniczno-krajobrazowych oraz zieleń komponowaną.⁵

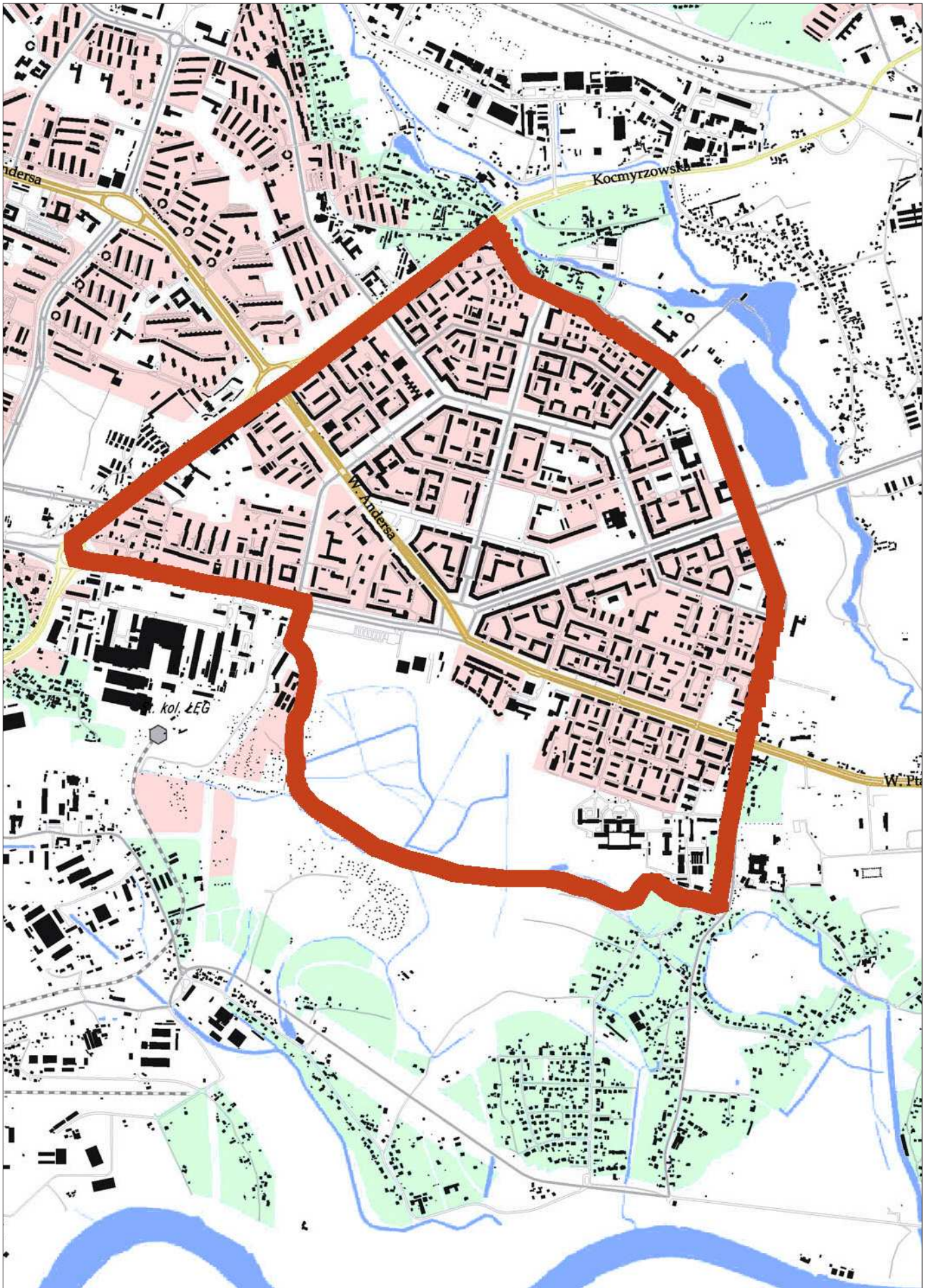
Niewielki fragment obszaru w południowej części leży w strefie ochrony archeologicznej.

⁵ Ogłoszenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Kraków, 30.12.2004

* Dane na IV kwartał 2007; źródło: Urząd Miasta Krakowa

** Dane na III kwartał 2007; źródło: Biuletyn Statystyczny Miasta Krakowa

Demografia

Powierzchnia i liczba mieszkańców

Obszar „starej” Nowej Huty stanowi 1,04 % powierzchni Krakowa.

Jest to obszar o ponad sześciokrotnie wyższej gęstości zaludnienia niż przeciętna w Krakowie.

Liczba osób zameldowanych na obszarze rewitalizacji zmalała w 2007 roku o 5,1% w stosunku do roku 2006, mimo że liczba mieszkańców całego miasta pozostała nieomal identyczna.

	„stara“ Nowa Huta*	Kraków	Udział w całości
Powierzchnia w m ²	3 411 149	327 000 000	1,04 %
Liczba mieszkańców			
2005	brak danych	756 629	–
2006	53 282	756 267	7,05 %
2007	50 701	756 336**	6,70 %
Gęstość zaludnienia na km ² w 2007 r.	14 864	2313	–

Struktura wiekowa mieszkańców według płci

Wśród mieszkańców „starej” Nowej Huty żyje 20,4 % kobiet więcej niż mężczyzn (średnia w skali miasta kształtuje się na poziomie 13,8 %).

59,7 % mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (średnia dla całego miasta 66 %), a udział dzieci i młodzieży do lat 18-tu wynosi 15,7 % (średnia dla całego miasta 16 %). Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym kształtuje się na poziomie 24,6% (średnia dla całego miasta 18 %).

	„stara“ Nowa Huta*	Kraków**	Udział w całości
Kobiety	27 699	402 645	6,88 %
w wieku przedprodukcyjnym 0–18	3886	58 682	6,62 %
w wieku produkcyjnym 19–60	15 231	252 320	6,03 %
w wieku poprodukcyjnym od 60	8582	91 526	9,38 %
Mężczyźni	23 002	353 691	6,50 %
w wieku przedprodukcyjnym 0–18	4059	61611	6,59 %
w wieku produkcyjnym 19–64	15 042	249 572	6,03 %
w wieku poprodukcyjnym od 65	3901	42 556	9,17 %
Ogółem	50 701	756 336	0,47 %

* Dane na IV kwartał 2007; źródło: Urząd Miasta Krakowa

** Dane na III kwartał 2007; źródło: Biuletyn Statystyczny Miasta Krakowa

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

„Stara” Nowa Huta to powstałe w duchu socrealizmu miasto satelitarne, zlokalizowane między śródmieściem a kombinatem metalurgicznym, w północno-wschodniej części Krakowa.

W 1949 roku na terenach wsi Mogiła, Pleszów i Krzesławice przystąpiono do budowy kombinatu metalurgicznego. W sąsiedztwie kombinatu zlokalizowano zespół mieszkaniowy – pierwsze w powojennej Polsce nowe miasto, budowane od podstaw – Nową Hutę. Od roku 1950 realizację zabudowy prowadzono według projektu urbanistycznego opracowanego przez zespół pod kierunkiem Tadeusza Ptaszyckiego. W koncepcji tej wyróżnić można elementy amerykańskiej doktryny „jednostek sąsiedzkich” oraz idei miasta-ogrodu. Przewidziano stworzenie samodzielnego organizmu miejskiego wyposażonego w niezbędne obiekty użyteczności publicznej, szkoły, sklepy i punkty usługowe. Jako pierwsze zrealizowano osiedla Wandy, Willowe, Młodości, Na Skarpie oraz Sportowe. Zabudowa Placu Centralnego powstała w latach 1950-56, w 1955 roku wzniesiono budynki centrum Administracyjnego Huty. Do końca lat 1950. zgodnie z pierwotnym założeniem urbanistycznym zrealizowano osiedla Centrum A, B, C, D z osiedlami Ogrodowym, Hutniczym, Stalowym, Słonecznym, Szkolnym i Zielonym, Zgody, Uroczym, Teatralnym, Górali i Krakowiaków.

Podstawą kompozycji urbanistycznej zespołu jest pięć arterii komunikacyjnych zbiegających się na Placu Centralnym. Pomiędzy nimi znajdują się wieloboczne kwartały zabudowy – w centralnej części zespołu o wysokości od pięciu do siedmiu kondygnacji, z prowadzącymi do podwórzy bramami, na obrzeżach zespołu budynki są dwu- i trzykondygnacyjne i umieszczone pojedynczo. W przestrzennych i bogato zazielenionych wnętrzach kwartałowych zlokalizowano place zabaw oraz obiekty infrastruktury społecznej – szkoły, przedszkola, żłobki i ośrodki zdrowia. Budynki przy arteriach komunikacyjnych i Placu Centralnym mają reprezentacyjny charakter oraz partery przeznaczone na funkcje handlowo-usługowe.

W latach 1988-1995 między Aleją Jana Pawła II a Łąkami Nowohuckimi powstało osiedle Centrum E. Zaprojektowane przez Romualda Loeglera jest ono nawiązaniem do pierwotnego projektu zagospodarowania terenu Nowej Huty, lecz pod względem kubatury, stylu i kolorystyki odbiega od socrealistycznego charakteru zabudowy Placu Centralnego. Znajduje się tu m.in. Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Mieczysława Karłowicza, kształcący dzieci począwszy od szkoły podstawowej poprzez gimnazjum do liceum.

Charakterystyczna dla „starej” Nowej Huty jest duża ilość zieleni – wprowadzona jednocześnie z powstawaniem całego zespołu zabudowy – w postaci pasm towarzyszących ciągom komunikacji kołowej, zieleńców we wnętrzach kwartałowych, a także terenów sportowych i rekreacyjnych w sąsiedztwie. Dzisiaj jest to najbardziej „zielona” dzielnica Krakowa.

Obecnie „stara” Nowa Huta pełni rolę jednego z sub-centrów usługowych miasta. Ponadto znajdują się tutaj liczne obiekty infrastruktury społecznej i kulturalnej – szkoły, przedszkola, kościoły, teatry, kino i szpital oraz Nowohuckie Centrum Kultury, a także obiekty sportowe. W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest stadion sportowy KS Hutnik oraz nowo wybudowane Młodzieżowe Centrum Sportu i Edukacji.

Struktura przestrzenno-funkcjonalna zespołu „starej” Nowej Huty jest do dzisiaj dobrze zachowana. Występujące w tej sferze deficyty to przede wszystkim wysoki stopień dekapitalizacji zabudowy oraz zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego zabudowy i infrastruktury, wynikającego z wieloletniego deficytu prac remontowych.

Większość budynków nie była dotychczas remontowana – ich stan techniczny i poziom efektywności energetycznej nie odpowiadają współczesnym standardom. Otoczenie mieszkaniowe tworzy przede wszystkim zieleń osiedlowa i przestrzenie publiczne, charakteryzujące się jednak niską jakością utrzymania.

Przestrzeń publiczna jest w dużej mierze zdegradowana, nawet w prestiżowych i pełniących kluczową rolę miejscach jak Plac Centralny i Aleja Róż. Dominacja infrastruktury komunikacyjnej oraz ogólnie niska jakość pod względem estetyczno-funkcyjnym nie sprzyja rozwojowi funkcji handlowo-usługowych i turystycznych. Potencjał przestrzeni publicznych jako miejsca spotkań i aktywności mieszkańców jest niewykorzystany.

Obszar rewitalizacji posiada dobre powiązania komunikacyjne dzięki połączeniom tramwajowym i autobusowym. Torowiska tramwajowe znajdują się jednak w złym stanie technicznym. Aleja Jana Pawła II jako droga tranzytowa stanowi barierę w przestrzeni publicznej, szczególnie dla pieszych i osób niepełnosprawnych.

Ostatnimi czasy bardzo popularne stały się środowiska artystyczne i kulturalne czerpiące z dorobku i historii Nowej Huty, m.in. dzięki prężnie działającym ośrodkom jak Teatr Łażnia Nowa, Teatr Ludowy czy Kino Sfinks. Istotną rolę w życiu dzielnicy odgrywają również Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida oraz Nowohuckie Centrum Kultury.

Brak jest jednak wystarczającej ilości obiektów i terenów sportowych dla mieszkańców oraz osiedlowych placów zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży. Odbudowa ścieżek rowerowych jest jednym z ważniejszych postulatów zgłaszanych przez lokalną społeczność.⁶

Na południe od placu Centralnego, w pradolinie Wisły, znajdują się Łąki Nowohuckie, obszar o powierzchni 57,17 ha, jako użytek ekologiczny objęty ochroną prawną na mocy Ustawy o ochronie przyrody. Ze względu na bogactwo gatunków flory i fauny, Łąki wraz z doliną Dłubni przeznaczone są nie tylko dla celów rekreacyjnych, ale i dydaktycznych. Brakuje jednak podstawowych elementów urządzenia terenu dla pieszych i rowerzystów, co utrudnia w dużym stopniu ich właściwe wykorzystanie i sprzyja kumulacji środowisk patogennych. Realizacja zagospodarowania Łąg Nowohuckich według projektu zaakceptowanego przez Radę Miasta jest jednym z ważniejszych postulatów zgłaszanych przez lokalną społeczność.⁷

Mieszkańcy Nowej Huty przejawiają duże zainteresowanie rozwojem ich dzielnicy, czego wyrazem jest m.in. aktywny udział w publicznych dyskusjach i w stowarzyszeniach takich jak Forum dla Nowej Huty czy Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Nowej Huty oraz na licznych stronach internetowych promujących Nową Hutę.

⁶ Postulaty Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich i Forum dla Nowej Huty, 7.11.2006

⁷ Postulaty Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich i Forum dla Nowej Huty, 7.11.2006

Środowisko

Zanieczyszczenie środowiska jest na terenie Nowej Huty poważnym problemem, z którym obszar ten boryka się od wielu lat. Mimo inwestycji obniżających emisje zanieczyszczeń do powietrza, sąsiedztwo kombinatu metalurgicznego i innych jednostek przemysłowych nadal negatywnie wpływa na stan środowiska.

Dodatkowym obciążeniem środowiska jest ruch tranzytowy przemieszczający się Al. Jana Pawła II. Obok dzielnicy Podgórze centrum Nowej Huty należy do obszarów o największej emisji ze źródeł powierzchniowych w skali całego Krakowa.

Jakość powietrza

W ramach monitoringu jakości powietrza w trzech punktach Krakowa – m. in. również na terenie obszaru rewitalizacji przy ul. Bulwarowej – prowadzone są pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀, dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), benzenu oraz zawartości ołowiu w pyłe PM₁₀.

Według *Raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2006 roku* dopuszczalna wartość stężeń średnich pyłu PM₁₀ dla roku kalendarzowego wynosząca dla terenu kraju 40 µg/m³ osiągnęła przy ul. Bulwarowej 192%. Według *Raportu o stanie Miasta 2006* stężenie średnioroczne pyłu PM₁₀ wzrosło w porównaniu z rokiem ubiegłym o ponad połowę. 25 stycznia 2006 roku maksymalne stężenie średniodobowe PM₁₀ wyniosło 592 µg/m³.

Przy ul. Bulwarowej prowadzone były również pomiary pyłu zawieszonego PM_{2.5}. Były to pomiary 24-godzinne, prowadzone z częstotliwością co 5 dni. Stężenia dobowe pyłu PM_{2.5} mieściły się w przedziale od 7 do 304 µg/m³. Średnie stężenie dla serii liczącej 68 wyników dobowych wyniosło 55 µg/m³, co wskazuje, że udział pyłu zawieszonego PM_{2.5} w PM₁₀ ukształtował się na poziomie 71%. Również w styczniu wystąpiło tu maksymalne stężenie 24-godzinne dwutlenku siarki (131 µg/m³, poziom dopuszczalny 125 µg/m³). W punktach zlokalizowanych na obszarze województwa małopolskiego stężenia średnioroczne mieściły się w przedziale od 5,91 µg/m³ (Kraków–Nowa Huta) do 2,11 µg/m³ (Gorlice).⁸

Pod względem emisji zanieczyszczeń do powietrza *Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2006 roku* ocenia sytuację całego miasta Krakowa jako niepokojącą, wymagającą znacznego wzrostu nakładów finansowych na realizację programów ochrony powietrza.

⁸ *Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2006 roku*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Kraków 2007

Klimat akustyczny

Dla dokonania oceny stanu klimatu akustycznego Krakowa w 2007 roku opracowano *Mapę Akustyczną Krakowa*⁹, która będzie podstawą do stworzenia programu ochrony środowiska przed hałasem i podjęcia działań w kierunku poprawy klimatu akustycznego miasta, a co za tym idzie zmniejszenia uciążliwości akustycznych dla mieszkańców.

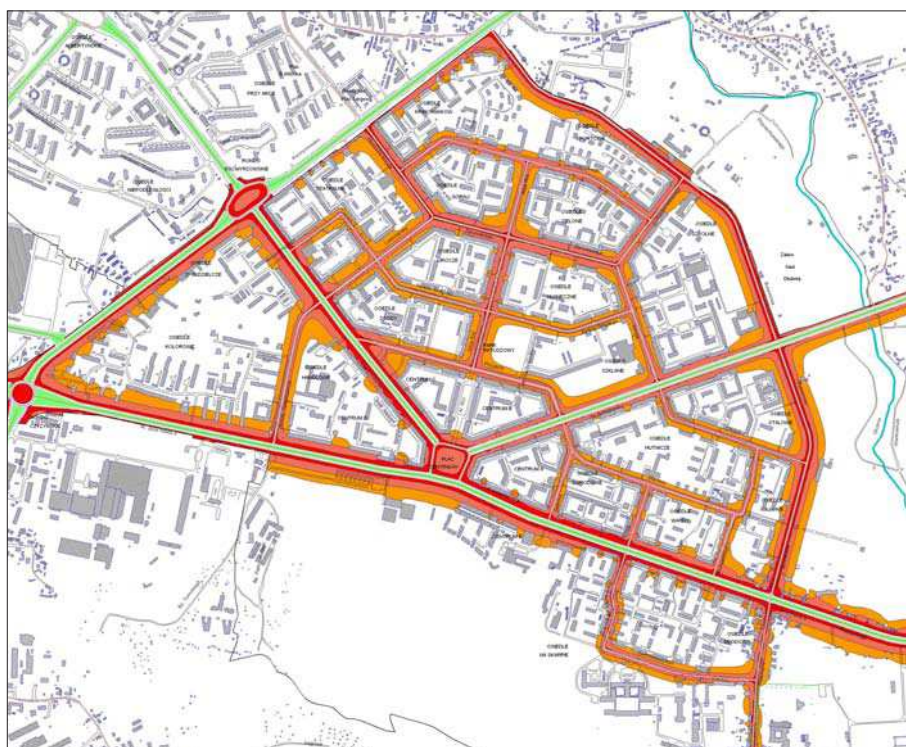
Decydujący wpływ na klimat akustyczny miasta ma dynamiczny wzrost natężenia przewozów towarowych i osobowych. Według rozporządzenia Ministra Środowiska¹⁰ dopuszczalny drogowy poziom hałasu w strefie śródmiejskiej wynosi 65dB w porze dnia.

Mapa konfliktów akustycznych hałasu drogowego ilustruje, że na obszarze rewitalizacji przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego L_{DWN} o 5-10dB dotyczą wszystkich ulic, również wewnętrznych. Najwyższe przekroczenia (o ponad 10dB) występują na Placu Centralnym, w ciągach ulic Al. Jana Pawła II, Al. Gen. Andersa i Bieńczyckiej – pomimo zieleni przyulicznej pełniącej rolę ekranów akustycznych – oraz na ul. Bulwarowej. Skala przekroczeń pozostaje w porze nocnej bez zmian.

Znaczne przekroczenia poziomu hałasu kolejowego (5-15dB) występują zarówno w dzień jak i w nocy na ulicach Bieńczyckiej, Al. Gen. Andersa, Al. Solidarności, Al. Jana Pawła II (odcinek Bieńczycka – Pl. Centralny) i na Placu Centralnym.

Mapa konfliktów akustycznych hałasu drogowego – przekroczenia poziomu dźwięku L_{DWN} w dB(A).¹¹

Źródło: *Mapa Akustyczna Krakowa*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków 2007

⁹ *Mapa Akustyczna Krakowa*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków 2007

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz. 826)

¹¹ L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w dB, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy

Wody powierzchniowe i podziemne

Na obszarze rewitalizacji nie występują wody powierzchniowe, lecz w bezpośrednim sąsiedztwie na wschodzie znajduje się Zalew Nowohucki oraz rzeki Młynówka i Dłubnia, natomiast na południu Park Starorzeczka Wisły.

Obszar rewitalizacji znajduje się częściowo na terenie strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Mistrzejowice-Zespół III, obejmujący studnie M-19 i M-19a ustanowionej decyzją Wojewody Krakowskiego znak: OS.III.6210-I-58/98 z dnia 11.09.1998 roku.

Tereny zielone

Charakterystyczna dla „starej” Nowej Huty jest duża ilość zieleni, występująca w różnych formach – w postaci parków (Park Ratuszowy, Park Szwedzki i Park Kultury i Wypoczynku), pasm towarzyszących ciągom komunikacji kołowej, zieleńców we wnętrzach kwartałów, a także terenów sportowych i rekreacyjnych położonych w sąsiedztwie. Jednakże jakość zielonych przestrzeni publicznych oceniona musi być jako bardzo niska. Wiele drzew wymaga zabiegów pielęgnacyjnych, trawniki są nagminnie niszczone przez parkujące na nich samochody, brakuje elementów małej architektury.

Szczególnie wartościowym elementem zieleni są leżące w pradolinie Wisły Łąki Nowohuckie – jeden z czterech użytków ekologicznych na terenie całego Krakowa, o powierzchni 57,17 ha. Na obszarze tym znajduje się również udokumentowane złożo kruszywa naturalnego „Nowa Huta-Zalew”, posiadające dokumentację geologiczną zatwierdzoną decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii znak: KZK/012/1633/66 z dnia 5.02.1966 r.

Jako pozytywne należy ocenić występowanie terenów zielonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji – w tym ponad kilometrowej szerokości pasa zieleni pomiędzy zespołem zabudowy „starej” Nowej Huty a kombinatem metalurgicznym. W ostatnich latach rozpoczęto szeroko zakrojone działania renaturyzacji i rewitalizacji terenów nad Zalewem Nowohuckim, w wyniku czego staną się one atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców okolicznych osiedli. Cały teren wzdłuż wschodniej granicy zespołu mieszkaniowego Nowej Huty przewidziany jest do włączenia w obszar parku kulturowego „Park Kulturowy Dolina Dłubni”. Obecnie w trakcie opracowania jest projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru „Dolina Dłubni – Krzesławice”, którego częścią są tereny nad Zalewem Nowohuckim.

Sfera gospodarcza

Aktywność gospodarcza

Obszar „starej” Nowej Huty pełni rolę jednego z sub-centrów usługowych miasta. Zdecydowana większość funkcjonujących tu przedsiębiorstw (ok. 91%) to firmy małe, o liczbie pracujących do 9 osób. Około 7% to firmy, w których pracuje 10-19 osób. Udział zlokalizowanych tu małych i średnich przedsiębiorstw zatrudniających do 249 pracowników wynosi w skali Krakowa 1,3 %.

Małe i średnie przedsiębiorstwa w „starej” Nowej Hucie		Kraków
Liczba przedsiębiorstw	1370	104 426
Wielkość wg liczby zatrudnionych		
I - 9 zatrudnionych	91,2 %	98 751 (94,5 %)
10 – 19 zatrudnionych	6,9 %	4597 (4,4 %)
20 – 49 zatrudnionych	1,1 %	
50 – 249 zatrudnionych	0,7 %	886 (0,8 %)

Przeprowadzone na potrzeby niniejszego Programu badania rynkowe¹² wykazały, że w strukturze branżowej dominują przedsiębiorstwa nastawione na obsługę mieszkańców dzielnicy, przede wszystkim związane ze służbą zdrowia, zaopatrzeniem w artykuły spożywcze i różnymi usługami.

Oszacowano, że liczba osób zatrudnionych w małych i średnich przedsiębiorstwach na obszarze rewitalizacji wynosi ok. 8 880.

Branże o największej liczbie MŚP	
Gabinety, przychodnie, analizy lekarskie	120
Artykuły spożywcze, alkohole – hurt, detal	119
Usługi różne (serwis. instalacje, projektowanie)	91
Usługi budowlane	73
Handel – odzież, obuwie, bielizna	63
Handel detaliczny – art. różne	62
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne itp.	53
Usługi rzemieślnicze (szewcy, szklarze, stolarze itp.)	47
Gastronomia, kluby, dyskoteki	45
Wielobranżowe sklepy, hurtownie, przedsiębiorstwa	43
Usługi finansowe i ubezpieczeniowe	39
Artykuły różne – hurtownie, produkcja	33
Materiały budowlane i instalacyjne, maszyny, urządzenia	32
Transport, spedycje, przewozy	32
Apteki	29
Biura rachunkowe, księgowość, rewidenci	27
Wyposażenie obiektów	27
AGD, RTV, elektronika – detal, hurt, serwis	26
Kultura i sztuka – galerie, obiekty konferencyjne	23
Sprzęt komputerowy, oprogramowanie	23

¹² Stan małych i średnich przedsiębiorstw w Centrum Krakowa i w centrum Nowej Huty, CEM Instytut Badań Rynku i Opinii Publicznej Sp. z o.o., Kraków, styczeń 2008 r.

Badania wykazały również strefy „starej” Nowej Huty o szczególnie intensywnej aktywności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw.

Najwięcej lokalizacji grupuje się na osiedlach Kolorowym i Teatralnym, a więc nie w strefie centralnej, np. przy Placu Centralnym lub w Alei Róż.

„stara“ Nowa Huta	Liczba MŚP	Udział w całości	Liczba zatrudnionych
os. Kolorowe	109	16 %	651
os. Teatralne	104	12 %	597
os. Na Skarpie	89	10 %	636
os. Szkolne	71	8 %	349
os. Centrum B	68	6 %	339
os. Słoneczne	66	6 %	399
os. Centrum A	58	4 %	257
os. Centrum C	57	4%	452
os. Krakowiaków	57	3 %	330
os. Centrum E	56	3 %	322
pozostałe ulice	634	29 %	4457

W II etapie projektu badawczego przeprowadzono badania marketingowe na temat sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw.

Badani przedsiębiorcy działający w „starej” Nowej Hucie nastawieni są na obsługę klientów z dzielnicy – 71% obsługuje klientów z dzielnicy bardzo lub dość często. Jednocześnie stosunkowo rzadko obsługują klientów z obszaru kraju lub z zagranicy.

Niemal połowa przedsiębiorstw (48%) ocenia sytuację finansową przedsiębiorstwa jako średnią, natomiast mniej – co czwarte przedsiębiorstwo – ocenia sytuację jako dość dobrą lub bardzo dobrą. Prawie co czwarte przedsiębiorstwo ocenia tę sytuację jako złą lub bardzo złą. Ocena rośnie wraz z wielkością przedsiębiorstwa i zasięgiem terytorialnym jego działalności,

Okolo 37% przedsiębiorstw ocenia, że sytuacja finansowa firmy w stosunku do sytuacji sprzed roku pozostała na podobnym poziomie; 29% ocenia, że sytuacja się poprawiła, a co czwarte, że uległa pogorszeniu. Mimo podobnej średniej ocen szczegółowa analiza pokazuje, że w największych przedsiębiorstwach częściej obserwuje się stabilizację sytuacji.

Przedsiębiorcy patrzą w przyszłość mało optymistycznie. Poprawy oczekuje 37% badanych przedsiębiorstw, a pogorszenia sytuacji 11%. Nieco mniejszy optymizm przejawiają przedsiębiorstwa najmniejsze.

Ok. 40% przedsiębiorców spodziewa się wzrostu obrotów, ale podobny odsetek badanych oczekuje, że pozostaną one na tym samym poziomie. 13% badanych twierdzi, że w 2008 r. dotrą do odleglejszych klientów. Firmy obsługujące klientów z innych obszarów kraju oraz zagranicznych najczęściej spodziewają się zwiększenia zakresu oddziaływania.

Co dziesiąty przedsiębiorca uważa, że w 2008 r. będzie miał mniej klientów niż w roku ubiegłym. Ponad 40% badanych oczekuje jednak zwiększenia liczby klientów. Zwiększenie asortymentu w 2008 r. planowane jest przez 28% badanych.

W 2007 roku skala inwestycji osiągnęła wysoki poziom. Ponad połowa firm zainwestowała w szkolenie personelu. Duża część badanych wskazała na inwestycje w infrastrukturę informatyczną oraz remonty lub modernizację pomieszczeń, natomiast dużo rzadziej wskazywane są inwestycje związane z reklamą lub promocją. Warunki prowadzenia działalności jako dobre lub bardzo dobre ocenia 34% przedsiębiorstw, jako średnie co trzecie przedsiębiorstwo, jako złe lub bardzo złe co czwarte przedsiębiorstwo (26%).

Pytani o zalety lokalizacji firmy niemal 40% badanych nie dostrzegło żadnych zalet. Główne zalety to duże zainteresowanie klientów, łatwy dostęp klientów, stali klienci oraz bliskość miejsca zamieszkania.

Zdecydowanie największą trudnością w prowadzeniu działalności jest, zdaniem badanych, bieda okolicznych mieszkańców, co implikuje niską siłę nabywczą klientów. Z tym wiąże się także starzenie się dzielnicy, brak młodych ludzi, którzy są ważną grupą konsumencką. Problem jest o tyle znaczący, że przedsiębiorstwa działające w Nowej Hucie są przede wszystkim zorientowane na obsługę mieszkańców dzielnicy.

Większość przedsiębiorstw MŚP działających w „starej“ Nowej Hucie (62%) działa na rynku dłużej niż 10 lat. Tylko co dziesiąte to przedsiębiorstwo działające do dwóch lat. Przedsiębiorstwa najmłodsze to w przeważającej liczbie firmy jednoosobowe lub zatrudniające jednego pracownika (80%).

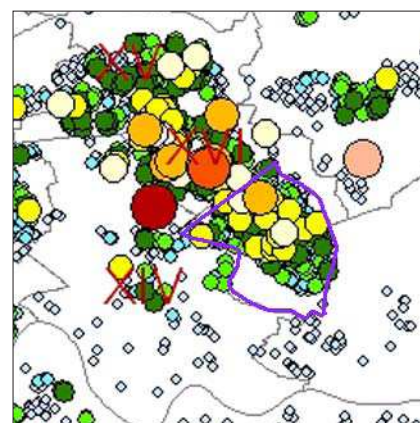
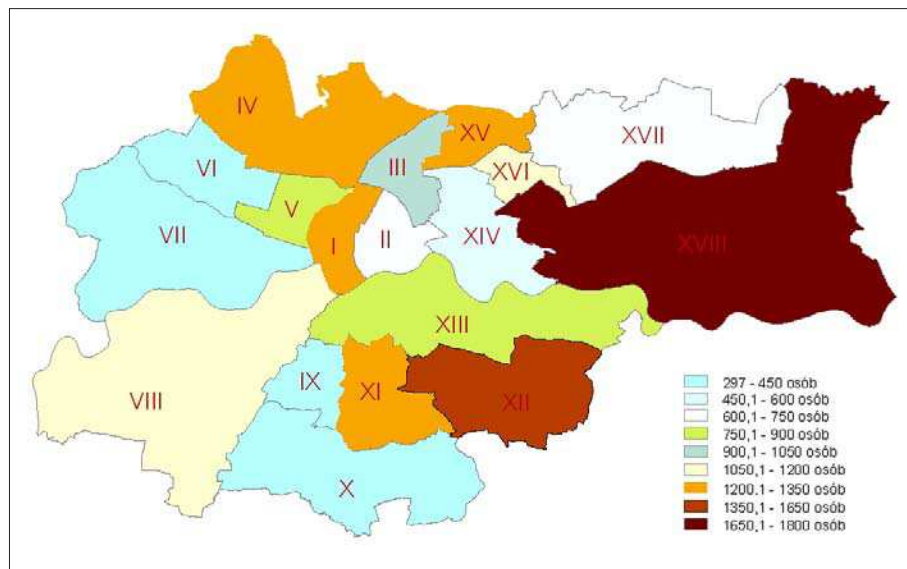
Poziom komputeryzacji przedsiębiorstw jest wyraźnie niższy niż np. w centrum Krakowa. Prawie co trzecie małe lub średnie przedsiębiorstwo nie posiada komputera.

Właścicielami przedsiębiorstw wyraźnie częściej są mężczyźni niż kobiety – 63% wobec 37%. Najliczniejszą grupę właścicieli stanowią osoby w wieku 50-59 lat. Niemal co piąty właściciel ma wykształcenie mniej niż średnie, 37% ma wykształcenie średnie i 42% wykształcenie wyższe lub niepełne wyższe.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na terenie „starej” Nowej Huty jest wyższa niż średnia w Krakowie – 5,3% mieszkańców w wieku produkcyjnym jest bez pracy, w tym 30,2% dłużej niż 24 miesiące.

Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, osoby powyżej 50 roku życia, jak również osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym.

	„stara“ Nowa Huta	Kraków
Liczba osób bezrobotnych	1 588	16 068
Kobiety	902 / 56,8 %	9556 / 59,5 %
Mężczyźni	686 / 43,2 %	6512 / 40,5 %
Struktura wieku		
18–25	234 os. / 14,7 %	≤24: 13 %
26–30	213 os. / 13,4 %	25–34: 28 %
31–40	246 os. / 15,5 %	35–44: 20 %
41–50	396 os. / 24,9 %	45–64: 39 %
51–59/64	497 os. / 31,3 %	
Bezrobotni powyżej 24 m-cy	479 / 30,2 %	5411 / 33,7 %
Wykształcenie osób bezrobotnych		
wyższe	175 os. / 11,2 %	2526 / 15,7 %
pomaturalne/policealne	0	4109 / 25,57 %
średnie techniczne	0	
średnie (liceum zawodowe)	0	
średnie (liceum ogólnokształcące)	186 os. / 11,7 %	1886 / 11,7 %
zasadnicze zawodowe	374 os. / 23,6 %	3221 / 20,1 %
gimnazjalne	0	4326 / 26,9 %
podstawowe	400 os. / 25,2 %	
niepełne podstawowe	453 os. / 28,6 %	

Sfera społeczna

Pomoc społeczna

Liczba gospodarstw domowych w „starej” Nowej Hucie objętych pomocą społeczną MOPS utrzymuje się do trzech lat na mniej więcej stabilnym poziomie.

W 2007 roku z pomocy społecznej korzystało 5,75 % mieszkańców „starej” Nowej Huty, o 21,5 % mniej niż w roku ubiegłym. Znacznie spadła liczba osób dotkniętych ubóstwem, która wyniosła 2,9 % (o 33,5 % mniej niż w roku 2006).

	2005		2006		2007				
	ogółem	w tym dotkniętych ubóstwem	ogółem	w tym dotkniętych ubóstwem	ogółem	w tym			
						dotkniętych ubóstwem	dotkniętych bezrobociem	dotkniętych niepełnosprawnością	dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą
Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą MOPS									
Obszar rewitalizacji	1491	918	1622	956	1458	730	417	765	732
Kraków	18 054	10 293	19 821	9546	16 767	9159	5149	9125	7366
Udział w całości	8,3%	8,9%	8,2%	10%	8,7%	8,1%	8,1%	8,4%	9,9%
Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą MOPS									
Obszar rewitalizacji	3373	2082	3709	2202	2913	1464	1038	1182	1146
Kraków	38 330	21 874	42 339	20 270	32 917	19 126	12 873	14 584	12367
Udział w całości	8,8%	9,5%	8,8%	10,9%	8,9%	7,7%	8,1%	8,1%	9,3%

	2005		2006		2007				
	ogółem	w tym dotkniętych ubóstwem	ogółem	w tym dotkniętych ubóstwem	ogółem	w tym			
						dotkniętych ubóstwem	dotkniętych ubóstwem i bezrobociem	dotkniętych ubóstwem i niepełnosprawnością	dotkniętych ubóstwem i długotrwałą lub ciężką chorobą
Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą MOPS									
Obszar rewitalizacji	1491	918	1622	956	1458	730	310	352	324
Kraków	18 039	10 293	17 360	9546	16 767	9159	b. d.	b. d.	b. d.
Udział w całości	8,3%	8,9%	8,2%	10%	8,7%	8,1%			
Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą MOPS									
Obszar rewitalizacji	3373	2082	3709	2202	2913	1464	738	530	503
Kraków	55 056	21 874	23 413	20 270	32 917	19 126	b. d.	b. d.	b. d.
Udział w całości	8,8%	9,5%	8,8%	10,9%	8,9%	7,7%			

Przestępczość

Obszar „starej” Nowej Huty cieszy się w Krakowie wątpliwą reputacją jako obszar wyjątkowo zagrożony przestępczością. Również poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest bardzo niskie.

Odczuć tych nie potwierdzają w pełni statystyki Policji Miejskiej, według których liczba przestępstw odnotowanych na obszarze rewitalizacji nie należy do najwyższych w skali Krakowa.

Niemniej jednak odsetek rozbojów i bójek wyniósł w 2007 roku ponad 20%, co jest wskaźnikiem dwa razy wyższym niż przykładowo w centrum miasta. Nieomal 80% przestępstw odnotowanych na obszarze rewitalizacji w 2007 roku to kradzież i kradzież z włamaniem.

Niepokojący jest wzrost liczby przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie – w 2007 roku przekroczyła ona 20%.

Kategoria przestępstwa (czyny stwierdzone)	2005		2006		2007	
	ogółem	w tym nieletni	ogółem	w tym nieletni	ogółem	w tym nieletni
Zabójstwo	1	0	0	0	0	0
Rozbój	115	26	79	7	61	19
Bójka / pobicie	28	4	9	6	10	8
Kradzież z włamaniem	178	1	205	3	138	17
Kradzież	129	9	120	31	130	25
Obszar rewitalizacji	451	40	413	47	339	69
Kraków	45 270	1265	40 116	1744	b. d.	b. d.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Dziedzictwo kulturowe i struktura funkcjonalno-przestrzenna			
<ul style="list-style-type: none"> zachowany spójny układ architektoniczno-urbanistyczny o wyjątkowej wartości kulturowo-historycznej, objęty ochroną konserwatorską subcentrum o znaczeniu ponadlokalnym dobra dostępność do systemu komunikacji miejskiej instytucje kultury i nauki o znaczeniu ponadlokalnym 	<ul style="list-style-type: none"> nadmierne obciążenie poprzez ruch tranzytowy nierozwiązany problem systemu parkowania w przeważającej części niski standard przestrzeni publicznych, postępująca degradacja wysoki stopień zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego infrastruktury przestarzała infrastruktura techniczna komunikacji miejskiej (torowiska tramwajowe) brak systemu dróg rowerowych wysoki stopień dekapitalizacji zabudowy, również wewnątrz kwartałowych, postępująca degradacja główne osie jako bariery dla ruchu pieszego 	<ul style="list-style-type: none"> możliwość pozyskiwania środków bezzwrotnych na realizację celów rewitalizacji zachowanie układu architektoniczno-urbanistycznego ze względu na konieczność przestrzegania przepisów ochrony konserwatorskiej rozwiązanie problemów indywidualnego ruchu kołowego, dostosowanie systemu komunikacji do współczesnych standardów zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej dla turystów, mieszkańców oraz dla lokalizacji usług i handlu dostosowanie warunków mieszkaniowych do współczesnych standardów, poprawa jakości otoczenia mieszkaniowego odciążenie ul. Jana Pawła II dzięki budowie obwodnicy stworzenie programów służących zapobieganiu postępującemu wyludnianiu się obszaru 	<ul style="list-style-type: none"> brak środków finansowych na realizację działań rewitalizacji ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji osłabienie funkcji typowych dla centrum dzielnicowego, utrata konkurencyjności wobec innych obszarów miasta niewydolność systemu komunikacji odpływ inwestorów i mieszkańców do innych obszarów miasta postępująca degradacja zabudowy mieszkaniowej wskutek braku środków finansowych wspólnot własnościowych
Środowisko			
<ul style="list-style-type: none"> położenie wśród terenów zielonych Łąki Nowohuckie jako użytek ekologiczny o wyjątkowych wartościach przyrodniczych, również ze względu na potencjał dydaktyczny i rekreacyjny zielen wewnątrzkwartałowa i przyuliczna 	<ul style="list-style-type: none"> znaczne zanieczyszczenie środowiska spowodowane sąsiedztwem terenów przemysłowych, tranzytowym ruchem kołowym i emisją zanieczyszczeń z systemów grzewczych zły stan klimatu akustycznego spowodowany hałasem komunikacyjnym, zarówno w dzień jak i w nocy ogólnie niski poziom efektywności energetycznej budynków brak odpowiedniego zagospodarowania Łąg Nowohuckich 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości środowiska dzięki wdrażaniu norm UE poprawa jakości powietrza i klimatu akustycznego dzięki redukcji ruchu kołowego, promocji ekologicznych środków komunikacji i modernizacji systemów grzewczych stworzenie terenów do edukacji i cichej rekreacji poprzez zagospodarowanie Łąg Nowohuckich przeprowadzenie rewitalizacji terenów nad Zalewem Nowohuckim, zagospodarowanie parków rzecznych poprawa lokalnego klimatu dzięki pielęgnacji i uzupełnianiu elementów zieleni wewnątrzkwartałowej wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów 	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko postępującego pogarszania się jakości środowiska wskutek błędnych inwestycji brak środków finansowych na przeprowadzenie modernizacji systemów grzewczych i termomodernizacji budynków wysokie ceny ekologicznych nośników energii cieplnej (prąd, gaz) zniechęcające mieszkańców do przeprowadzania modernizacji systemów grzewczych (likwidacji niskiej emisji)

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Gospodarka			
<ul style="list-style-type: none"> · bogaty zasób powierzchni dla działalności usługowo-handlowej · występowanie ważnych instytucji kultury · potencjał jako atrakcyjna lokalizacja inwestycji · aktywny sektor małej i średniej przedsiębiorczości · potencjał dla rozwoju turystyki i kultury o znaczeniu ponadlokalnym · bliskość terenów przemysłowych (potencjalne miejsca pracy dla mieszkańców oraz odbiorcy usług świadczonych przez przedsiębiorców działających na terenie obszaru) 	<ul style="list-style-type: none"> · niedostateczny popyt na towary i usługi wskutek niekorzystnej sytuacji gospodarczej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> · wzrost konkurencyjności w skali miasta · wzrost znaczenia jako centrum o ponadlokalnej randze · stworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości, głównie MŚP · stworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych (turystyka kulturowa, turystyka zainteresowań, turystyka ekologiczna) · stworzenie warunków dla lokalizacji wydarzeń kulturalnych o ponadlokalnym znaczeniu · promocja obszaru w skali miasta jako atrakcyjnej lokalizacji pożądanых branż · pozytywne oddziaływanie przemian zachodzących na sąsiadujących terenach przemysłowych i poprzemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> · brak zainteresowania inwestorów wskutek niedostatecznych warunków inwestycji · odpływ działających na obszarze przedsiębiorców wskutek pogorszenia się sytuacji demograficznej i gospodarczej mieszkańców · spadek zainteresowania turystów wskutek braku informacji i usług okołoturystycznych
Sfera społeczna			
<ul style="list-style-type: none"> · duże zainteresowanie mieszkańców poprawą warunków życia w dzielnicy · aktywna działalność lokalnych stowarzyszeń na rzecz dzielnicy · zrealizowane nowe projekty: dydaktyczne Centrum dla Młodzieży Nowa Huta, Centrum Sportowe z pływalnią · oferta Nowohuckiego Centrum Kultury 	<ul style="list-style-type: none"> · wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczności · odpływ mieszkańców (5,6% w stosunku do roku ubiegłego) · wysoki wskaźnik przestępczości, kumulacja środowisk patogennych · niewystarczający nakład środków finansowych na odnowę infrastruktury Policji, Straży Miejskiej i Państwowej Straży Pożarnej · sceptyczne nastawienie mieszkańców jeśli chodzi o szanse na pozytywne przemiany w ich dzielnicy · niewystarczająca ilość terenów sportowych oraz osiedlowych placów zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> · pozytywne efekty programu „Bezpieczny Kraków” · poprawa jakości życia mieszkańców · rozładowanie napięć społecznych i poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego · wzmocnienie identyfikacji mieszkańców z ich dzielnicą dzięki pozytywnym efektom procesu rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> · ryzyko odpływu mieszkańców wskutek postępującej degradacji i utrudnień życia codziennego · rosnące rozwarstwienie społeczne, pociągające za sobą rozwój zjawisk patologicznych · postępująca degradacja przestrzeni publicznych i otoczenia mieszkaniowego jako potencjalnych miejsc występowania zjawisk patogennych · pogłębienie patologii społecznych · negatywne oddziaływanie sytuacji społecznej w sąsiednich dzielnicach · brak partycypacji ze strony społeczności lokalnych

Podsumowanie – kluczowe problemy i stany kryzysowe

• Środowisko

Zarówno pod względem jakości powietrza jak też stanu klimatu akustycznego obszar rewitalizacji wykazuje znaczne przekroczenia dopuszczalnych norm.

Mimo inwestycji obniżających emisje zanieczyszczeń do powietrza, sąsiedztwo kombinatu metalurgicznego i innych jednostek przemysłowych nadal negatywnie wpływa na stan środowiska w Nowej Hucie. Dodatkowym obciążeniem jest ruch tranzytowy przemieszczający się Al. Jana Pawła II. Obok dzielnicy Podgórze centrum Nowej Huty należy do obszarów o największej emisji ze źródeł powierzchniowych w skali całego miasta.

Według *Raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2006 roku* wartość stężeń średnich pyłu PM10 dla roku kalendarzowego przy ul. Bulwarowej nieomal pięciokrotnie przekroczyła dopuszczalną normę. Według *Raportu o stanie Miasta 2006* stężenie średnioroczne pyłu PM10 wzrosło w porównaniu z rokiem ubiegłym o ponad połowę. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego L_{DWN} o 5-10dB dotyczą wszystkich ulic, również wewnętrznych, a przy głównych osiach osiągają ponad 10dB. Skala przekroczeń pozostaje w porze nocnej bez zmian.

• Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Zjawiska kryzysowe dotyczą przede wszystkim wysokiego stopnia dekapitalizacji starej zabudowy, jak również wysokiego stopnia zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego infrastruktury całego obszaru rewitalizacji, co wynika z wieloletniego deficytu prac remontowych.

Przeważająca część budynków nie odpowiada współczesnym standardom zarówno pod względem technicznego wyposażenia jak i poziomu efektywności energetycznej. Dekapitalizacja zabudowy skutkuje nie tylko utratą walorów architektonicznych i historycznych, ale ma również decydujący wpływ na lokalizację pożądaných funkcji.

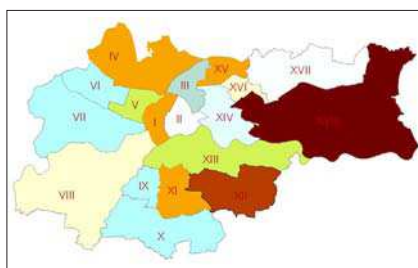
Jakość większości przestrzeni publicznych jest niska i wykazuje znamiona postępującej degradacji, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców i poczucie bezpieczeństwa, skutkuje występowaniem zjawisk patogenicznych i obniża szansę na rozwój sektora handlu, turystyki i usług.

Ulice obszaru rewitalizacji są regularnie przeciążone, przy czym szczególnie dokuczliwy jest ruch tranzytowy przemieszczający się Al. Jana Pawła II. Brakuje odpowiednich rozwiązań systemu parkowania, a infrastruktura techniczna komunikacji miejskiej jest przestarzała.

• Sfera gospodarcza

Właściciele małych i średnich przedsiębiorstw działający na obszarze rewitalizacji patrzą w przyszłość mało optymistycznie. Poprawy sytuacji oczekuje 37% badanych przedsiębiorstw, ok. 40% oczekuje, że obroty pozostaną na tym samym poziomie. 26% badanych ocenia warunki prowadzenia działalności jako złe lub bardzo złe.

Zdecydowanie największą trudnością w prowadzeniu działalności jest, zdaniem badanych, bieda okolicznych mieszkańców, co implikuje niską siłę nabywczą klientów. Z tym wiąże się także starzenie się dzielnicy, brak młodych ludzi, którzy są ważną grupą konsumencką. Problem jest o tyle znaczący, że przedsiębiorstwa działające na obszarze rewitalizacji są przede wszystkim zorientowane na obsługę mieszkańców dzielnicy.

Liczba bezrobotnych w Krakowie

297 – 450 osób
451 – 600 osób
601 – 550 osób
751 – 900 osób
901 – 1050 osób
1051 – 1200 osób
1351 – 1650 osób
1651 – 1800 osób

5,2% mieszkańców obszaru w wieku produkcyjnym jest bez pracy (0,9% więcej niż średnia dla całego miasta), ale stanowią oni aż 9,51% wszystkich bezrobotnych w Krakowie. Więcej osób bezrobotnych zamieszkuje jedynie dzielnice XI i XVIII. Zwraca uwagę wyższy niż średnia odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym.

• Sfera społeczna

Niepokojące jest zjawisko odpływu ludności – podczas gdy liczba mieszkańców całego miasta kształtuje się na mniej więcej stabilnym poziomie, liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji spadła w stosunku do roku ubiegłego o 5,1%. Wyższy niż średnia w Krakowie jest odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (24,6%).

Odsetek osób objętych pomocą społeczną MOPS wynosi na obszarze rewitalizacji 5,8%. Wśród wszystkich mieszkańców Krakowa korzystających z pomocy społecznej MOPS obszar rewitalizacji zamieszkuje 8,9%.

Mieszkańcy skarżą się na niewystarczającą ilość obiektów infrastruktury społecznej: terenów sportowych dla mieszkańców oraz osiedlowych placów zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży.

	Obszar rewitalizacji	Udział w całości mieszkańców obszaru	Kraków	Udział w całości mieszkańców miasta
Powierzchnia w m ²	3 411 149	–	327 000 000	–
Liczba mieszkańców	50 701	–	756 336	–
Wzrost / spadek liczby mieszkańców 2006 – 2007	- 5,1 %	–	+ 0,1 %	–
Kobiety	27 699	54,6 %	402 645	53,2 %
Mężczyźni	23 002	45,4 %	353 691	46,8 %
Gęstość zaludnienia na km ² w 2007 r.	14 864	–	2313	–
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	7945	15,7 %	120 293	15,9 %
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	30 273	59,7 %	501 892	66,4 %
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	12 483	24,6 %	134 082	17,7 %
Liczba małych i średnich przedsiębiorstw	1 370	–	104 426	–
Liczba osób bezrobotnych	1 588	3,1 %	16 068	2,1 %
Stopa bezrobocia	5,2 %	–	4,3 %	–
Bezrobotni powyżej 24 m-cy	479	30,2 % bezrobotnych	9 112	56,7 % bezrobotnych
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	497	0,9 %	4 585	0,6 %
Bezrobotni z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym	853	1,7 %	4 326	0,6 %
Pomoc społeczna – liczba osób	2 913	5,8 %	32 917	4,3 %
Pomoc społeczna – liczba rodzin	1 458	–	16 767	–
Przestępczość	339	0,7 %	26 387	3,4 %

Komparatywna analiza użyteczności

W celu oceny zjawisk kryzysowych stwierdzonych na obszarze rewitalizacji i wyboru rodzaju działań rewitalizacji – tzw. głównych pól interwencji – zastosowano uproszczoną formę komparatywnej analizy użyteczności. Jest to metoda z grupy technik stosowanych w obrębie nauk o systemach i ich wzajemnych powiązaniach, wybierana często przy sporządzaniu oceny środowiska i w planowaniu urbanistycznym. Metoda ta powstała w Stanach Zjednoczonych, otrzymując nazwę „utility analysis“, a od początku lat siedemdziesiątych jest również stosowana w Europie.

Analiza użyteczności, dokonując porównania różnych potencjalnych decyzji, pokazuje ich praktyczną wartość użytkową. Sprawdza się ona szczególnie w przypadku kryteriów „miękkich“, czyli niewymiernych finansowo. Atutem tej metody jest to, że będąc wprawdzie techniką empiryczną, pozostaje również spójna i logiczna, i umożliwia podejmowanie w stosunkowo prosty sposób złożonych i kompleksowych decyzji. Stosując przedmiotową analizę, należy jednak zawsze uwzględniać fakt, że wartości użytkowe można postrzegać wyłącznie przez pryzmat ich wzajemnej relatywności, ponieważ powstały one na bazie porównania. Nie posiadają więc waloru bezwzględnej miarodajności.

Ogromna zaleta komparatywnej analizy użyteczności nie tkwi wyłącznie w przejrzystości i logiczności procesu poszukiwania stosownej decyzji, lecz również w możliwości poddania wnikliwej ocenie wszystkich kryteriów i argumentów, które w końcowym efekcie determinują przedmiotową decyzję. Proces ten skutkuje często zyskaniem nowej wiedzy w trakcie procesu decyzyjnego. Ciągłe koncentrowanie się na tych samych aspektach daje spójne i porównywalne wyniki, których uzyskanie nie byłoby możliwe bez posłużenia się przedmiotową metodą. W ten sposób decyzje stają się również znacznie bardziej obiektywne.

Na potrzeby niniejszej analizy wybrano osiem zagadnień poddawanych wnikliwej ocenie:

- przestrzenie publiczne (ulice, place tereny parkowe)
- struktura zabudowy (obiekty pod ochroną konserwatorską i o wartościach historyczno-kulturowych, stan techniczny zabudowy, struktury własnościowe)
- system komunikacji i transportu (system komunikacji publicznej, problematyka miejsc parkingowych, infrastruktura techniczna)
- środowisko (zanieczyszczenie środowiska, tereny zielone, zbiorniki i ciek wodne)
- gospodarka (turystyka, usługi, handel, przemysł)
- nauka, edukacja, kultura (szkoły wyższe, instytucje badawcze, instytucje kultury)
- infrastruktura socjalna (obiekty rekreacyjno-sportowe, przedszkola, szkoły, placówki opieki zdrowotnej)
- sfera społeczna (stopa bezrobocia, patologie społeczne, przestępczość)

Następnie stworzono hierarchię problemów (zjawisk kryzysowych) związanych z powyższymi zagadnieniami, przy czym – stosując skalę od 1 do 8 – najbardziej palące problemy otrzymały ocenę „1“. Wynikiem owych ocen jest stworzenie hierarchii głównych pól interwencji dla badanego obszaru.

		„stara” Nowa Huta centrum o znaczeniu ponadlokalnym, osiedle mieszkaniowe, turystyka, kultura, handel i usługi	Łąki Nowohuckie użytek ekologiczny, tereny rekreacyjne, edukacja
Oceniane dziedziny	Przestrzeń publiczną ulice, place, tereny parkowe	1	2
	Struktura zabudowy stan techniczny, obiekty i zespoły zabytkowe, struktury własnościowe	6	8
	System komunikacji komunikacja publiczna, system parkowania, stan techniczny dróg	4	7
	Ekologia zanieczyszczenie środowiska, tereny zielone, zbiorniki wodne	7	1
	Gospodarka turystyka, handel, usługi, rzemiosło, przemysł	3	6
	Nauka i edukacja, kultura szkolnictwo wyższe, instytucje badawcze, instytucje kultury	8	3
	Infrastruktura socjalna sport i rekreacja, szkoły i przedszkola, opieka zdrowotna	2	5
	Sfera społeczna patologie społeczne, przestępczość, bezrobocie	5	4
Główne pola interwencji	1. Przestrzeń publiczną 2. Infrastruktura socjalna 3. Gospodarka	1. Ekologia 2. Przestrzeń publiczną 3. Nauka, edukacja i kultura	

Operacyjne cele i działania rewitalizacji

Zespół „starej” Nowej Huty wymaga nie tylko ochrony jako zabytkowy reprezentatywny przykład urbanistyki socrealizmu o ponadlokalnym znaczeniu. Odgrywa on również istotną rolę w sferze funkcjonalnej i społecznej w skali całego miasta. Aby obszar rewitalizacji mógł pełnić rolę jako centrum dzielnicowe, konieczne jest podjęcie zintegrowanych działań rewitalizacji, które przyczynią się do usunięcia zjawisk degradacji.

Na podstawie zapisów dokumentów strategicznych Miasta oraz przeprowadzonych analiz w sferze przestrzenno-gospodarczo-społecznej zdefiniowano w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji następujące cele procesu rewitalizacji dla przedmiotowego obszaru:

■ Stworzenie warunków dla przeprowadzenia procesu rewitalizacji

- opracowanie kompleksowej koncepcji służącej ukierunkowanemu rozwojowi całego przedmiotowego obszaru
- stworzenie efektywnego systemu zarządzania w celu realizacji procesu rewitalizacji

■ Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego

- Koncepcje wszystkich działań rewitalizacyjnych muszą respektować historyczną i kulturową wartość zespołu „starej” Nowej Huty

■ Poprawa jakości środowiska naturalnego

- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i poprawa klimatu akustycznego poprzez zredukowanie ruchu kołowego i tranzytowego
- promowanie ekologicznych środków komunikacji
- poprawa poziomu efektywności energetycznej budynków
- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych jako warunek niezbędny dla poprawnego funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta i zasilania jego bioróżnorodności.
- poprawa jakości środowiska poprzez pielęgnację i uzupełnianie zieleni miejskiej i wewnątrzkwartałowej, preferowanie rodzimych gatunków roślin
- zagospodarowanie użytku ekologicznego Łąki Nowohuckie jako terenu o wyjątkowych wartościach przyrodniczych, również ze względu na jego potencjał dydaktyczny i rekreacyjny
- rewitalizacja i pielęgnacja terenów zielonych w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji
- poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów poprzez celowe działania informacyjne

■ Rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej

- kompleksowa rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznych w celu poprawy uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych, w sposób adekwatny do rangi obszaru w mieście oraz jego wartości historyczno-kulturowych i funkcjonalno-przestrzennych
- uporządkowanie przestrzeni ulicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym w sposób adekwatny do rangi i funkcji poszczególnych ulic i placów w strukturze obszaru (między innymi likwidacja barier, zwężenie pasa jezdni, poszerzenie chodników, rozwiązanie problemu miejsc parkingowych, odnowienie nawierzchni, oświetlenia i elementów małej architektury, nasadzenie roślin)
- zmniejszenie działania ciągów ulic Al. Jana Pawła II, Al. Gen. Andersa i Al. Solidarności jako barier przestrzennych
- modernizacja infrastruktury technicznej (instalacji doprowadzających media)

■ Stworzenie funkcjonalnego, nowoczesnego systemu komunikacji

- poprawa systemu komunikacji i parkowania z uwzględnieniem historycznych struktur przestrzenno-funkcjonalnych
- uwzględnienie potrzeb pieszych, rowerzystów i osób niepełnosprawnych
- odnowa infrastruktury technicznej komunikacji miejskiej, optymalizacja systemu w celu poprawy jej efektywności i wydolności
- budowa obwodnicy w celu zredukowania ruchu tranzytowego

■ Wzmocnienie lokalnej gospodarki

- realizacja *Programu rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej na krakowskim rynku pracy*
- tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju handlu detalicznego i usług poprzez utrzymanie usługowo-mieszkaniowego charakteru głównych osi i placów
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy dzięki intensywnemu wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw poprzez realizację *Programu wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w Krakowie*
- stworzenie warunków rozwoju i promowanie „turystyki zainteresowań” zgodnie z zapisami *Strategii Rozwoju Turystyki w Krakowie 2006-2013*
- promowanie obszaru rewitalizacji w ramach *Strategii Promocji Krakowa* w celu tworzenia pozytywnego wizerunku dzielnicy, a w efekcie pozyskiwanie inwestorów, mieszkańców i turystów
- poprawa warunków dla rozwoju lokalnego handlu detalicznego i gastronomii poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej

■ **Renowacja i modernizacja substancji budowlanej oraz wzmocnienie funkcji mieszkaniowej**

- zachowanie, rewaloryzacja i modernizacja substancji budowlanej jako elementów zespołu urbanistycznego o szczególnych wartościach i znaczeniu historycznym, architektonicznym i przestrzenno-funkcjonalnym
- stworzenie programów przeciwdziałających odplywowi mieszkańców
- poprawa jakości otoczenia mieszkaniowego poprzez odpowiedni wystrój i wyposażenie wnętrz kwaterów (place zabaw dla dzieci, miejsca odpoczynku i spotkań mieszkańców itp.)
- dostosowanie warunków mieszkaniowych do współczesnych standardów przy zachowaniu społecznie akceptowalnej wysokości czynszu
- poprawa jakości otoczenia mieszkaniowego, dostosowanie standardów do potrzeb rodzin z dziećmi
- stworzenie programu wspierającego partycypację prywatnych właścicieli mieszkań w działaniach rewitalizacyjnych

■ **Zapobieganie przestępczości i poprawa bezpieczeństwa**

- kontynuacja programu *Bezpieczny Kraków* oraz *Wieloletniego miejskiego programu przeciwdziałania przestępczości młodzieży*
- poprawa warunków pracy Policji, Straży Miejskiej i Państwowej Straży Pożarnej
- poprawa oświetlenia i wystroju przestrzeni publicznych w miejscach leżących na uboczu w celu zwiększenia bezpieczeństwa
- wspieranie inicjatyw służących poprawie oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży

■ **Poprawa warunków dla rozwoju edukacji, nauki i kultury**

- modernizacja obiektów związanych z edukacją, nauką i kulturą, dopasowanie ich wyposażenia do współczesnych standardów
- wspieranie współpracy między szkołami wyższymi a podmiotami gospodarczymi poprzez transfer wiedzy i doświadczeń

■ **Poprawa infrastruktury socjalnej**

- poprawa oferty spędzania wolnego czasu poprzez wspieranie inicjatyw dla dzieci, młodzieży i seniorów
- modernizacja i rozbudowa placówek socjalnych i obiektów użyteczności publicznej (przedszkoli, szkół, punktów doradczo-konsultacyjnych, itd.)
- wzmocnienie i poprawa oferty wypoczynkowej dzięki modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych

■ Tworzenie i wspieranie sieci społecznych

- przeciwdziałanie przejawom patologii społecznych i wykluczeniu społecznemu, integracja mniejszości społecznych w ramach realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2007-2013* oraz *Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na rok 2008*
- wsparcie i doradztwo dla grup i inicjatyw przejawiających zainteresowanie koncepcją rewitalizacji
- wspieranie działań mających na celu wzmocnienia partycypacji społecznej (imprezy tematyczne, spotkania, informacje)
- wspieranie inicjatyw mających na celu wzmocnienie sieci społecznych
- tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców (tworzenie programów, wspieranie inicjatyw itp.)

Oczekiwane oddziaływania

W toku procesu rewitalizacji oczekuje się oddziaływań, które wywołają średnio- i długoterminowe pozytywne efekty:

- Dzięki realizacji zintegrowanych działań rewitalizacji należy oczekiwać wzrostu efektywności zaangażowanych środków finansowych i uzyskania większej trwałości wdrożonych działań.
- Przy wykorzystaniu istniejących możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych i ich dalszej efektywnej optymalizacji zintegrowane działania przyczynią się do likwidacji zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji, zwłaszcza w dziedzinach związanych z komunikacją, mieszkalnictwem, rynkiem pracy, sferą społeczną oraz sektorem handlu i usług. W efekcie nastąpi wyraźna poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji, skutkująca pozytywnymi zmianami na obszarach sąsiednich (efekty *spill-over*).
- Staranna i zgodna z wymogami konserwatorskimi modernizacja substancji budowlanej przyczyni się do zachowania budynków o znacznej wartości historyczno-kulturowej i do poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji i całego miasta.
- Dzięki rewitalizacji i modernizacji przestrzeni publicznej wzrosną jej walory i zwiększy się jej atrakcyjność dla turystów i mieszkańców. Ponadto poprawie ulegną warunki dla lokalizacji funkcji handlowych, usługowych i kulturalnych. W konsekwencji można liczyć się z trwałym wzmocnieniem lokalnej gospodarki.
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych będzie stanowić pozytywny sygnał dla prywatnych właścicieli usytuowanych na obszarze rewitalizacji nieruchomości i impuls dla kolejnych inwestycji. Profesjonalna realizacja projektów wywoła u lokalnej społeczności pozytywne nastawienie do kwestii rewitalizacji i stworzy sprzyjającą atmosferę dla jej dalszego wdrażania.
- Dzięki stworzeniu nowoczesnego systemu komunikacji drogowej, zredukowaniu ruchu kołowego i preferowaniu potrzeb ruchu pieszego i rowerowego, stworzone zostaną dogodne warunki dla intensywnego promowania ekologicznych środków komunikacji i wzrośnie atrakcyjność przestrzeni publicznych. Modernizacja infrastruktury technicznej systemu komunikacji, a w szczególności torowisk tramwajowych, przyczyni się do stworzenia lepszych połączeń komunikacyjnych i poprawy jakości środowiska.
- Rozbudowa infrastruktury turystycznej przyczyni się do działań promujących obszar rewitalizacji jako atrakcji turystycznej i celu podróży wielu zwiedzających.

- Dzięki stworzeniu dogodnych warunków dla działalności i rozwoju lokalnej gospodarki oraz stworzeniu dodatkowych możliwości kształcenia i pracy, a zwłaszcza dzięki wykorzystaniu dynamicznego rozwoju szkół wyższych i tworzeniu małych i średnich przedsiębiorstw, powstanie nowatorska działalność gospodarcza w branżach ukierunkowanych na nowe technologie, które nie będą kolidowały z wartościową zabudową historyczną.
- Zostaną osiągnięte trwałe efekty związane z prowadzoną na szeroką skalę integracją społeczną „grup problemowych“ oraz likwidacją dyskryminacji i wykluczeń społecznych.
- Wzrost walorów ekologicznych przyrody, wód i terenów zielonych będzie bezpośrednio oddziaływać pozytywnie na warunki życia lokalnej społeczności i na atrakcyjność obszaru dla turystów i inwestorów. Dzięki pielęgnacji i uzupełnianiu zieleni miejskiej i wewnątrzkwartałowej podniesie się standard życia mieszkańców, a lokalny mikroklimat ulegnie znacznej poprawie.
- Konieczność koordynacji prac różnych uczestników procesu pozwoli administracji miejskiej sprawdzić jakość własnych działań, które mają na celu realizację procesu rewitalizacji. Ponadto nawiązane zostaną bliskie kontakty z mieszkańcami, a administracja będzie mogła wykazać się efektywnością i skutecznością swojej pracy. W trakcie realizacji procesu powstaną nowe organizacje i stowarzyszenia, których współpraca wybiegać będzie daleko poza czas trwania procesu rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013

Wszystkie cele operacyjne i planowane działania zawarte w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji są spójne z celami strategicznymi i obszarami polityki rozwoju sformułowanymi w *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013*. Przeprowadzenie działań rewitalizacji przyczyni się zatem do realizacji celów *Strategii*:

CEL STRATEGICZNY I:

WZMOCNIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA – która określi atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej, co jest fundamentem ekonomicznym pomyślności i standardu życia mieszkańców województwa.

Obszarami polityk służących realizacji celu strategicznego są:

1. Społeczeństwo wiedzy i aktywności – lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy
2. Gospodarka regionalnej szansy – konkurencyjna, otwarta i innowacyjna gospodarka
3. Infrastruktura dla rozwoju regionalnego – nowoczesna i sprawna, sprzyjająca rozwojowi społeczno-gospodarczemu infrastruktura
4. Krakowski Obszar Metropolitalny – rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jako europolii

CEL STRATEGICZNY II:

STWORZENIE WARUNKÓW DLA WSZECHESTRONNEGO ROZWOJU SPOŁECZNEGO I WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA – co decyduje o atrakcyjności i spójności regionu jako bezpiecznego i przyjaznego miejsca zamieszkania oraz pobytu, a w konsekwencji o jego konkurencyjności jako wszechstronnego środowiska życia.

Obszarami polityk służących realizacji celu strategicznego są:

1. Spójność wewnątrzregionalna – spójny wewnętrznie, bezpieczny, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region
2. Ochrona środowiska – wysoka jakość życia w czystym i bezpiecznym środowisku przyrodniczym
3. Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej

CEL STRATEGICZNY III:

WZMOCNIENIE POTENCJAŁU INSTYTUCJONALNEGO WOJEWÓDZTWA – co jest niezbędnym narzędziem realizacji pozostałych zmian.

Obszarami polityk służących realizacji celu strategicznego są:

1. Współpraca terytorialna – silna pozycja Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej
2. Nowoczesne zarządzanie publiczne – inspirująca, przejrzysta i wspierająca rozwój administracja publiczna

Strategia Rozwoju Krakowa

Wszystkie cele operacyjne i planowane działania zawarte w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji są spójne z celami strategicznymi i celami operacyjnymi sformułowanymi w *Strategii Rozwoju Krakowa*. Przeprowadzenie działań rewitalizacji przyczyni się zatem do realizacji celów *Strategii*:

CEL STRATEGICZNY I: KRAKÓW MIASTEM PRZYJAZNYM RODZINIE, ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA I POBYTU

- Cel operacyjny I-1: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego
- Cel operacyjny I-2: Poszerzanie zakresu i dostępności edukacji dla wszystkich grup wiekowych oraz podnoszenie jej jakości
- Cel operacyjny I-3: Poprawienie poczucia bezpieczeństwa publicznego
- Cel operacyjny I-4: Rozwój mieszkalnictwa i rewitalizacja terenów zdegradowanych
- Cel operacyjny I-5: Zapewnienie mieszkańcom właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego
- Cel operacyjny I-6: Zapewnienie ochrony statusu i warunków bytowych rodziny
- Cel operacyjny I-7: Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem
- Cel operacyjny I-8: Rozwój samorządności lokalnej i doskonalenie metod zarządzania, zwiększenie świadomości obywatelskiej i zainteresowania życiem miasta

CEL STRATEGICZNY II: KRAKÓW MIASTEM KONKURENCYJNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI

- Cel operacyjny II-1: Kształtowanie warunków przestrzennych dla rozwoju gospodarki z zachowaniem zrównoważonego rozwoju miasta i ładu przestrzennego
- Cel operacyjny II-2: Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel operacyjny II-3: Rozwój infrastruktury technicznej
- Cel operacyjny II-4: Rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości
- Cel operacyjny II-5: Wzmacnianie konkurencyjności rynku pracy
- Cel operacyjny II-6: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta

CEL STRATEGICZNY III: KRAKÓW EUROPEJSKĄ METROPOLIĄ O WAŻNYCH FUNKCJACH NAUKI, KULTURY I SPORTU

- Cel operacyjny III-1: Poprawa warunków funkcjonowania krakowskiego ośrodka naukowego
- Cel operacyjny III-2: Wspieranie instytucji współpracy nauki z gospodarką
- Cel operacyjny III-3: Zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym rewitalizacja zespołów zabytkowych miasta
- Cel operacyjny III-4: Tworzenie warunków materialnych i instytucjonalnych dla rozwoju kultury
- Cel operacyjny III-5: Tworzenie warunków do lokalizacji central i przedstawicielstw organizacji krajowych i międzynarodowych
- Cel operacyjny III-6: Tworzenie warunków dla rozwoju sportu, kultury fizycznej i rekreacji

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa

W dokumencie tym, definiującym kierunki przyszłego zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa, zawarto szereg postanowień dotyczących bezpośrednio przedmiotowego obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele operacyjne i planowane działania zawarte w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji są spójne z tezami *Studium*, przeprowadzenie działań rewitalizacji przyczyni się zatem do realizacji wytycznych *Studium*.

W „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa*” obecny rozwój obszaru „starej” Nowej Huty określono jako nieadekwatny do jego wysokich standardów urbanistyczno-architektonicznych, co jest skutkiem słabych powiązań komunikacyjnych z pozostałą częścią miasta oraz przesądzeń komunikacyjnych w obrębie placu Centralnego, obniżających jego funkcjonalne i przestrzenne możliwości.

Według założeń *Studium* rejon Placu Centralnego pełnić będzie rolę centrum dzielnicowego. Powiązania ze strukturą Krakowa ciągami miejskimi otwierają szansę na ukształtowanie autentycznej przestrzeni życia publicznego w rozwijającej się wschodniej części miasta. Układ przestrzenny zabudowy, otoczony terenami otwartymi, sprzyja rozwojowi różnorodnych miejskich funkcji publicznych i komercyjnych, wymaga jednak zaprogramowanych długofalowych przekształceń, wspieranych przemianami strukturalnymi w całej dzielnicy. Podstawowy kierunek zmian w zagospodarowaniu tego obszaru to przede wszystkim systematyczne kształtowanie i ochrona przestrzeni publicznej, funkcjonującej w oparciu o atrakcyjny program usługowy.

Jako główne ciągi miejskie wyodrębnione w strukturze przestrzennej miasta wymieniono dwa ciągi ulic przebiegające przez obszar rewitalizacji: ciąg ulic Mogilska – Al. Jana Pawła II i ciąg ulicy Al. Solidarności. Będą one w przyszłości stanowiły elementy głównych powiązań wewnątrz tkanki miejskiej, co stawia wysokie wymagania w zakresie funkcjonalnym, a także w zakresie utrzymania i ukształtowania jakości kompozycji urbanistycznej i architektonicznej. Główne kierunki zagospodarowania ciągów miejskich to:

- kształtowanie ciągów ulic o charakterze usługowym, jako wnętrza urbanistycznych o atrakcyjnej formie i wysokiej jakości architektury budynków, obiektów małej architektury, zieleni, nawierzchni, oświetlenia itp.,
- dążenie do różnorodności funkcjonalnej związanej głównie z usługami o charakterze miejskim i administracją,
- rozbudowa powiązań komunikacyjnych (pieszych i kołowych) zapewniających dostępność zlokalizowanego tam programu usług oraz powiązań z obszarami sąsiednimi,
- lokalizacja, w formie obudowy ciągów, inwestycji o ważnym znaczeniu dla miasta i dzielnicy.

Jako tereny otwarte, które pełnią lub pełnić będą rolę nie tylko przyrodniczą, ale przede wszystkim publiczną wymieniono leżące na obszarze rewitalizacji Łąki Nowohuckie oraz sąsiadujące Park rzeczny Dłubni i Park rzeczny Wisły.

„Zielone” obszary otwarte są podstawowymi komponentami środowiska przyrodniczego i krajobrazu miasta, a równocześnie stanowią tradycyjne obszary rekreacji i odpoczynku mieszkańców. Konieczność respektowania zasad zrównoważonego rozwoju sprawia, że muszą one zostać na trwałe włączone w strukturę przestrzenną miasta, jako tereny wolne od zabudowy, umożliwiające kontakty społeczne i powszechne korzystanie z zasobów środowiska.

W celu ochrony obszarów, które ze względu na konieczność zachowania najcenniejszych widoków i panoram na sylwetę miasta wymagają szczególnie starannego kształtowania przestrzeni, zdefiniowano strefę ochrony i kształtowania krajobrazu. Dotyczy to również całego obszaru rewitalizacji, w którym jako miejsce widokowe wyznaczono skarpe wiślaną na południe od Placu Centralnego.

Stymulowanie rozwoju funkcji mieszkaniowej wymaga podejmowania przez Miasto m.in. działań takich, jak: inicjowanie programów rehabilitacyjnych wybranych obszarów, promowanie inicjatyw lokalnych, podejmowanie szeregu akcji informacyjnych i konsultacji społecznych, przygotowywanie ofert inwestycyjnych, promocje rozwiązań innowacyjnych, w szczególności budownictwa o niskich kosztach inwestycyjnych i eksploatacyjnych, podejmowanie przedsięwzięć publiczno-prywatnych. Miasto winno być animatorem działań mającym na celu zwiększenie zdolności inwestowania innych podmiotów na rzecz tworzenia i modernizacji zasobów mieszkaniowych. Dla poprawy standardów i warunków życia w zabudowie istniejącej przyjęto następujące działania dotyczące przedmiotowego obszaru rewitalizacji:

- wspieranie właścicieli podejmujących działania mające na celu poprawę stanu technicznego i wartości istniejących mieszkań i budynków mieszkalnych, poprzez: remonty, wymiany infrastruktury technicznej, modernizacje mieszkań i poprawę ich funkcjonalności, sanacje wnętrz blokowych,
- wprowadzenie odpowiednich regulacji ograniczających możliwości przekształcania istniejących mieszkań i budynków mieszkalnych na cele usługowe,

Dla odciążenia ruchu tranzytowego przebiegającego przez obszar rewitalizacji wyznaczono budowę Trasy Nowohuckiej łączącej ul. Igołomską z południowo-wschodnimi dzielnicami Krakowa.

Jedną z trzech osi docelowego układu sieci Krakowskiego Szybkiego Tramwaju będzie oś wschód-zachód o długości ok. 15 km, przebiegająca na trasie CAHTS – Al. Solidarności – Al. Jana Pawła II – Mogilska – Rondo Mogilskie – KCK.

Przy tworzeniu ciągów rowerowych kluczowym zadaniem będzie wyeliminowanie wąskich gardeł, utrudniających bezpieczny i wygodny przejazd rowerem między dzielnicami Krakowa lub wymuszających bardzo długie objazdy. Częściowo dotyczy to Nowej Huty (rejon ul. Mogilskiej i Al. Jana Pawła II)

Dla rozwoju ciągów i stref dla ruchu pieszego konieczne jest stworzenie dogodnych, krótkich powiązań dla pieszych, zapewnienie dostępności przystanków i dworców komunikacji zbiorowej, eliminacja uciążliwości funkcjonalnych pochodzących od ruchu samochodowego, poprawa bezpieczeństwa pieszych.

W obrębie systemu pieszego i rowerowego funkcjonować będą tzw. Zielone Szlaki, integrujące przestrzenie publiczne i tereny zielone, a wśród nich Zielony Szlak Nowa Huta – Dłubnia. Do tras głównych należeć będą następujące trasy:

- Trasa Wschód-Zachód: Czerwone Maki – Grota Roweckiego – Kapelanka – Monte Cassino – Bernardyńska – Rynek – Kopernika – Mogilska – al. Jana Pawła II – Ptaszyckiego – Igołomska,
- Trasa Wschód-Zachód Północna: Radzikowskiego – Conrada – Opolska – Lublańska – Bora-Komorowskiego – Okulickiego – Andersa – Pl. Centralny – al. Solidarności – CAHTS,
- Trasa Nowohucka: wschodnie obejście Krakowa w śladzie projektowanej drogi od skrzyżowania ul. Ujastek z Łowińskiego do Wieliczki.

Dokumenty dotyczące polityk w różnych sektorach społeczno-gospodarczych

Następujące programy i strategie Miasta Krakowa będą mogły znaleźć zastosowanie na przedmiotowym obszarze rewitalizacji:

- Program ochrony środowiska i stanowiący jego element Plan gospodarki odpadami dla Miasta Krakowa plan na lata 2005-2007 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w roku 2004 oraz perspektywa na lata 2008-2011, UCHWAŁA RMK NR LXXV/737/05
- Polityka rozwoju oświaty krakowskiej na lata 2007-2013 (planowany)
- Program poprawy bezpieczeństwa dla Miasta Krakowa pn. Bezpieczny Kraków, UCHWAŁA RMK NR CIII/1042/0
- Wieloletni miejski program przeciwdziałania przestępczości młodzieży UCHWAŁA RMK NR XL/299/99
- Lokalny plan ograniczania skutków powodzi i profilaktyki powodziowej dla Krakowa Uchwała RMK NR LXVI/554/00
- Program profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków Uchwała RMK NR CXVI/1209/06
- Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków UCHWAŁA RMK NR XXXIV/295/03
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków na lata 2007 – 2012 UCHWAŁA RMK NR XXIV/289/07
- Program termomodernizacji oraz ochrony cieplnej budynków Gminy Miejskiej Kraków UCHWAŁA RMK NR XIV/179/07
- Miejski program ochrony i promocji zdrowia Zdrowy Kraków 2007-2009 UCHWAŁA RMK NR CXIX/1275/06
- Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na rok 2008 UCHWAŁA RMK NR XXX/366/07
- Miejski program profilaktyki i promocji zdrowia Zdrowy Kraków 2007 – 2010 (przygotowywany)
- Powiatowy program działania na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2007-2010 UCHWAŁA RMK NR VIII/111/07
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa, na lata 2007 - 2013 UCHWAŁA RMK NR V/51/07
- Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego UCHWAŁA RMK NR XVI/201/07
- Program rozwoju samorządności lokalnej i obywatelskiej partycypacji w zarządzaniu miastem (planowany)
- Program gospodarowania mieniem komunalnym UCHWAŁA RMK NR CVI/1075/06
- Program ochrony i kształtowania przestrzeni publicznych (planowany)
- Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (planowany, patrz Informacja nt. założeń wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych UCHWAŁA RMK NR XXI/186/03)
- Zintegrowany plan rozwoju transportu publicznego dla Krakowa UCHWAŁA RMK NR LIV/529/04
- Polityka transportowa dla Krakowa wraz z polityką parkingową (przygotowywany)

- Program modernizacji i rozwoju układu drogowego oraz systemów sterowania ruchem (planowany)
- Wieloletni plan działalności Spółki MPK S.A. w Krakowie (planowany)
- Kierunki działania PMK w zakresie organizowania, realizacji i dofinansowywania lokalnych inicjatyw inwestycyjnych UCHWAŁA RMK NR CXIII/I 153/06
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych MPWiK S.A. w Krakowie na lata 2007-2016 UCHWAŁA RMK NR XXIII/277/07
- Program Woda dla wszystkich UCHWAŁA RMK NR XXXV/306/04
- Kierunki polityki rozbudowy, modernizacji i eksploatacji systemu odwodnienia terenów miasta UCHWAŁA RMK NR XXIII/I 63/99
- Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Miejskiej Kraków w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe UCHWAŁA RMK NR XLVII/443/04, UCHWAŁA RMK NR XLVII/444/04
- Plan rozwoju MPEC S.A. w Krakowie w zakresie zaspakajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło, UCHWAŁA MPEC S.A.
- Program Modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Krakowa (planowany)
- Program wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w Krakowie, UCHWAŁA RMK NR CV/I 189/06
- Program rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej na krakowskim rynku pracy, UCHWAŁA RMK NR CIV/1053/06
- Strategia Promocji Krakowa na lata 2004-2006, UCHWAŁA RMK NR XXXVI/316/04
- Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013, UCHWAŁA RMK NR CXIV/I 167/06
- Strategia Promocji Krakowa na lata 2007-2010 (przygotowywany)
- Program udziału miasta w zabezpieczaniu warunków działania krakowskiego ośrodka naukowego (przygotowywany)
- Program rozwoju instytucji transferu wiedzy i technologii (przygotowywany)
- Program rewitalizacji zabytkowych zespołów urbanistycznych (Miejski Program Rewitalizacji Krakowa) UCHWAŁA RMK NR XCII/926/05
- Program mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – I część (sprawy lokalowe – galerie sztuki), UCHWAŁA RMK NR CXV/I 187/06 oraz I część (sprawy lokalowe – pracownie twórcze), UCHWAŁA RMK NR CXVIII/I 249/06
- Program współpracy z realizatorami krakowskich festiwali i tradycyjnych imprez miejskich (przygotowywany)
- Program usług publicznych w zakresie kultury (przygotowywany)
- Program współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków UCHWAŁA RMK NR CXIII/I 126/06
- Program integracji europejskiej Krakowa (przygotowywany)
- Program rozwoju i wspierania sportu, kultury fizycznej i rekreacji w Krakowie na lata 2005-2008 (przygotowywany)
- Gminny i Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Strona internetowa

Informacje dotyczące rewitalizacji publikowane są na stronie internetowej Miasta Krakowa www.krakow.pl.

Od marca 2008 r. działa strona internetowa www.rewitalizacja.krakow.pl stworzona specjalnie w celu publikowania informacji i wymiany poglądów na temat działań rewitalizacji w Krakowie. Na stronie tej można znaleźć nie tylko podstawowe informacje dotyczące definicji i celów rewitalizacji oraz dokumentów strategicznych Miasta, województwa i kraju, ale również publikacje, przykłady zrealizowanych działań rewitalizacji w Europie, materiały konferencyjne, aktualności i przydatne linki.

Przede wszystkim jednak zainteresowani mogą zapoznać się z aktualnym stanem prac nad Miejskim Programem Rewitalizacji i Lokalnymi Programami Rewitalizacji i zwrócić się do Urzędu Miasta z uwagami i sugestiami.

Szkolenia i konferencje

Przed rozpoczęciem prac związanych z opracowaniem Miejskiego Programu Rewitalizacji Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził szkolenie dla przedstawicieli wydziałów i jednostek miejskich, podczas którego uczestnicy mogli zapoznać się z istotą działań składających się na proces rewitalizacji obszarów miejskich, a także z wymogami jakie wstępnie zostały postawione dla opracowania programów rewitalizacji.

Podczas zorganizowanej konferencji dla Spółdzielni Mieszkaniowych oraz Wspólnot Mieszkaniowych przedstawiona została problematyka rewitalizacji w kontekście problemów na jakie napotykają te jednostki w związku z postępującą degradacją „blokowisk“.

Problematyka dotycząca szeroko pojętych zagadnień rewitalizacji omawiana była również w trakcie kolejnej konferencji zorganizowanej w Krakowie, a dotyczącej podsumowania europejskiego projektu URBANITAS działającego w ramach unijnego programu URBACT.

Konsultacje społeczne

Już na etapie przygotowania Miejskiego Programu Rewitalizacji Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził cykl konsultacji społecznych.

Debaty poświęcone obszarom włączonym do niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty odbyły się w dniu 26 czerwca 2007 roku.

W celu zainteresowania możliwie dużej liczby mieszkańców Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził szeroko zakrojoną akcję informacyjną. Do wszystkich Rad Dzielnic wysłano pisma, plakaty i ulotki, z prośbą o wsparcie działań związanych z konsultacjami i rozpropagowanie informacji wśród mieszkańców i zainteresowanych podmiotów. W portalach internetowych umieszczone zostały banery informacyjne (gazeta.pl, [Dziennik Polski](http://DziennikPolski.com), [Głos Tygodnik Nowohucki](http://GlosTygodnikNowohucki.com), [Nowohuckie Centrum Kultury](http://NowohuckieCentrumKultury.com), kazimierz.com, [Forum Nowej Huty](http://ForumNowejHuty.com), [Osrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida](http://OsrodekKultury.im.CyprianaKamilaNorwida.com)).

Informacje o konsultacjach opublikowane zostały również w lokalnej prasie (w Dzienniku Polskim, Gazecie Wyborczej, Głosie Tygodniku Nowohuckim, Echu Miasta). W ważnych punktach miasta rozmieszczono 1000 plakatów. W trakcie spotkań rozdano uczestnikom foldery i ulotki.

Sugestie uczestników debaty uwzględnione zostały w miarę możliwości przy dalszych pracach nad Miejskim Programem Rewitalizacji oraz przy opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty.

Kolejna debata społeczna dotycząca niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty odbyła się w dniu 7 marca 2008 roku.

Uprzednio miejska strona internetowa (www.krakow.pl) zamieściła stosowną informację oraz baner internetowy odsyłający do specjalnej miejskiej strony internetowej poświęconej rewitalizacji (www.rewitalizacja.krakow.pl).

Do Zarządu Dzielnicy XVIII wysłano pisma zapraszające członków Zarządu Dzielnic oraz radnych dzielnic do udziału w debatach. Pismo zawierało również prośbę o wsparcie działań Miasta dotyczących poinformowania mieszkańców o debatach. W tym celu Wydział Strategii i Rozwoju Miasta przesłał plakaty i ulotki do rozpowszechnienia przez Dzielnicę oraz baner internetowy do umieszczenia na stronach internetowych Dzielnic. Podobne pisma skierowano do Nowohuckiego Centrum Kultury, w którym miały się odbyć debaty oraz do innych instytucji, które wykazywały szczególne zainteresowanie rewitalizacją w Krakowie (m.in.: Forum dla Nowej Huty, Małopolski Instytut Kultury, Muzeum Inżynierii Miejskiej, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida).

Wydział Strategii i Rozwoju Miasta przygotował i rozprowadził w sumie 100 plakatów oraz 300 ulotek informacyjnych o debatach dotyczących Lokalnych Programów Rewitalizacji. Dodatkowo zaproszenie dla mieszkańców do wzięcia udziału w debatach opublikowane zostało również w lokalnej prasie (Polska Gazeta Krakowska - pół kolumny; emisje: piątek 29 lutego i wtorek 4 marca; Głos – Tygodnik Nowohucki – pół kolumny, 6 marca).

Sugestie uczestników debaty uwzględnione zostały w miarę możliwości przy dalszych pracach nad Lokalnym Programem Rewitalizacji „starej” Nowej Huty.

Sprawozdania z przeprowadzonych debat znajduje się w Załączniku nr 3 niniejszego Programu.

Doradztwo indywidualne

Pracownicy Wydziału Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa regularnie udzielają porad i informacji zainteresowanym podmiotom nie tylko w kwestiach dotyczących prac nad Programem, ale również specyfiki działań rewitalizacji, możliwości uzyskania wsparcia w ramach innych osi priorytetowych oraz innych Programów opracowanych przez Miasto Kraków.

Inne

Zarówno Miejski Program Rewitalizacji jak też Lokalny Program Rewitalizacji dla „starej” Nowej Huty konsultowane są na bieżąco z merytorycznymi Wydziałami Urzędu Miasta i jednostkami miejskimi. Sugestie tych podmiotów wprowadzone zostały do Programów.

W Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa przedstawiono cztery podstawowe modele zarządzania procesem rewitalizacji.

Ponieważ Miasto Kraków nie dokonało jeszcze ostatecznego wyboru jednej z opisywanych możliwości, przedmiotowa decyzja zostanie zaprezentowana w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji niezwłocznie po jej podjęciu.

Zarządzanie / sterowanie projektami

Złożoność procesu rewitalizacji wymaga stworzenia jasnych struktur zarządzania. Jednym z głównych elementów jest powołanie do życia jednostki odpowiedzialnej za kwestie koordynacji działań wewnątrz Urzędu Miasta.

Zasadniczo konieczne jest podjęcie następujących działań:

- stworzenie systemu zarządzania;
- opracowanie względnie zlecenie opracowania brakujących analiz, badań i planów dotyczących planowanych projektów;
- przeprowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych dla Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- złożenie wniosku i pozyskanie środków zewnętrznych, podjęcie stosownych zapisów w budżecie Miasta;
- stworzenie struktur organizacyjnych umożliwiających współpracę Urzędu Miasta z innymi uczestnikami procesu w celu realizacji działań na obszarze rewitalizacji;
- opracowanie systemu monitorowania projektów

Współpraca między Urzędem Miasta, operatorami ds. rewitalizacji i innymi uczestnikami procesu

W celu wzajemnego powiązania płaszczyzn, na których toczy się proces rewitalizacji, oraz działań poszczególnych uczestników procesu – reprezentantów polityki i administracji, mieszkańców i operatora ds. rewitalizacji – zasadne jest stworzenie struktury organizacyjnej składającej się z organu doradczego i zespołu roboczego ds. rewitalizacji. Docelowo prócz ww. gremiów należy również powołać „grupy robocze ds. konkretnych projektów“.

Zewnętrzną przejrzystość działań gwarantować będzie punkt informacyjny, pełniący rolę miejsca kontaktowego i informacyjnego dla wszystkich mieszkańców, właścicieli działek i przedsiębiorców. W ofercie prócz ogólnych informacji o procesie rewitalizacji powinno znaleźć się również fachowe doradztwo skierowane do właścicieli i przedsiębiorców oraz wszystkich uczestników procesu rewitalizacji.

Organ doradczy ds. rewitalizacji obsadzony jest parytetowo (przedstawiciele polityki, administracji, związki społeczne, właściciele gruntów, przedsiębiorcy, mieszkańcy). Organ doradczy powinien spotykać się w regularnych interwałach czasowych i obradować nad rozwojem i oddziaływaniami przeprowadzanych projektów, głosować nad nowymi projektami i ewentualnymi zmianami założonych celów, wydawać zalecenia i skupiać działania uczestników procesu na zaplanowanej strategii.

Rotacyjny zespół roboczy to permanentnie obsadzone i regularnie obradujące gremium składające się z przedstawicieli administracji miejskiej i operatora ds. rewitalizacji, powołane w celu fachowej konsultacji prac i koordynacji planowanych zadań. Reprezentantem Urzędu Miasta jest jednostka koordynacyjna,

natomiast w przypadku pojawienia się specyficznych kwestii fachowych konsultowani są przedstawiciele stosownych wydziałów merytorycznych. Zespół roboczy wypracowuje decyzje administracyjne i przedkłada je do akceptacji gremiom politycznym.

Grupy robocze ds. konkretnych projektów tworzone są na czas przygotowania i realizacji projektów. Składają się one z zespołu stałych członków i są otwarte dla wszystkich zainteresowanych.

Współpraca z partnerami publicznymi

Równolegle do działań podejmowanych w ramach zespołu roboczego w prace nad procesem rewitalizacji włączeni będą partnerzy publiczni. Podmioty publiczne otrzymają możliwość przedkładania pisemnych opinii i prowadzenia bezpośredniej dyskusji z zespołem roboczym w ramach odrębnych spotkań zespołu.

Działania promocyjne i konsultacje społeczne

Aby móc efektywnie wdrożyć Lokalny Program Rewitalizacji i zrealizować proces rewitalizacji w Krakowie, od samego początku konieczne jest aktywne przeprowadzanie konsultacji społecznych i aktywnych działań promocyjnych, które prócz ogólnego informowania powinny być ukierunkowane na podwyższanie akceptacji dla prowadzonych działań i podnoszenie gotowości współdziałania poszczególnych uczestników procesu.

Szczególnie ważne jest przy tym unaocznienie różnych wymogów działań, które podyktowane są odmiennymi uwarunkowaniami lokalizacji projektu, oraz podkreślanie faktu, iż celem procesu rewitalizacji nie jest wprowadzanie krótkotrwałych zmian, lecz uzyskanie trwałej poprawy sytuacji na danym obszarze, co wymaga wieloletnich, starannie sterowanych prac.

W tym względzie zaleca się podjęcie następujących działań:

1. Idea komunikacji ukierunkowanej na budowanie tożsamości lokalnej

Procesowi rewitalizacji muszą towarzyszyć publikacje posiłkujące się różnorodnymi formami przekazu (druk i internet), informujące o poszczególnych działaniach, donoszące o przeprowadzonych i planowanych akcjach oraz służące jako platforma wymiany opinii (internet). Doświadczenie pokazuje, że włączanie zaangażowanych mieszkańców do owego procesu prowadzi do ich zwiększonej identyfikacji z przedmiotowym obszarem.

2. Kompleksowa oferta serwisu i doradztwa dla najemców i właścicieli

Aby zapewnić najemcom, mieszkańcom i właścicielom działek stosowne usługi doradcze, należy stworzyć punkt informacyjny, w którym udzielane będą informacje o aktualnie prowadzonych działaniach, o możliwościach wsparcia dla właścicieli działek lub przedsiębiorców i prowadzone rozmowy o palących problemach uczestników procesu. Ponadto w ofercie doradczej znaleźć się powinny warsztaty informujące o modelowych przykładach rewitalizacji, które mogłyby stanowić bodziec do opracowywania konkretnych projektów dla przedmiotowego obszaru.

3. Warsztaty planistyczne – włączenie mieszkańców w proces planowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych

We współpracy z konkretnymi uczestnikami procesu należy wypracować działania odnoszące się specyficznie do danego obszaru. Wspólna praca powinna przybrać formę warsztatów planistycznych dotyczących na przykład tematów takich jak urządzenie podwórek, wystrój przestrzeni pub-

licznych/quasi-publicznych, reorganizacja placówek socjalnych, wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw, zakładanie działalności gospodarczej itp.

W szczególności w trakcie planowania i wdrażania projektów ukierunkowanych na określoną grupę docelową – takich jak przebudowa placów zabaw, tworzenie miejsc spotkań młodzieży itp. – należy przeprowadzić warsztaty planistyczne z przyszłymi użytkownikami i sprawdzić przy tej okazji, w jakim wymiarze mogą oni przejąć częściowe wykonanie pewnych prac (np. nasadzenie roślin). Po pierwsze umożliwi to pozyskanie wiedzy o ich oczekiwaniach wobec otoczenia społecznego, po drugie zaś wzmocni ich identyfikację z owym otoczeniem i przyczyni się dzięki temu na przykład do zmniejszenia wandalizmu.

4. Akcje społeczne

Aby wspierać identyfikację z własnym miejscem zamieszkania i gotowość mieszkańców do współpracowania przy kształtowaniu i pielęgnowaniu dzielnicy, należy inicjować akcje społeczne, na przykład wspólne planowanie i realizowanie projektów dotyczących wystroju podwórek, akcje sadzenia drzew i wspólnego ich pielęgnowania, sprzątanie przestrzeni publicznych, nadzorowanie placów zabaw, festyny dzielnicowe lub uliczne.

5. Kompleksowa oferta serwisu dla przedsiębiorców i inwestorów

Zaleca się oferowanie doradztwa dla przedsiębiorców i właścicieli budynków, koncentrującego się na kwestiach takich jak działania mające na celu długoterminowe zabezpieczenie inwestycji w danej lokalizacji, optymalizację standardów nieruchomości i ich prezentację na rynku. W tym celu powinny być między innymi organizowane spotkania z przedstawicielami izb przemysłowo-handlowych, izby rzemieślniczej i branży nieruchomości, poświęcone omawianiu aktualnych tematów specjalistycznych.

W celu lepszej integracji przedsiębiorców należy poza tym pomyśleć o stworzeniu w danej dzielnicy systemu marketingowego służącego pozyskiwaniu odpowiednich branż, który w perspektywie długoterminowej powinien nabrać własnej dynamiki rozwojowej.

Aby móc zmierzyć efekt przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w Krakowie i trafnie reagować na niepożądane tendencje, niezbędne jest wdrożenie profesjonalnego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach.

W tym celu należy najpierw przeprowadzić inwentaryzację i ocenę danych bazowych. Warunkiem stworzenia miarodajnego systemu monitorowania jest ponadto ewentualne uzupełnienie przeprowadzonych analiz SWOT służących ocenie wybranej strategii i uwzględnienie ich wyników. Na podstawie wyników analizy SWOT można formułować wskaźniki pomiaru przemian oraz wskaźniki kontroli skuteczności.

Ponadto należy dokonywać corocznej aktualizacji zbieranych danych w celu udokumentowania przemian i włączyć je do raportów ewaluacyjnych sporządzanych przez cały okres trwania procesu.

Wdrożenie systemu monitorowania stopnia realizacji programu

Co do zasady, system monitoringu należy uruchomić w momencie przystąpienia do realizacji Programu, jednak dopiero po zakończeniu głównych prac nad jego opracowaniem i po podjęciu stosownej uchwały przez Radę Miasta.

Na potrzeby monitoringu należy dokonać najpierw wyszczególnienia wcześniejszych zmian i opracować listę mocnych i słabych stron obszaru.

Na tej podstawie uzyskuje się potrzebną bazę danych oraz tworzy i ustala wskaźniki pomiaru zmian oraz wskaźniki kontroli skuteczności. Wskaźniki te muszą być w szczegółowy sposób usystematyzowane i uporządkowane według schematu czasowego.

Aby unaocnić zmiany zachodzące na rewitalizowanym obszarze, niezbędne jest porównywanie wskaźników na początku procesu rewitalizacyjnego ze wskaźnikami uzyskiwanymi w jego późniejszych etapach.

Rodzi to konieczność regularnego przeprowadzania monitoringu przynajmniej raz w roku w ustalonym terminie. Jedynie ścisłe przestrzeganie terminów i okresów monitorowania daje możliwość porównania wskaźników, a tym samym opisu zachodzących zmian.

W celu uniknięcia błędnych interpretacji należy zagwarantować, aby w toku całego analizowanego okresu zbieranie danych odbywało się według tego samego wzorca (metodyka, termin, obszary odniesienia).

Należy stworzyć oparty o wskaźniki system monitorowania, który:

- umożliwia pomiar skuteczności programu,
- stosunkowo dobrze wskazuje na zachodzące zmiany i ułatwia ich opisywanie,
- daje możliwości natychmiastowej reakcji, jeśli procesy zmian przebiegają inaczej niż zaplanowano oraz
- jest podstawą ewaluacji towarzyszącej procesowi, mającej na celu ocenę wyników i skuteczności wdrażania programu.

W ramach pierwszego etapu roboczego należy zebrać dane bazowe dotyczące następujących obszarów:

- społeczność lokalna według jej struktury
- gospodarka i zatrudnienie
- gospodarka mieszkaniowa
- zagadnienia przestrzenno-funkcjonalne i infrastrukturalne (infrastruktura społeczna i techniczna, wewnętrzny i zewnętrzny system komunikacji)
- ekologia.

Na podstawie danych bazowych (danych wyjściowych) należy następnie stworzyć i ustalić wskaźniki bazowe (wskaźniki kontekstu) niezbędne do obserwowania, monitorowania i oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej, mieszkaniowej, przestrzenno-funkcjonalnej i ekologicznej. Owe wskaźniki bazowe są elementami służącymi opisowi istniejącego stanu.

Wybrane wskaźniki muszą zawierać miarodajne wartości docelowe i mierniki, a ponadto muszą być wiarygodne i zorientowane na ustalone cele programu.

Wybór i ustalenie wskaźników głównych musi być zawsze zorientowane na zaplanowane działania i projekty realizowane w danym obszarze rewitalizacji, gdyż są one bezpośrednimi wskaźnikami oddziaływania opisującymi efekty wypływające z projektów i działań. Z uwagi na to mogą być ujęte wyłącznie w tym kontekście.

Ponadto należy również stworzyć wskaźniki celu, które odnoszą się do osiągnięcia ustalonych celów operacyjnych i strategicznych. Wskaźniki owe muszą być zdefiniowane w taki sposób, by możliwe było zmierzenie bezpośrednich korzyści, które płyną z realizacji działań i projektów dla docelowych beneficjentów.

Tak skonstruowany system umożliwia ciągłe monitorowanie programu. Dzięki stałej informacji zwrotnej o rezultatach analiz można wpływać na toczący się proces w celu optymalizacji programu.

Monitoring nie jest więc tylko istotną podstawą, lecz również warunkiem efektywnej ewaluacji uwzględniającej wszelkie aspekty procesu. Zadaniem tej ewaluacji jest analizowanie stopnia osiągnięcia celów i regularne sporządzanie raportów o postępach w osiągnięciu założonych celów.

Oznacza to, że coroczny monitoring związany musi być ze sporządzeniem raportu ewaluacyjnego zawierającego informacje o przebiegu procesu. Raport dotyczy płaszczyzny priorytetów i działań i zawiera informację na temat następujących wskaźników:

- wskaźniki wkładu (koszty działania)
- wskaźniki bazowe (ilościowe wskaźniki kontekstu uzupełnione o wskaźniki ilościowe)
- wskaźniki produktu (podstawowe wskaźniki odnoszące się do działania)
- wskaźniki rezultatu (wskaźniki celu)
- wskaźniki oddziaływania - których nie należy mierzyć na początku programu, ale muszą zostać już na tym etapie sformułowane.

Uwagi końcowe

Dalsze zalecenia dotyczące tworzenia i implementacji systemu monitoringu w pełni kompatybilnego z planowanymi projektami wymagają ostatecznego uzgodnienia programu popartego znajomością wszystkich znaczących czynników. Z uwagi na fakt, że informacje o nich są dostępne dotychczas zasadniczo wyłącznie w formie propozycji uchwały złożonej Radzie Miasta Krakowa, a informacje o innych aspektach, na przykład o globalnych systemach zaopatrywania miasta w media i odprowadzania odpadów są niedostępne, a tym samym brakuje jeszcze podstaw do rzetelnego ustalenia kosztów, trzeba przesunąć moment określenia wskaźników bazowych, głównych i wskaźników celu do czasu pozyskania wzmiankowanych podstawowych informacji oraz podjęcia ostatecznej uchwały przez Radę Miasta.

1. Wskaźniki bazowe

Opisują sytuację wyjściową przed rozpoczęciem programu pomocowego względnie procesu rewitalizacji. Należy więc uwzględnić fakt, że owe wskaźniki mogą opisywać wyłącznie konkretną sytuację socjoekonomiczną, mieszkaniową i urbanistyczną (miasto, dzielnicę, kwartał), nie opisują jednak oddziaływania działań i projektów realizowanych na przedmiotowym obszarze.

Przykłady: wzrost względnie spadek liczby ludności w % lub odsetek osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców lub odsetek pustostanów według struktury własności w dzielnicy X w porównaniu do całego miasta w określonym przedziale czasowym.

2. Wskaźniki główne

Zarówno wybór, jak i ustalenie owych wskaźników musi być zawsze zorientowane na zaplanowane działania i projekty realizowane na danym rewitalizowanym obszarze, gdyż są one bezpośrednimi wskaźnikami oddziaływania opisującymi efekty wpływające z projektów i działań. Z uwagi na to muszą być więc ujmowane i zbierane wyłącznie w tym kontekście.

Przykłady: liczba m² terenów zielonych, które należy poddać rewitalizacji lub stworzyć w ilości odpowiadającej zapotrzebowaniu, lub liczba nowo wybudowanych parkingów w odniesieniu do już oferowanych miejsc parkingowych lub do ogólnego zapotrzebowania,

oraz

3. Wskaźniki rezultatu (wskaźniki celu)

Wskaźniki owe odnoszą się do osiągnięcia ustalonych celów strategicznych. Muszą być zdefiniowane w taki sposób, by możliwe było zmierzenie bezpośrednich korzyści, które płyną z realizacji działań i projektów dla docelowych beneficjentów.

Przykłady: obniżenie przestępczości nieletnich o ...% lub obniżenie stopy bezrobocia wśród młodzieży o ... % lub zwiększenie częstotliwości kursowania środków lokalnej komunikacji publicznej o ... kursów w szczycie komunikacyjnym lub stworzenie ... m² placów zabaw na każde 100 dzieci w wieku do lat 15.

Zaleca się również włączenie do programu oceny ex-ante priorytetów i projektów. Służy ona ocenie wybranych celów projektu określonych na podstawie mocnych i słabych stron rewitalizowanego obszaru oraz występujących na nim szans i zagrożeń, czyli w końcowym efekcie służy również osiągnięciu prognozowanych celów strategicznych.

Uwagi ogólne

Uwzględniając fakt, iż środki przeznaczone na rewitalizację przedmiotowego obszaru z pewnością nie pokryją wszystkich potrzeb, szczególnej wagi nabiera opracowanie realnego programu finansowania.

W kolejnych etapach opracowane zostaną szczegółowe koncepcje finansowania odnoszące się do konkretnych projektów stanowiące uzupełnienie koncepcji ich realizacji.

W celu realizacji działań rewitalizacji na przedmiotowym obszarze potrzebne są kompleksowe pakiety finansowe składające się z najróżniejszych europejskich programów pomocowych i kredytowych oraz puli środków własnych, tak aby możliwym stało się finansowanie i realizacja działań rewitalizacyjnych planowanych przez Miasto w możliwym do zaakceptowania terminie.

Jako instrumenty finansowania uzupełniające środki przeznaczone na rewitalizację powinny zostać przewidziane różne formy funduszy zasilanych w pierwszym rzędzie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, kredytów Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Rozwoju Rady Europy oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Programy kredytowe owych banków przeznaczone na odnowę miast powinny być wykorzystane w ramach wdrażania instrumentów finansowych JESSICA, JEREMIE i JASPERS w celu przeprowadzenia zadań planowanych przez Miasto Kraków.

Przy wykorzystaniu możliwości uzyskania wsparcia ze strony Unii Europejskiej Miasto będzie musiało z własnych środków sfinansować działania prowadzone na obszarach, które nie generują żadnych zysków. Do takich obszarów należą główne drogi komunikacyjne, zieleń miejska, tereny otwarte, tereny rekreacyjne oraz obiekty infrastruktury socjalnej.

Ponieważ z uwagi na kwestie związane z polityką budżetową nie bierze się pod uwagę możliwości całościowego finansowania działań na obszarze rewitalizacji z środków pomocowych, warunkiem stworzenia planu inwestycyjnego jest skonkretyzowanie przez Miasto działań, które mają zostać wykonane w trakcie rewitalizacji.

Wskazuje się również na szczegółowy opis kwestii finansowania w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa oraz projekt wytycznej Miasta Krakowa w sprawie rewitalizacji zespołów 1-8, która w przypadku przedmiotowego obszaru rewitalizacji musiałaby ulec stosownej modyfikacji.

Plan finansowania

Plan finansowania działań rewitalizacji w podziale na projekty, lata oraz źródła finansowania opracowany zostanie po stworzeniu przez Miasto ostatecznej listy projektów i obliczeniu szacunkowych kosztów dla poszczególnych projektów.

Wnioski

Z perspektywy komparatywnej analizy użyteczności w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa można jednoznacznie wyznaczyć hierarchię ośmiu zespołów, których rewitalizacja stanowi priorytetowe działanie Miasta. Hierarchia ta kształtuje się w następujący sposób:

1. Stare Miasto w obrębie II obwodnicy i Stare Podgórze
2. „stara” Nowa Huta z sąsiadującymi terenami zielonymi
3. Zabłocie

Wszystkie pozostałe obszary oceniono w hierarchii jako równorzędne.

Ponieważ do momentu ukończenia wstępnej wersji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa nie było możliwości oszacowania puli środków na realizację procesu rewitalizacji możliwych do pozyskania w ramach Małopolskiego Programu Operacyjnego 2007-13 oraz nie znane były nawet zarysy przepisów wykonawczych sformułowanych przez instytucję udzielającą dotacji, zakładano pierwotnie, że rewitalizacja wszystkich ośmiu obszarów będzie przebiegała równolegle.

Po ostatecznym opublikowaniu w listopadzie 2007r. wytycznych Urzędu Marszałkowskiego województwa małopolskiego – opracowanej przez Zarząd Województwa Małopolskiego „Metodyki przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach MRPO na lata 2007-2013” – i po stosownych negocjacjach z Urzędem Marszałkowskim, założyć należy, że przeprowadzenie działań rewitalizacji – również ze względu na kwestie kwalifikalności działań – możliwe będzie na maksymalnie dwóch obszarach. Warunkiem jest jednak, aby prócz środków przeznaczonych na rewitalizację zainwestowane zostały na tych obszarach w sposób skomasowany dalsze środki pozyskane z innych programów pomocowych oraz środki Miasta.

Biorąc pod uwagę spiętrzenie problemów natury funkcjonalno-przestrzennej i kumulację negatywnych zjawisk o charakterze budowlanym z jednej strony, z drugiej strony zaś potencjał największych efektów *spill-over*, połączony z pozytywnymi oddziaływaniami w sferach gospodarczej i środowiskowej w kontekście całego miasta Krakowa oraz koniecznością prowadzenia zrównoważonej polityki w zakresie rozwoju miasta, podjęto decyzję o wyborze dwóch obszarów o centralnym charakterze i funkcji: Starego Miasta w obrębie granic historycznego zespołu miasta oraz zabytkowego zespołu zabudowy Nowej Huty wraz z Łąkami Nowohuckimi.

Na tych obszarach z pewnością największa liczba mieszkańców będzie miała bezpośrednio lub pośrednio swój trwały udział w projektach rewitalizacyjnych, a działania o charakterze socjalnym będą oddziaływać na możliwie szerokim spektrum społeczne.

Inne obszary, czyli:

1. Zespół I – z wyłączeniem obszaru położonego w obrębie granic historycznego zespołu miasta
2. Zespół II – z wyłączeniem obszaru położonego w obrębie granic historycznego zespołu miasta
3. Zespół III
4. Zespół IV
5. Zespół V – z wyłączeniem obszarów wchodzących w skład zabytkowego zespołu zabudowy Nowej Huty i Łąk Nowohuckich
6. Zespół VI
7. Zespół VII
8. Zespół VIII

z uwagi na ograniczoną pulę dostępnych środków pomocowych nie będą mogły uzyskać wsparcia w ramach MRPO 2007-2013.

Ponieważ jednak w przypadku obszarów „Stare Miasto w obrębie granic historycznego zespołu miasta” i „Zabytkowy zespół zabudowy Nowej Huty wraz z Łąkami Nowohuckimi” środki przewidziane na zadania rewitalizacji w ramach MRPO 2007-2013 również nie będą wystarczające na realizację wszystkich koniecznych projektów rewitalizacyjnych, pojawia się konieczność ich uzupełnienia i pozyskania oraz planowego wykorzystania środków pochodzących z innych programów pomocowych w celu przeprowadzenia kolejnych nieodzownych działań rewitalizacyjnych na przedmiotowych obszarach.

Powyższy stan rzeczy skutkuje także koniecznością posłużenia się podobną metodologią również w przypadku pozostałych zespołów wymienionych na powyższej liście, przy czym powinno się opracować strategie odnoszące się bezpośrednio do konkretnych priorytetowych problemów, na przykład strategie dla osiedli wielorodzinnych z wielkiej płyty, terenów przemysłowych, poprzemysłowych i powojskowych, terenów otwartych itp.

Zaleca się stworzenie zintegrowanego miejskiego programu pomocowego ukierunkowanego na usuwanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych i negatywnych zjawisk natury budowlanej, który obejmowałby swym zasięgiem wszystkie zespoły wyznaczone do rewitalizacji i czerpał środki ze wszystkich dostępnych programów pomocowych, których przepisy wykonawcze dopuszczają możliwość wdrażania / finansowania miejskich projektów rewitalizacyjnych.

Konkretne zalecenia w powyższej kwestii zaprezentowano w rozdziale „Finansowanie”, w skróconej wersji Wytocznej Miasta Krakowa w sprawie rewitalizacji zespołów I-VIII (stan na sierpień 2007). Wersja pełna jest dostępna u autora niniejszego opracowania i, jeśli pojawi się taka potrzeba, może zostać przekształcona w utylitarny ogólny program pomocowy służący finansowaniu i realizacji działań z zakresu odnowy Miasta Krakowa.

Poza tym zdaniem autora jest to jedyna możliwość pozwalająca zrealizować w Krakowie wszystkie konieczne projekty rewitalizacji w zdefiniowanych ramach czasowych, a tym samym osiągnąć we wszystkich obszarach życia publicznego i prywatnego standardy, do których w sposób zunifikowany dążą wszystkie kraje europejskie, a także jedyny sposób pozwalający na trwałe związanie z regionem lokalnej społeczności – a w perspektywie długoterminowej również przyszłych pokoleń – oraz na stworzenie warunków życia, które pod względem gospodarczym i ekologicznym licowałyby z mianem europejskiej metropolii.

Źródła

Plany i ilustracje

O ile nie podano inaczej w podpisie opracowania własne BIG-STÄDTEBAU GmbH w oparciu o materiały udostępnione przez Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

Materiały udostępnione przez Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego miasta Krakowa
- 2) Strategia Rozwoju Krakowa
- 3) Obowiązujące i będące w trakcie opracowania miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Krakowa
- 4) Budżet Miasta na rok 2007
- 5) Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Krakowa na lata 2007-2016
- 6) „Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Krakowa”
- 7) Raport o stanie Miasta 2005
- 8) Raport o stanie Miasta 2006
- 9) Koncepcja LPR przedstawiona w rozstrzygniętym Konkursie
- 10) Ankieta „badania ilościowe prowadzone na terenie całego Krakowa – diagnoza „stanu zero” przed rozpoczęciem procesów rewitalizacyjnych”, Biuro Badań Społecznych OBSERWATOR
- 11) Kompleksowe Badania Ruchu dla 2003
- 12) Mapa akustyczna dla Krakowa, rok 2007
- 13) Obliczenia emisji zanieczyszczeń stan na 2003, 2010 i 2025
- 14) Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2006, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków 2007
- 15) Program modernizacji i rozwoju układu drogowego na obszarze miasta Krakowa wraz z prognozami ruchu.
- 16) Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Miejskiej Kraków w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
- 17) Program ochrony powietrza dla miasta Krakowa – rozporządzenie Nr 70/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 23 grudnia 2005 r. (tj. Dz. Urz. Województwa małopolskiego Nr 749, poz. 5405).
- 18) „Program okresowych badań jakości gleby i ziemi dla obszaru Gminy Miejskiej Kraków”, a także „Dobór gatunkowych drzew, krzewów i roślin okrywowych dla obsadzania pasów drogowych ulic w Krakowie pod względem ich odporności na zasolenie” (w trakcie opracowania – wersja robocza),
- 19) Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Miejskiej Kraków za rok 2005.
- 20) Kopia sporządzonego w 2002 przez Fundację – Krakowski Instytut Nieruchomości opracowania w zakresie analizy danych z rynku nieruchomości szacunkowych wartości gruntów dla całego Miasta Krakowa oraz charakterystycznych cech związanych z lokalizacją gruntów, obejmujących analizę terenów na podstawie cen z lat 1995-2000.
- 21) Opracowanie sporządzone przez Fundację – Krakowski Instytut Nieruchomości dotyczące analizy cen gruntów Miasta Krakowa w rozbiciu na 4 duże dzielnice i 18 dzielnic pomocniczych.
- 22) Analiza zagrożeń pożarowych i miejscowych na obszarze powiatu krakowskiego i Miasta Krakowa.

- 23) Wykaz obiektów szczególnie zagrożonych katastrofami
- 24) Wykaz szkół publicznych podstawowych i przedszkoli
- 25) Wykaz obiektów zabytkowych oraz informacje o stanie ich bezpieczeństwa pożarowego, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów sakralnych
- 26) Analiza zagrożenia powodziowego
- 27) Materiały dotyczące informacji odnośnie trybu zawierania umów oraz regulowania należności za prace remontowo-konserwatorskie ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w obiektach będących własnością Miasta, objętych planem odnowy zabytków Krakowa na 2006 rok
- 28) Informacja dotycząca interwencji Komendy Miejskiej Policji w Krakowie w roku 2005 oraz I kwartale roku 2006
- 29) Dane liczbowe Komendy Miejskiej Policji w Krakowie dotyczące liczby przestępstw odnotowanych na obszarze rewitalizacji w latach 2005-2007
- 30) Dane nt. liczby osób bezrobotnych wg. stanu na dzień 31.12.2005 r. z podziałem na dzielnice
- 31) Dane nt. liczby osób bezrobotnych, które w roku 2005 podjęły staże zawodowe z podziałem na dzielnice
- 32) Dane liczbowe nt. liczby osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji w 2007 roku
- 33) Dane nt. liczby osób niepełnosprawnych wg. stanu na dzień 31.12.2005 r. z podziałem na dzielnice,
- 34) Wykaz aktualnie działających podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie POGOS zawierający, nr. ewidencyjny podmiotu, nazwę podmiotu, adresy prowadzenia działalności, oraz datę rozpoczęcia działalności.
- 35) Materiały dotyczące informacji nt. typów rodzin objętych pomocą przez MOPS w 2005 r. oraz nt. problemów występujących w rodzinach, którym w 2005 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie udzielił pomocy, w podziale na dzielnice
- 36) Dane liczbowe nt. rodzin i osób objętych pomocą przez MOPS w latach 2005-2007
- 37) Wykaz inwestycji realizowanych w 2006 r. przez Zarząd Gospodarki Komunalnej.
- 38) Potrzeby remontowe na lata 2007-2013 w zakresie torowisk tramwajowych, sieci trakcyjnej, podstacji trakcyjnych, sygnalizacji świetlnych, oświetlenia ulicznego, mostów.
- 39) Zadania remontowe i zadania rad dzielnic realizowane w 2006 r.
- 40) Opracowanie polityki remontowej na lata 2005-2007.
- 41) Tabela zestawienie z I półrocza 2006 r. robót remontowych wykonanych lub będących w trakcie realizacji w podziale na branże, z zestawieniem kwot i ilości tych robót remontowych.
- 42) Zestawienie zarządzanych budynków w podziale na rodzaj własności, z podaną powierzchnią użytkową poszczególnych budynków.
- 43) Lista inwestycji strategicznych 2007-2021
- 44) Kraków w liczbach (PL+EN)
- 45) Rewitalizacja. Jak ją widzą mieszkańcy osiedli miejskich i peryferyjnych Nowej Huty? Raport z badań jakościowych dla WSR UM Krakowa
- 46) Plan inwestycyjny 2007-2013 Strategia Gospodarki Wodnej
- 47) Strefy konserwatorskie – stan na dzień 15 stycznia 2008 roku

Bibliografia

1. *Cultural Policies*, 28 – 29 September, 1992, Goethe Institute – Cracow, International Cultural Centre – Cracow, Kraków 1993
2. Bogdanowski J., *Warownie i zieleń twierdzy Kraków*, Kraków 1979
3. Harańczyk A., *Miasta Polski w procesie globalizacji gospodarki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998
4. *Heritage Landsape. Integrated Urban & Landscape Preservation & Restoration*, International Cultural Centre Cracow, College for New Europe, Kraków 1993
5. Red. Juzwa N., Niezabitowska E., *Odnowa krajobrazu miejskiego. Pomysły, programy, projekty*. Urban Landscape Renewal. Ideas, Programmes, Projects, Politechnika Śląska, Wydział Architektury, Gliwice 2005
6. Kaczmarek S., *Rewitalizacja terenów przemysłowych. Nowy wymiar w rozwoju miast*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001
7. red. Kochanowski M., *Przestrzeń publiczna miasta postindustrialnego*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2002
8. red. Korenik S., Szótek K., *Konkurencyjność i potencjał rozwoju polskich metropolii – szanse i bariery*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Biuletyn, Zeszyt 214, Warszawa 2004
9. red. Makiela Z., Marszał T., *Infrastruktura techniczno – ekonomiczna w obszarach metropolitalnych*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Biuletyn, Zeszyt 222, Warszawa 2005
10. *Managing Tourism in Historic Cities*, International Cultural Centre Kraków, Kraków 1992
11. Markowski T., *Zarządzanie rozwojem miast*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999
12. red. Markowski T., *Planowanie i zarządzanie w obszarach metropolitalnych*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Biuletyn, Zeszyt 221, Warszawa 2005
13. Marszał T., *Problemy zagospodarowania przestrzeni miast*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1996
14. Mydel R., *Rozwój struktury przestrzennej miasta Krakowa*, Polska Akademia Nauk Oddział w Krakowie, Komisja Nauk Geograficznych, Ossolineum, Kraków 1979
15. Red. Parteka T., *Transformacja zdegradowanych struktur przestrzennych metropolii polskich. Transformation of degraded spatial structures of Polish metropolises*, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Biuletyn, Zeszyt 223, Warszawa 2005
16. Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, *Podręcznik rewitalizacji. Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji*, 2003
17. Zuziak Z. K., *Strategie rewitalizacji przestrzeni śródmiejskiej*, Politechnika Krakowska, Kraków 1998

Inne źródła

Dokumenty Unii Europejskiej, WHO i European Council of Town Planners:

1. Communication from the Commission, *Towards an urban agenda in the European Union*, European Commission, Brussels, 06.05.1997, COM(97)197 final
2. Commission of the European Communities, *Green Paper on the urban environment*, Communication from the Commission to the Council and Parliament, COM(90)218 final, Brussels, 27 June 1990
3. Commission of the European Communities, *The role of the Union in the field of tourism*, Commission Green Paper, Brussels 04.04.1995, COM(95)97 final
4. European Council of Town Planners, *New Charter of Athens 1998*
5. Expert Group on the Urban Environment, *Towards more sustainable land use: advice to the European Commission for the policy and action*, January 2001
6. Communication from the Commission, *Sustainable Urban Development in the European Union: a Framework for Action*
7. European Commission, *Response of the EC Expert Group on the Urban Environment on the Communication 'Towards an Urban Agenda in the European Union'*, Directorate-General Environment, Nuclear Safety and Civil Protection, 1998
8. Commission of the European Communities, *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Region on the sixth environmental action programme of the European Community, 'Environment 2010: Our future, our choice'. Proposal for a decision of the European Parliament and of the Council, Laying down the Community Environment Action Programme 2001-2010*, Brussels, 24.01.2001, COM(2001)31 final
9. The Expert Group on the Urban Environment, *European Commission DG XI, European Sustainable Cities Project*
10. *ESDP – European Spatial Development Perspective. Towards a balanced and sustainable development of the Union territory*, May 1999
11. Commission of the European Communities, *White Paper, European transport policy for 2010: time to decide*, Brussels, 12.09.2001, COM(2001)370 final
12. European Commission, Directorate General XI, Expert Group on the Urban Environment, *European Sustainable Cities Report*, Brussels, March 1996
13. Commission of the European Communities, *Green Paper on the impact of transport on the environment. A Community strategy for 'sustainable mobility'*, Communication from the Commission, COM(92)46 final, Brussels, 20 February 1992

oraz informacje UMK Krakowa udostępnione na stronach internetowych www.bip.krakow.pl

**Lokalny Program Rewitalizacji
„starej” Nowej Huty**

Załącznik nr I – Projekty

Lista projektów

Dla przedmiotowego obszaru rewitalizacji stworzono wstępną listę uwzględniającą następujące projekty:

- projekty przewidziane do realizacji w budżecie Miasta Krakowa na rok 2007
- projekty przewidziane do realizacji w budżecie Miasta Krakowa na rok 2008
- projekty przewidziane do realizacji w WPI Miasta Krakowa na lata 2007-2016
- projekty, które zostały złożone w Wydziale Strategii i Rozwoju Krakowa w fazie opracowywania Programu. W kwietniu 2007 roku Wydział Strategii i Rozwoju Miasta rozpoczął akcję naboru projektów, które wpiłyby się w działania rewitalizacji w Krakowie. Celem tej akcji było zbadanie zapotrzebowania i aktywności inwestycyjnej potencjalnych beneficjentów – jednostek miejskich, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, spółdzielni, wspólnot własnościowych, spółek itd. Do końca maja 2008 roku do Wydziału Strategii wpłynęły 24 projekty dotyczące przedmiotowego obszaru rewitalizacji.
- projekty proponowane przez autorów niniejszego Programu.

W sumie powstała pula 33 projektów.

Następnie przeprowadzono weryfikację wszystkich projektów pod kątem ich kwalifikalności do współfinansowania w ramach Działania 6.1 Schemat A Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 oceniając jednocześnie, realizacja których z nich pozwala oczekiwać najlepszych efektów. Przy ocenie projektów kluczowe znaczenie miały następujące kryteria:

- kwalifikalność do współfinansowania w ramach Działania 6.1 Schemat A Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013
- zgodność z zamierzeniami Miasta zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych (*Strategia Rozwoju Krakowa* wraz z Programami sektorowymi, *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa*)
- zgodność z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- zgodność z celami i działaniami operacyjnymi Lokalnego Programu Rewitalizacji
- zgodność z rodzajami działań rewitalizacji wynikłymi na podstawie przeprowadzonej analizy użyteczności
- interdyscyplinarny charakter projektu
- uwarunkowania prawne (np. stan własnościowy)
- zasięg oddziaływania (efekt *spill-over*)
- stan przygotowania
- wykonalność (m. in. możliwość pozyskiwania środków bezzwrotnych ze źródeł innych niż Działanie 6.1 Schemat A)
- wyniki konsultacji społecznych

W rezultacie stworzono priorytetową listę projektów uszeregowanych według hierarchii ich ważności.

Projekty priorytetowe

	Nazwa i zakres projektu	Orientacyjny koszt całkowity Wkład własny	Jednostka realizująca	Przewidywany okres realizacji	Uzasadnienie realizacji
A	<p>Modernizacja i wyposażenie Teatru „Łaźnia Nowa” (Os. Szkolne 25) oraz stworzenie wolnej strefy artystycznej</p> <p>Projekt obejmuje modernizację i rozbudowę teatru „Łaźnia Nowa” i stworzenie centrum kulturalnego z salą multimedialną, małą sceną teatralną, studiem nagrań, klubem muzycznym, salami prób oraz pomieszczeniami wystawienniczymi, gdzie zlokalizowana zostanie wolna strefa artystyczna. Ponadto zagospodarowane zostanie najbliższe otoczenie budynku i przestrzeń wewnątrzkwartałowa.</p>	Budżet 2008: IX-2.4 900 000 zł	Teatr „Łaźnia Nowa Stan własności: Teatr „Łaźnia Nowa – dzierżawa	2006 - 2008	<p>Celem projektu jest poprawa oferty aktywnego spędzania wolnego czasu dla młodzieży, a pośrednio zapobieganie konfliktom społecznym i poprawie bezpieczeństwa.</p> <p>Organizacja projektów społecznych, kulturalnych i edukacyjnych o różnorodnej skali i zasięgu przyczyni się ponadto do wzmocnienia więzi społecznych i identyfikacji mieszkańców z dzielnicą oraz do promowania Nowej Huty w skali miasta. Pozytywne doświadczenia wywołają impulsy do powstawania podobnych inicjatyw dzielnicowych.</p> <p>Rewitalizacja przestrzeni publicznej wokół teatru „Łaźnia Nowa” oraz przestrzeni wewnątrzkwartałowej będzie stanowić impuls dla kolejnych inwestycji w bezpośrednim otoczeniu.</p>
B	Odbudowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Huty	Budżet 2007: III-3.7 koszt nieokreślony	Stan własności: GMK		<p>Odbudowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Huty jest jednym z postulatów zgłoszonych przez społeczność lokalną.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do poprawy środowiska naturalnego i do promowania ekologicznych form przemieszczania się na terenie miasta.</p> <p>Ponadto wzbogacona zostanie oferta spędzania czasu wolnego i wzrośnie atrakcyjność turystyczna obszaru rewitalizacji.</p>
C	<p>Rewitalizacja i modernizacja Pl. Centralnego w powiązaniu z Łąkami Nowohuckimi w oparciu o jednolitą koncepcję opracowaną w drodze konkursu – montaż projektowy. Na projekt składają się następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej Placu Centralnego oraz terenów między NCK a Centrum E - zagospodarowanie i nowy wystrój przestrzeni przed NCK - opracowanie i realizacja „Zielonych szlaków spacerowych po Nowej Hucie“ - opracowanie i realizacja „Tematycznych szlaków spacerowych po Nowej Hucie“ - budowa ścieżek rowerowych - przeprowadzenie cyklu debat społecznych nt. rewitalizacji przestrzeni publicznych - zagospodarowanie Łąk Nowohuckich w sposób podporządkowujący wszelkie działania zasadom ochrony przyrody - wypracowanie metodyki zajęć terenowych na Łąkach Nowohuckich 	w trakcie opracowania	ZDiT Stan własności: GMK		<p>Celem projektu jest stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych i turystycznych oraz wykreowanie centralnych miejsc spotkań i aktywności mieszkańców. Istotnym elementem będą działania przyczyniające się do wzmocnienia więzi społecznych i poprawy identyfikacji mieszkańców z własną dzielnicą (promocja inicjatyw społecznych poprzez akcje mieszkańców na rzecz pielęgnacji przestrzeni publicznych, imprezy dzielnicowe itp.).</p> <p>Modernizacja komunikacyjnej infrastruktury technicznej przyczyni się do poprawy połączenia Nowej Huty z centrum Krakowa. Zredukowanie ruchu kołowego i stworzenie połączeń dla ruchu pieszego i rowerowego przyczyni się do poprawy jakości środowiska.</p> <p>Realizacja projektu będzie stanowić pozytywny sygnał dla prywatnych właścicieli usytuowanych w pobliżu nieruchomości i impuls dla kolejnych inwestycji. W konsekwencji można liczyć się z trwałym wzmocnieniem lokalnej gospodarki.</p> <p>Dzięki akcjom partycypacji społecznej wzmocni się przedsiębiorczość mieszkańców, ich gotowość do angażowania się na rzecz dzielnicy oraz poprawi się klimat społeczny i poczucie bezpieczeństwa.</p> <p>Wzbogacona zostanie również oferta spędzania czasu wolnego, cichej rekreacji i edukacji.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Nowej Huty w skali ponadlokalnej.</p>

	Nazwa i zakres projektu	Orientacyjny koszt całkowity Wkład własny	Jednostka realizująca	Przewidywany okres realizacji	Uzasadnienie realizacji
D	<p>Rewitalizacja i modernizacja Alei Róż w oparciu o jednolitą koncepcję opracowaną w drodze konkursu – montaż projektowy</p> <p>Na projekt składają się następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja przestrzeni publicznej Alei Róż wraz z modernizacją infrastruktury technicznej - wykreowanie nowej funkcji jako miejsca spotkań i aktywności mieszkańców - opracowanie „Zielonych szlaków spacerowych po Nowej Hucie“ - opracowanie „Tematycznych szlaków spacerowych po nowej Hucie“ - budowa ścieżek rowerowych - przeprowadzenie cyklu debat społecznych nt. rewitalizacji przestrzeni publicznych 	w trakcie opracowania	ZDiT Stan własności terenów: GMK	2009-2011	<p>Celem projektu jest wykorzystanie potencjału Alei Róż jako prestiżowej ulicy Nowej Huty i stworzenie warunków do rozwoju funkcji turystyczno-handlowo-usługowych oraz wykorzystania jako centralne miejsce spotkań i aktywności mieszkańców. Istotnym elementem projektu będą działania służące wzmocnieniu więzi społecznych i poprawie identyfikacji mieszkańców z własną dzielnicą.</p> <p>Ponadto realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej i gospodarczej całego zespołu. Wzmocni się przedsiębiorczość mieszkańców, ich gotowość do angażowania się na rzecz dzielnicy oraz poprawi klimat społeczny i poczucie bezpieczeństwa.</p> <p>Rewitalizacja przestrzeni publicznej będzie stanowić pozytywny sygnał dla prywatnych właścicieli usytuowanych w pobliżu nieruchomości i impuls dla kolejnych inwestycji. W konsekwencji można liczyć się z trwałym wzmocnieniem lokalnej gospodarki.</p> <p>Stworzenie połączeń dla ruchu pieszego i rowerowego przyczyni się do intensywnego promowania ekologicznych środków komunikacji i atrakcyjności ulic i placów.</p>

Projekty przewidziane do realizacji przez podmioty zewnętrzne

	Nazwa i zakres projektu	Orientacyjny koszt całkowity Wkład własny	Jednostka realizująca	Przewidywany okres realizacji	Uzasadnienie realizacji
E	Odnowienie zdewastowanych budynków wzdłuż ul. Mościckiego. Os. Sportowe	800 000 zł	Wspólnota Mieszkaniowa Os. Sportowe 24	Brak danych	<p>Cele renowacji i modernizacji elementów zabudowy mieszkaniowej to zachowanie obiektów wartościowych historycznie, poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej budynków i tym samym stanu środowiska, poprawa estetyki przestrzeni publicznych oraz atrakcyjności obszaru.</p> <p>Projekty realizowane będą przez wspólnoty własnościowe. Realizacja projektów będzie impulsem dla dalszych inwestycji o podobnym charakterze.</p>
F	Remont elewacji wraz z termomodernizacją budynków przy ul. Sieroszewskiego, Os. Na Skarpie	1 750 000 zł	Wspólnoty Mieszkaniowe Os. Na Skarpie 42, 43, 50 i 58	Brak danych	
G	Remont elewacji budynku mieszkalnego wraz z ociepleniem Os. Handlowe 2	w trakcie opracowania	Wspólnota Mieszkaniowa Os. Handlowe 2	Brak danych	
H	Remont elewacji budynku mieszkalnego wraz z ociepleniem Os. Ogrodowe 2	500 000 zł	Wspólnota Mieszkaniowa Os. Ogrodowe 2, GMK	2008-2010	
I	Projekt modelowy: rewitalizacja wybranego kwartału z zabudową mieszkalno-usługową	w trakcie opracowania	Wspólnoty Mieszkaniowe z udziałem GMK (ZDiT?) w zakresie infrastruktury	Brak danych	

Projekt pilotażowy

Po uwzględnieniu wszystkich projektów oraz działań, które Miasto Kraków zamierza przeprowadzić w najbliższych latach, sformułowano projekt pilotażowy.

Projekt ten zlokalizowany jest w centralnej części obszaru rewitalizacji, na którym występują liczne deficyty natury środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i społecznej, a jednocześnie posiadającym wyjątkowe potencjały rozwojowe w tych sferach, co pozwala liczyć na pozytywne efekty przeprowadzonych działań.

Projekt pilotażowy ma być źródłem impulsu dla dalszego rozwoju i zainicjować proces rewitalizacji w centrum „starej” Nowej Huty, wyzwalając efekty *spill-over*. Ma sygnalizować zarówno mieszkańcom jak i inwestorom zapoczątkowanie procesu pozytywnych przemian i być wyrazem poważnych zamiarów Urzędu Miasta w kwestii dalszej rewitalizacji.

W ramach projektu pilotażowego planowana jest realizacja następujących działań:

- kompleksowa rewitalizacja i modernizacja Placu Centralnego i Alei Róż
Celem jest stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych i turystycznych oraz wykreowanie centralnych miejsc spotkań i aktywności mieszkańców. Istotnym elementem będą działania przyczyniające się do wzmacniania więzi społecznych i poprawy identyfikacji mieszkańców z własną dzielnicą (promocja inicjatyw społecznych poprzez akcje mieszkańców na rzecz pielęgnacji przestrzeni publicznych, imprezy dzielnicowe itp.). Jednocześnie działania rewitalizacji obejmą przestrzenie wewnątrzkwartałowe położone przy modernizowanych przestrzeniach publicznych. Dzięki rewitalizacji przestrzeni publicznej między centrum E a ulicą Padniewskiego w kontekście zagospodarowania łąk Nowohuckich wzrośnie jej atrakcyjność jako miejsca spotkań i wypoczynku mieszkańców.

Modernizacja komunikacyjnej infrastruktury technicznej przyczyni się do poprawy połączenia Nowej Huty z centrum Krakowa. Zredukowanie ruchu kołowego i stworzenie połączeń dla ruchu pieszego i rowerowego przyczyni się do intensywnego promowania ekologicznych środków komunikacji i atrakcyjności ulic i placów, a tym samym do poprawy jakości środowiska.

Realizacja projektu będzie stanowić pozytywny sygnał dla prywatnych właścicieli usytuowanych w pobliżu nieruchomości i impuls dla kolejnych inwestycji. W konsekwencji można liczyć się z trwałym wzmocnieniem lokalnej gospodarki.

Dzięki akcjom partycypacji społecznej wzmocni się przedsiębiorczość mieszkańców, ich gotowość do angażowania się na rzecz dzielnicy oraz poprawi się klimat społeczny i poczucie bezpieczeństwa. Wzbogacona zostanie również oferta spędzania czasu wolnego.

Rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni wewnątrzkwartałowych podniesie jakość otoczenia mieszkaniowego oraz pozwoli na rozbudowę infrastruktury socjalnej i wzmocnienie sieci społecznych (place zabaw dla dzieci, miejsca spotkań i aktywności mieszkańców).

Uzupełnienie i pielęgnacja zieleni przyulicznej i wewnątrzkwartałowej wpłynie pozytywnie na stan środowiska i atrakcyjność obszaru.

- rewitalizacja terenów zielonych: użytku ekologicznego Łąki Nowohuckie Wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i przestrzenne Łąk Nowohuckich, a także historyczne aspekty terenów starorzecza Wisły tworzą doskonałe warunki do prowadzenia szerokiej edukacji przyrodniczej i regionalnej oraz stworzenia miejsc cichej rekreacji. Zagospodarowanie tych terenów jest jednym z 15 Postulatów Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich, co świadczy o istocie tego tematu dla mieszkańców. Istnieje koncepcja zagospodarowania zaakceptowana przez Radę Miasta i społeczność lokalną. Rewitalizacja użytku ekologicznego Łąk Nowohuckich przyczyni się do poprawy lokalnego mikroklimatu. Poprzez wykorzystanie terenów do celów szeroko zakrojonej edukacji wzrośnie stopień ekologicznej świadomości mieszkańców Nowej Huty i Krakowa.

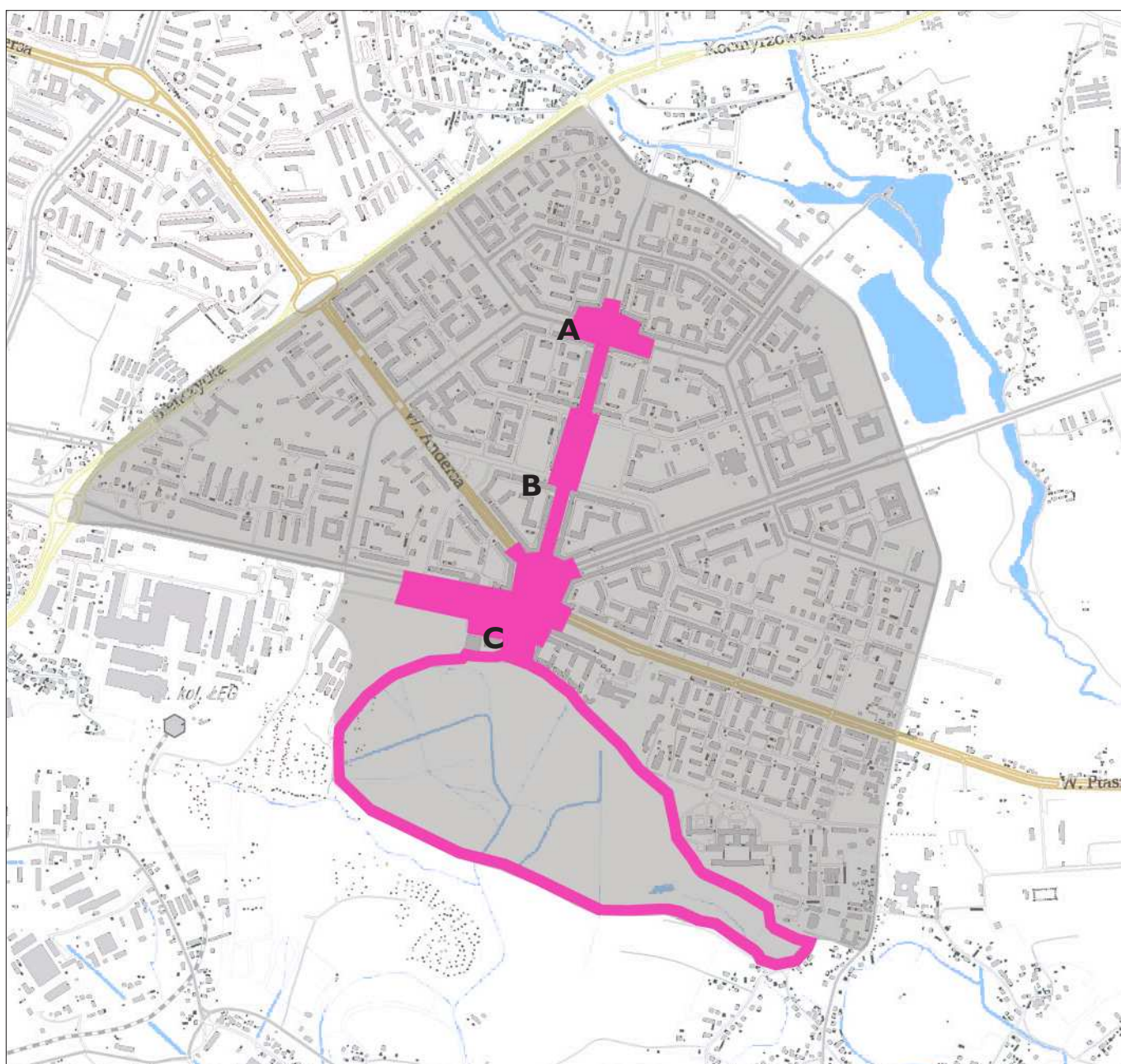
Poprzez stworzenie miejsc cichej rekreacji poprawi się oferta wypoczynkowa dla mieszkańców.

Dzięki przeprowadzonym działaniom wzbogacona zostanie oferta turystyczna Nowej Huty, co przyczyni się do poprawy wizerunku całej dzielnicy i wzmocnienia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania. Ponadto poprawi się poczucie bezpieczeństwa publicznego.

Przeprowadzenie projektu pilotażowego przyczyni się podniesienia rangi obszaru „starej” Nowej Huty w kontekście ogólnomiejskim i ponadlokalnym, a ponadto do realizacji następujących celów Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty:

- ochrona dziedzictwa kulturowego: zachowanie zabytkowych struktur przestrzennych
- poprawa jakości środowiska naturalnego: zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i poprawa klimatu akustycznego poprzez zredukowanie ruchu kołowego, stworzenie warunków dla ekologicznych form przemieszczania się, rewitalizacja terenów zielonych (Łąki Nowohuckie) i pielęgnacja zieleni ulicznej i wewnątrzkwartałowej
- wzmocnienie lokalnej gospodarki: stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych i turystycznych, poprawa atrakcyjności przedmiotowych obszarów dla potencjalnych inwestorów
- stworzenie funkcjonalnego, nowoczesnego systemu komunikacji: poprawa dostępności, rozwiązanie aktualnego problemu miejsc parkingowych i zlikwidowanie deficytów wynikających z natężenia indywidualnego ruchu kołowego z uwzględnieniem historycznych struktur przestrzenno-funkcjonalnych, uwzględnienie potrzeb pieszych, rowerzystów i osób niepełnosprawnych, odnowa infrastruktury technicznej komunikacji miejskiej, skorygowanie układu torowisk tramwajowych
- rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej: poprawa uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych, uporządkowanie przestrzeni ulicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym w sposób adekwatny do rangi i funkcji poszczególnych ulic i placów w strukturze obszaru (między innymi likwidacja barier, zwężenie pasa jezdnego, poszerzenie chodników, rozwiązanie problemu miejsc parkingowych, odnowienie nawierzchni, oświetlenia i elementów małej architektury, nasadzenie roślin), modernizacja infrastruktury technicznej (instalacji doprowadzających media)

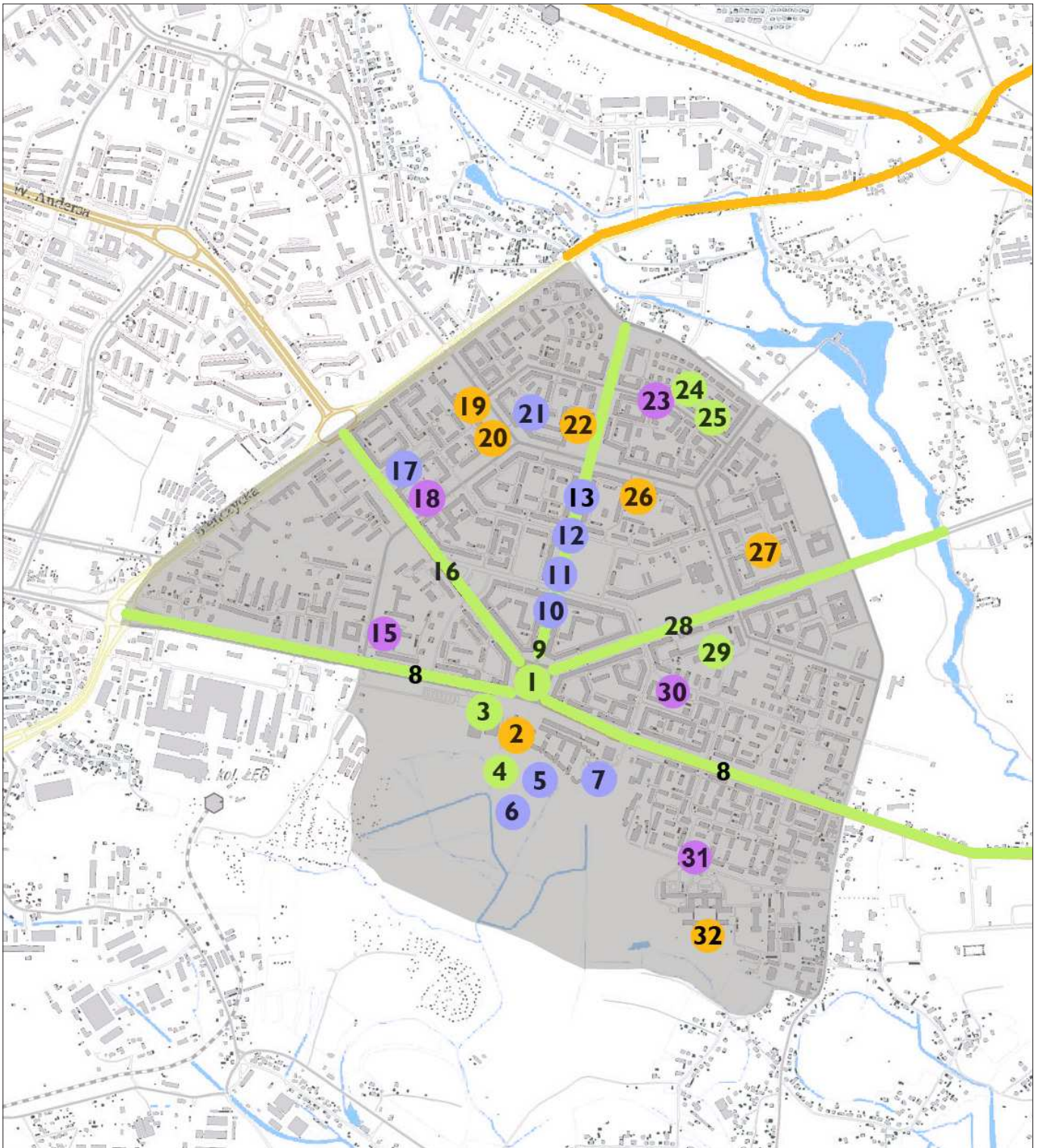
- renowacja i modernizacja substancji budowlanej oraz wzmocnienie funkcji mieszkaniowej: stworzenie warunków do inwestycji w zakresie modernizacji zabudowy, poprawa otoczenia mieszkaniowego, a tym samym zapobieganie postępującemu wyludnianiu się podobszarów
- zapobieganie przestępczości i poprawa bezpieczeństwa: poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów poprzez odpowiedni wystrój przestrzeni publicznych
- poprawa infrastruktury socjalnej: wzmocnienie i poprawa oferty wypoczynkowej dzięki rewitalizacji użytku ekologicznego Łąki Nowohuckie oraz uporządkowaniu przestrzeni wewnętrzkwartałowych

Projekt pilotażowy

- A** Aleja Róż
- B** Plac Centralny
- C** Łąki Nowohuckie

- Miasto Kraków
- szkoły wyższe, instytucje kultury, nauki, organizacje pozarządowe
- spółki z o. o., wspólnoty własnościowe
- autorzy Programu

Zestawienie wszystkich rozpatrywanych projektów

Nr	PROJEKTY
1	Propozycja autorów Programu Rewitalizacja przestrzeni publicznej Placu Centralnego
2	Gmina Miejska Kraków Zagospodarowanie terenu między Centrum E a ulicą Padniewskiego jako ważnego elementu przestrzeni publicznej, wykonanie nawierzchni placu, oświetlenia wraz z iluminacją, budowa amfiteatru, zieleni, infrastruktura techniczna. Projekt inwestycyjny. Koszt: 15 500 000 zł
3	Propozycja autorów Programu Rewitalizacja przestrzeni publicznej przed NCK
4	Postulat Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich / Propozycja autorów Programu Zagospodarowanie Łąk Nowohuckich zgodnie z Postulatem
5	Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida Łąki Nowohuckie: wypracowanie metodyki zajęć terenowych w oparciu o uwarunkowania i wartości Łąk Nowohuckich z uwzględnieniem wszystkich grup potencjalnych odbiorców. Niezbędnym warunkiem rozwoju przedsięwzięcia jest m. in. zakończenie prac związanych z zagospodarowaniem Łąk Nowohuckich według zaakceptowanego społecznie projektu prof. Stanisława Juchnowicza / budowa pomostów widokowych, drewnianych trapów z funkcją mola dla spacerujących i platformą widokową z punktem obserwacji dalekiego krajobrazu Tatr. Cel: zapoznanie mieszkańców z cennymi wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi, wykorzystanie dla szerokiej edukacji ekologicznej i cichej rekreacji, przygotowanie gruntu i partnerów do nowej tradycji lokalnej – proekologicznego „Festiwalu Łąk Nowohuckich”, poszerzenie wizerunku Krakowa o istotne walory przyrodnicze i krajobrazowe, aktywizacja różnych środowisk. Koszt: 4 000 000 zł. Stan zaawansowania prac: opracowana koncepcja zagospodarowania, opracowana koncepcja edukacji ekologicznej, organizowanie warsztatów terenowych, imprez i okolicznościowych wystaw tematycznych, przeprowadzenie całorocznego programu edukacyjnego „Łąki Nowohuckie“
6	Małopolski Instytut Kultury „Autoportret. Debata” – cykl debat społecznych na temat zagospodarowania rewitalizowanych przestrzeni publicznych w Nowej Hucie w ramach współpracy między mieszkańcami, architektami oraz samorządem. Cel: wypracowanie metody konsultacji społecznych dotyczących przestrzeni publicznych miasta. Koszt: 6500 zł. Stan zaawansowania prac: pilotaż projektu pod nazwą „Debata na łące”
7	Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. M. Karłowicza, os. Centrum E 2 II etap budowy: budowa budynku dydaktycznego z salą koncertową, amfiteatru, pawilonu sportowo-rekreacyjnego z salą i basenem. Cel: powstanie obiektu kulturalno rekreacyjnego, udostępnianego również mieszkańcom dzielnicy. Projekt inwestycyjny. Koszt: 44.000.000 zł. Stan zaawansowania prac: realizacja projektu rozpoczęta w 2007 r. Okres realizacji: do 2011 roku.
8	Propozycja autorów Programu Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej Al. Jana Pawła II
9	Propozycja autorów Programu Rewitalizacja przestrzeni publicznej Alei Róż
10	Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida Aleja Róż – Aleja Spotkań: zmiana funkcji z głównej ulicy socrealistycznej Nowej Huty na pasaż ofert usługowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych – z dominującą zielenią urządzoną, z „różami“ jako dominantą. Ogłoszenie konkursu na koncepcję i przeprowadzenie społecznej debaty. W ofercie usług kulturalnych powinny znaleźć się: Święto Alei Róż (coroczna impreza uliczna), ReKreacja (promująca spędzanie wolnego czasu zgodnie z wartościami miejsca), Festiwal Róż, realizacja ROSARIUM – skweru ze stałą ekspozycją odmian róż i drobnymi imprezami florystycznymi i kiermaszami. Cel: tworzenie przestrzeni publicznej o nowych funkcjach, rewitalizacja głównej osi, poprawa jakości życia mieszkańców, wzbogacenie oferty usług czasu wolnego, wzmacnianie przedsiębiorczości społeczności lokalnej. Koszt: w zależności od przyjętego zakresu prac od 6 000 000 – 60 000 000 zł.
11	Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida Szlaki spacerowe Nowej Huty – opracowanie i wdrożenie tematycznych szlaków turystycznych na terenie Nowej Huty. Cel: wypromowanie prawdziwego wizerunku Nowej Huty jako miejsca nasyconego różnymi wartościami kulturowymi, historycznymi i przyrodniczymi. Projekt nieinwestycyjny. Koszt: ok. 350 tys. zł. Stan zaawansowania prac: faza koncepcyjna
12	Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida Zielone spacerowanie po Nowej Hucie – nowa tradycja rekreacji i animacji. Opracowanie szlaków spacerowych z wyeksponowaniem ogrodów przyblokowych urządzonych przez mieszkańców i zagospodarowanych terenów zielonych (skwery, stanowiska pnączy, ogrody działkowe, parki). Wytyczone trasy tworzyć będą miejskie szlaki spacerowe o wyjątkowych walorach estetycznych i rekreacyjnych. Wygospodarowanie środków pieniężnych na dodatkowy fundusz / pomoc finansową dla wspólnot mieszkaniowych, które zechcą wpiąć swoje otoczenie w trasę, co w dużej mierze przyczyni się do porządkowania zieleni na terenie Nowej Huty i stworzy możliwość do zawiązywania partnerstw prywatno-publicznych. Cel: promowanie społecznej inicjatywy, podnoszenie jakości życia mieszkańców, wzbogacenie oferty rekreacyjnej, zachęcenie do współodpowiedzialności, a także do większej dbałości o zieleni, wyzwalamie pomysłów i inwencji społecznej w kreowaniu swojego najbliższego otoczenia, kształtowanie wrażliwości na piękno i estetykę, dostarczanie wrażeń w kontakcie z przyrodą i architekturą. Koszt: 1 000 000 zł. Stan zaawansowania prac: faza koncepcyjna

Nr	PROJEKTY
13	<p>Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida Salon Nowej Huty w Al. Róż – informacja – promocja – kreacja. Stworzenie w lokalu „Galerii” przy al. Róż kompleksowego centrum informacji kulturalno-turystycznej dotyczącego Nowej Huty, wyposażonego w część wystawienniczą, punkt informacyjny i salę kawiarniano-konferencyjną. Alternatywna lokalizacja: lokal dawnej Mody Polskiej. Cel: promocja wartości i zabytków Nowej Huty, promocja twórców kultury Nowej Huty, organizacja ruchu turystycznego, rewitalizacja obiektu, działalność na rzecz rewitalizacji całej dzielnicy, integracja społeczności lokalnej oraz instytucji kultury na terenie Nowej Huty, nawiązanie współpracy z innymi miastami o podobnym charakterze (wymiana doświadczeń związanych z rewitalizacją). Koszt: 1 400 00 zł. Stan zaawansowania prac: brak danych</p>
14	<p>Odbudowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Huty Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: Zadania przewidziane w Budżecie 2007 (III-3.7; Efekt w 2007r.: zmodernizowane ścieżki rowerowe na dł. ok. 6 530 mb)</p>
15	<p>Zarząd wspólnoty Mieszkaniowej os. Handlowe 2 Remont elewacji budynku mieszkalnego wraz z ociepleniem. Projekt inwestycyjny. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: brak danych</p>
16	<p>Propozycja autorów Programu Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej Al. Gen. W. Andersa</p>
17	<p>Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida Stworzenie STREFY MEDIÓW w dawnym kinie Świt, os. Teatralne 10 – nowoczesnego centrum o działalności związanej z usługami czasu wolnego, łączącego dwa projekty: Mediatekę oraz Otwarte Centrum Technik Cyfrowych. Mediateka dostępna byłaby dla wszystkich zainteresowanych osób, bez względu na wiek, status materialny, pochodzenie, płeć, miejsce zamieszkania, a usługi przez nią oferowane byłyby bezpłatne. Przewidziane jest także MultiCentrum – centrum płynnego poruszania się w środowisku technologicznie zaawansowanym oferujące warsztaty o różnej tematyce oraz kafejka językowa. Otwarte Centrum Technik Cyfrowych to pomysł także związany z usługami czasu wolnego i nowoczesną technologią, który zrealizowany byłby przez INTERIĘ.PL, która weszłaby w skład partnerstwa prywatno-publicznego wraz z Ośrodkiem Kultury im. C.K.Norwida i innymi zainteresowanymi partnerami. STREFA MEDIÓW, skierowana szczególnie do młodzieży, byłaby doskonałą propozycją aktywnego spędzania wolnego czasu, miejscem spotkań i wypełnieniem przestrzeni publicznej ważnymi dla tego środowiska funkcjami, których dotąd brakuje. Koszt: całość projektu 10 000 000 zł, w tym Mediateka 2 000 000 zł. Stan zaawansowania prac: faza koncepcyjna</p>
18	<p>Apollo Film sp. z o.o. Utworzenie Centrum Świt – miejsca otwartego dla mieszkańców Nowej Huty i spełniającego m.in. funkcje w zakresie przemysłu czasu wolnego w budynku byłego kina „Świt”. Renowacja budynku (elewacji, wnętrz), budowa parkingu, uporządkowanie otoczenia. Cel: poprawa jakości życia mieszkańców, rewitalizacja historycznego obiektu. Projekt inwestycyjny. Koszt prac budowlanych: 30 000 000 zł. Stan zaawansowania prac: Realizacja projektu rozpoczęła się w roku 2004. Łączny koszt zrealizowanych prac i inwestycji wynosi ok. 300 000,00 zł. Są to koszty w pełni udokumentowane. Opracowane zostały również podstawowe założenia przekształcenia dawnego kina Świt w Centrum Świt i rozwoju obiektu. Przygotowano i ogłoszono konkurs na operatora strategicznego obiektu, który ma pomóc w wyłonieniu instytucji partnerskiej w realizacji projektu. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w grudniu 2007 roku.</p>
19	<p>Teatr Ludowy – modernizacja. Okres realizacji: 2005-2009. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: Zadania przewidziane w Budżecie 2007 (IX-2.2; Efekt w 2007r.: zmodernizowany budynek zaplecza technicznego teatru) i w Budżecie 2008“ (IX-1.4; 100 000 zł; Efekt w 2008r.: Zaawansowane prace nad odnową elewacji budynku zaplecza technicznego teatru)</p>
20	<p>Gmina Miejska Kraków Zespół Szkół Ogólnokształcących Sportowych Nr 2, os. Teatralne 35 – budowa sali gimnastycznej. Projekt inwestycyjny. Okres realizacji: 2005-2009. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: Zadania przewidziane w Budżecie 2007 (VII-1.9; Efekt w 2007r.: rozpoczęta budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem i aulą) oraz w Budżecie 2008 (VII-1.5; 3.500.000 zł; Efekt w 2008r.: Wykonany stan surowy zamknięty sali gimnastycznej wraz z zapleczem i aulą).</p>
21	<p>Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida Projekt GREEN GARAGE / Zielony Garaż; os. Górali 4: termomodernizacja obiektu i kompletna rewitalizacja otaczającego terenu. Cel: stworzenie supernowoczesnej placówki kulturalnej, wzorca zastosowania audytu energetycznego i nowoczesnych energooszczędnych technologii, lokalizacja dodatkowego parkingu oraz posadzenie klombów kwiatowych. Koszt: ok. 1 400 000 zł. Stan zaawansowania prac: opracowana dokumentacja wymaga uzupełnienia i aktualizacji</p>
22	<p>Wydział Spraw Społecznych UMK CASE Cities Against Social Exclusion – Miasta przeciw wykluczeniu społecznemu w ramach Interreg III C. Cel: stworzenie strategii społecznej rewitalizacji poprzemysłowych dzielnic zagrożonych degradacją i wykluczeniem społecznym, opracowanie mapy aktywności społecznej i zebranie „dobrych praktyk”. Projekt nieinwestycyjny.</p>

Nr	PROJEKTY
23	<p>Wspólnota Mieszkaniowa os. Sportowe 24 Osiedle Sportowe: odnowienie zdewastowanych budynków i terenów zielonych wzdłuż ulicy Mościckiego. Cel: ożywienie zdewastowanej części Nowej Huty i poprawienie estetyki zniszczonych i nie remontowanych od lat 50 budynków, terenów zielonych i całej infrastruktury, przeciwdziałanie przestępczości. Projekt inwestycyjny. Koszt: ok. 800 000 zł. Stan zaawansowania prac: zrealizowano wymianę pokrycia dachu i drzwi do klatek schodowych oraz wymianę instalacji CO i gazowej. Istnieje audyt energetyczny oraz pozwolenie miejskiego konserwatora zabytków na wymianę drzwi i remont elewacji budynku.</p>
24	<p>Propozycja autorów Programu Poprawa jakości otoczenia mieszkaniowego</p>
25	<p>Propozycja autorów Programu Stworzenie stanowiska menedżera kwartału</p>
26	<p>Gmina Miejska Kraków Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 5, os. Słoneczne 12 – budowa sali gimnastycznej. Projekt inwestycyjny. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: brak danych</p>
27	<p>Gmina Miejska Kraków / Teatr Łażnia Nowa Modernizacja i wyposażenie Teatru „Łażnia Nowa” (os. Szkolne 25) oraz stworzenie wolnej strefy artystycznej; zaadaptowanie na cele kulturalne powierzchni, służącej niegdyś jako przestrzeń warsztatowa dla uczniów szkół technicznych i stworzenie w niej „wolnej strefy artystycznej” z salą multimedialną, małą salą teatralną, studiem nagrań, klubem muzycznym, dwoma salami prób, przestrzenią wystawienniczą. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: Zadania przewidziane w Budżecie 2008 (IX-2.4; 900.000 zł; Efekt w 2008r.: Wymieniona stolarka okienna i drzwiowa teatru, zaizolowane fundamenty budynku, odnowiona i oświetlona fasada teatru, zrewaloryzowane otoczenie, opracowana dokumentacja projektowa modernizacji hali widowiskowej.)</p>
28	<p>Propozycja autorów Programu Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej Al. Solidarności</p>
29	<p>Propozycja autorów Programu PROJEKT MODELOWY: Rewitalizacja jednego kwartału z zabudową mieszkaniowo-usługową (wraz z podwórzem)</p>
30	<p>Wspólnota Mieszkaniowa os. Ogrodowe 2 Remont elewacji budynku. Cel: poprawa warunków życia mieszkańców, poprawa estetyki budynku. Koszt: ok. 300 000 zł. Stan zaawansowania prac: opracowana koncepcja</p>
31	<p>Wspólnoty Mieszkaniowe os. Na Skarpie budynków nr 42, 43, 50 i 58 Remont elewacji wraz z termomodernizacją budynków przy ul. Sieroszewskiego – os. Na Skarpie 42, 43, 50, 58. Cel: rewitalizacja zniszczonej tkanki miejskiej w najstarszej części Nowej Huty i ochrona unikalnego układu urbanistycznego dzielnicy. Projekt „spina” ponadto inne projekty rewitalizacyjne: Łąki Nowohuckie, park za Szpitalem im. S. Żeromskiego i modernizowaną ze środków unijnych ul. Klasztorną. Projekt inwestycyjny. Koszt: ok. 1 750 000 zł. Stan zaawansowania prac: faza koncepcyjna</p>
32	<p>Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego SPZOZ Rekultywacja parku i zieleni o pow. ok. 10 ha.; os. Na Skarpie 66 – bezpośrednie sąsiedztwo z Opactwem oo. Cystersów w Mogile i Łakami Nowohuckimi, unikalna, pawilonowa struktura architektoniczna otoczona pięćdziesięcioletnim drzewostanem i terenami zielonymi. Realizacja projektu ma zapobiec degradacji i niszczeniu środowiska naturalnego Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: wstępna faza koncepcyjna</p>
33	<p>Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. Ucieplnienie w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą obszaru Nowa Huta; Bieńczyce: Zespół osiedli: Albertyńskie, Przy Arce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Złotej Jesieni; Czyżyny: Os. II Pułku Lotniczego; Stara Huta – Łąki Nowohuckie pomiędzy skarpą, a wałem Wiślanym, Swoszowice, Mogiła. Zasilanie w ciepło poszczególnych obiektów poprzez rozbudowę istniejącego układu sieci ciepłowniczych lub wykonanie bezpośrednich przyłączy c.o. dla obiektów. Koszt: brak danych. Stan zaawansowania prac: brak danych</p>

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Załącznik nr 2

Uchwała Rady Miasta Krakowa
w sprawie przyjęcia
Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Załącznik nr 3

**Sprawozdanie z otwartych debat
w sprawie Lokalnych Programów Rewitalizacji**

Sprawozdanie z otwartych debat w sprawie Miejskiego Programu Rewitalizacji – 25 - 28 czerwca 2007 r.

W związku z pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Krakowa Urząd Miasta Krakowa w dniach od 25 - 28 czerwca 2007 r. zorganizował otwarte debaty społeczne.

Partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w tworzeniu programów rewitalizacji. Głos mieszkańców zamieszkujących zdegradowane dzielnice miast jest wymagany również przez Unię Europejską, dlatego w trakcie opracowywania programu konieczne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych lub warsztatów.

W celu zainteresowania możliwie dużej liczby mieszkańców Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził szeroko zakrojoną akcję informacyjną. Do wszystkich Rad Dzielnic wysłano pisma, plakaty i ulotki, z prośbą o wsparcie działań związanych z konsultacjami i rozpropagowanie informacji wśród mieszkańców i zainteresowanych podmiotów. W portalach internetowych umieszczone zostały banery informacyjne (gazeta.pl, Dziennik Polski, Głos Tygodnik Nowohucki, NCK, kazimierz.com, Forum Nowej Huty, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida). Informacje o konsultacjach opublikowane zostały również w lokalnej prasie (w Dzienniku Polskim, Gazecie Wyborczej, Głosie Tygodnika Nowohuckim, Echu Miasta). W ważnych punktach miasta rozmieszczono 1000 plakatów. W trakcie spotkań rozdano uczestnikom foldery i ulotki.

Cel konsultacji:

1. Wstępne zapoznanie z problematyką odnowy miast wszystkich mieszkańców oraz społeczności lokalnych związanych z obszarami przewidzianymi do rewitalizacji przez założenia LPR.
2. Przedstawienie i omówienie dotychczas podejmowanych przez UMK działań w zakresie przygotowania docelowego LPR.
3. Przedstawienie koncepcji przygotowywanego docelowego LPR.
4. Pozyskanie podczas otwartej debaty opinii, stanowisk i pomysłów mających wpływ na sam LPR oraz na opracowanie katalogu projektów dotyczących rewitalizacji.

Program konsultacji:

1. Dotychczasowe działania Miasta związane z procesem rewitalizacji - prezentacja (UMK).
2. Zadania i cele rewitalizacji (BIG STÄDTEBAU GmbH, wykonawca LPR).
3. Lokalny Program Rewitalizacji – schemat, cel, poruszane problemy (BIG STÄDTEBAU GmbH).
4. Propozycje projektów ze strony uczestników (dyskusja).

Tryb konsultacji:

Konsultacje społeczne były przeprowadzone przez przedstawicieli Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa oraz wykonawcy programu firmy BIG STÄDTEBAU GmbH.

Ze strony Miasta udział wzięli:

1. Marcin Kopeć – Zastępca Dyrektora (SR)
2. Wojciech Gorczyca – Główny Specjalista (SR)
3. Katarzyna Świerczewska-Pietras (SR)
4. Sylwia Mądel (SR)

Ze strony wykonawcy programu - BIG STÄDTEBAU GmbH – udział wzięli:

1. Frank Hultsch - Dyrektor Generalny
2. Grażyna Adamczyk-Arns – kierownik projektu

Przebieg konsultacji:

Konsultacje przeprowadzone zostały w ciągu czterech dni, w godzinach od 16.00 do 19.30.

- 25 czerwca 2007 r.: Zespół I (Stare Miasto po Aleje, KCK i linię kolejową wraz z Wesołą i Półwsiem Zwierzynieckim, Kazimierz oraz obszary przyległe)
- 26 czerwca 2007 r.: Zespół V (Stara Nowa Huta, Łąki Nowohuckie pomiędzy skarpą a wałem Wiślanym, Krzesławice, Mogiła; Bieńczyce – zespół osiedli: Albertyńskie, Przy Arce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Złotej Jesieni; Czyżyny: Osiedle II Pułku Lot.) oraz Zespół VIII (Nowa Huta – Kraków Wschód: Branice, Przylasek Rusiecki oraz obszary przyległe)
- 27 czerwca 2007 r.: Zespół II (Stare Podgórze, Zabłocie, Liban – Park „Krzemionki Podgórskie”, Bonarka, Stoczniovców, Rydlówka / Mateczny, Grzegórzki, Cystersów, Osiedle Dąbie), Zespół VI (Płaszów; Staw Płaszowski / Bagry), Zespół VII (Białe Morza oraz obszary przyległe)
- 28 czerwca 2007 r.: Zespół III (Zakrzówek, Polnych Kwiatów), Zespół IV (Krowodrza / Prądnicka – cz. Wschodnia, Głowackiego, Osiedle Azory, Armii Krajowej oraz obszary przyległe)

Wyciąg ze sprawozdania dot. terenów objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji „starej” Nowej Huty”

2. Dzień drugi – 26 czerwca 2007 r.

Lokalizacja: Nowohuckie Centrum Kultury, Al. Jana Pawła II

Obszary rewitalizacji: Zespół V (Stara Nowa Huta, Łąki Nowohuckie pomiędzy skarpą a wałem Wiślanym, Krzesławice, Mogiła; Bieńczyce – zespół osiedli: Albertyńskie, Przy Arce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Złotej Jesieni; Czyżyny: Osiedle II Pułku Lot.) oraz Zespół VIII (Nowa Huta – Kraków Wschód: Branice, Przylasek Rusiecki oraz obszary przyległe)

Ilość uczestników: 65

Sugestie uczestników:

- potrzeba szerszego dostępu do informacji na temat problematyki rewitalizacji;
- nawiązanie ściślejszej współpracy między UMK a działającymi w Nowej Hucie instytucjami i organizacjami pozarządowymi jak Forum dla Nowej Huty, Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida;
- stworzenie strony internetowej poświęconej wyłącznie problematyce rewitalizacji;
- program rewitalizacji powinien zawierać „scenariusze“ postępowania w przypadku występowania typowych zjawisk kryzysowych w danym obszarze - metody rozwiązywania problemów, podział kompetencji przy wdrażaniu Programu itd. Istotnym jest podanie przykładów dla tzw. lokalnych instrumentów motywacyjnych;
- właściciele powinni stać się partnerami Miasta / państwa przy realizowaniu polityki mieszkaniowej;
- program powinien zawierać również propozycje narzędzi (w tym tworzonych jako prawo lokalne w ramach obowiązującego ustawodawstwa) zapewniających skuteczne wdrażanie;

- w LPR należy uwzględnić w możliwie szerokim zakresie postulaty Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich i Forum dla Nowej Huty;
- zarządzanie LPR (po przyjęciu programu przez RMK) należy powierzyć operatorowi wyposażonemu w kompetencje i skuteczne instrumenty (narzędzia wdrażania programu);
- program spośród różnych mechanizmów, które będzie wskazywał, może sugerować tworzenie doraźnego partnerstwa dla realizacji określonych, wyodrębnionych celów;
- uczestnicy liczą na propozycje, w jaki sposób wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe mogą brać udział w procesie rewitalizacji i czerpać z niego korzyści;
- rewitalizacja terenów przemysłowych powinna być ukierunkowana na stwarzanie warunków dla realizacji nowych inwestycji, poza samym kombinatem hutniczym;
- mieszkańcy życzyliby sobie redukcji ruchu kołowego (głównie przelotowego) i odpowiedniego wystroju przestrzeni publicznych;
- problematyka ochrony środowiska (m.in. przykłady: Łąki Nowohuckie, dolina Dłubni) musi być w LPR odpowiednio szeroko uwzględniona;
- uczestnicy postulują zorganizowanie kolejnych warsztatów, tym razem poświęconych konkretnym projektom. Poza tym oczekuje się oceny projektów pod kątem ich oddziaływania na otoczenie.

Sprawozdanie z otwartych debat w sprawie Lokalnych Programów Rewitalizacji (LPR) – 6-7 marzec 2008 r.

Lokalne Programy Rewitalizacji (LPR) powstające w oparciu o Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPR) mają stworzyć ramy dla realizacji procesu rewitalizacji wyznaczonych obszarów rewitalizacji, a w długofalowej perspektywie całego miasta. Są one tym samym instrumentami przygotowującymi wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju miasta. LPR będą programami otwartymi i aktualizowanymi w miarę potrzeb w drodze uchwał Rady Miasta Krakowa.

Lokalne Programy Rewitalizacji są warunkiem koniecznym przy ubieganiu się o środki unijne w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013. W związku z powyższym muszą one być opracowane według zasad przedstawionych w „Metodyce przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013” (Metodyce MRPO), przygotowanej przez Zarząd Województwa Małopolskiego.

W tym celu w pierwszej kolejności stworzone zostały LPR dla dwóch obszarów (Starego Miasta w granicach „Krakowa – historycznego zespołu miasta” zdefiniowanego Zarządzeniem Prezydenta RP z dnia 8 września 1994 roku oraz „starej” Nowej Huty w granicach zabytkowego zespołu zabudowy wraz z użytkiem ekologicznym Łąki Nowohuckie. Obszary te z punktu widzenia kryteriów zawartych w Metodocy MRPO mają największe szanse na pozyskanie środków unijnych. Nastąpi to w drodze oceny Lokalnych Programów Rewitalizacji i konkursu projektów przygotowanych przez miasta województwa małopolskiego.

Urząd Miasta Krakowa zgodnie z umową zawartą z Wykonawcą programów (MPR i LPR) otrzymał dokumenty w dniu 3 marca 2008 r.

Partycypacja społeczna jest powszechnie przyjętą procedurą tworzenia programów rewitalizacji, wymaganą również przez Unię Europejską. W trakcie opracowywania programów konieczne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych lub warsztatów. UMK przeprowadził pierwsze debaty z mieszkańcami pod koniec II kwartału 2007. Kontynuacją tych warsztatów były Otwarte Debaty w sprawie LPR, które odbyły się w dniach 6-7 marca 2008 r.

W celu zainteresowania mieszkańców uczestnictwem w Otwartych Debatkach poświęconych Lokalnym Programom Rewitalizacji, Wydział Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził akcję informacyjną o tym wydarzeniu. Miejska strona internetowa (www.krakow.pl) zamieściła stosowną informację oraz baner internetowy odsyłający do specjalnej miejskiej strony internetowej poświęconej rewitalizacji (www.rewitalizacja.krakow.pl).

Do Zarządów Dzielnic, w obrębie których znajdują się obszary, dla których przygotowano LPR (Dzielnice I, II, XIII i XVIII), wysłano pisma zapraszające członków Zarządów Dzielnic oraz radnych dzielnic do udziału w debatach. Pismo zawierało również prośbę o wsparcie działań Miasta dotyczących poinformowania mieszkańców o debatach. W tym celu Wydział Strategii i Rozwoju Miasta przesłał plakaty i ulotki do rozpowszechnienia przez Dzielnice oraz baner internetowy do umieszczenia na stronach internetowych Dzielnic.

Podobne pisma skierowano do instytucji, w których debaty miały się odbyć (Muzeum Inżynierii Miejskiej oraz Nowohuckiego Centrum Kultury) oraz do innych instytucji, które wykazywały szczególne zainteresowanie rewitalizacją w Krakowie (m.in.: Forum dla Nowej Huty, Małopolski Instytut Kultury,

Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida). Wydział Strategii i Rozwoju Miasta przygotował i rozprowadził w sumie 100 plakatów oraz 300 ulotek informacyjnych o debatach.

Dodatkowo zaproszenie dla mieszkańców do wzięcia udziału w debatach opublikowane zostało również w lokalnej prasie (Polska Gazeta Krakowska – pół kolumny; emisje: piątek 29 lutego i wtorek 4 marca; Głos – Tygodnik Nowohucki – pół kolumny, 6 marca).

7 marzec 2008 r.

Otwarte Debaty dla Mieszkańców Krakowa w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Lokalizacja: Nowohuckie Centrum Kultury, Al. Jana Pawła II 232, 31-913 Kraków

Godzina: 16.30

Obszar „starej” Nowej Huty: osiedla Zgody, Kolorowe, Spółdzielcze, Teatralne, Urocze, Krakowiaków, Sportowe, Handlowe, Centrum C, Słoneczne, Szklane Domy, Centrum B, Centrum D, Centrum E, Centrum A, Ogrodowe, Hutnicze, Zielone, Górali, Szkolne, Willowe, Wandy, Na Skarpie, Młodości

Ilość uczestników: 40

Tryb debaty: Debata była przeprowadzona przez przedstawicieli Miasta, wykonawcy programu oraz moderatora.

Ze strony Miasta udział wzięli:

- Aleksander Błażejowski – Zastępca Dyrektora Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta (SR)
- Katarzyna Świerczewska-Pietras – p.o. Kierownika Referatu ds. Rewitalizacji (SR)
- Wojciech Gorczyca – Główny Specjalista (SR)
- Filip Ostrowski – Podinspektor (SR)

Ze strony wykonawcy programu – BIG STÄDTEBAU GmbH – udział wzięli:

- Grażyna Adamczyk-Arns – kierownik projektu

Funkcję moderatora pełnił:

- dr Andrzej Bukowski – Uniwersytet Jagielloński

Program debaty:

- 16.30 Przywitanie uczestników – Urząd Miasta Krakowa
- 16.45 Działania Miasta związane z opracowaniem Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji dla „starej” Nowej Huty – Urząd Miasta Krakowa
- 17.00 Prezentacja Lokalnego Programu rewitalizacji dla „starej” Nowej Huty wraz z planowanymi projektami – BIG STÄDTEBAU GmbH

Sugestie uczestników:

- Uczestnicy debaty wskazali na potrzebę szerszego dostępu do informacji na temat problematyki rewitalizacji. Postulowano nawiązanie ściślejszej współpracy między UMK a działającymi w Nowej Hucie instytucjami i organizacjami pozarządowymi jak Forum dla Nowej Huty, Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida. Poza tym sugerowano lepszą koordynację pracy Miasta z jednostkami miejskimi w zakresie rewitalizacji oraz lepsze powiązania pomiędzy politykami miejskimi.

- Mieszkańcy zaapelowali o wskazanie osób odpowiedzialnych za kontakt w sprawie rewitalizacji z ramienia UMK.
- Uczestnicy zgodzili się z traktowaniem LPR jako instrumentu umożliwiającego pozyskiwanie środków unijnych oraz konieczność organizowania się w tym celu samych mieszkańców oraz instytucji działających w Nowej Hucie.
- Forum dla Nowej Huty przekazało Miastu oraz wykonawcy dokument: „Uwagi i wnioski, których realizacji stworzy warunki dla realizacji LPR obszaru „starej” Nowej Huty. Treść dokumentu stanowi Załącznik nr I do niniejszego sprawozdania.
- Zaapelowano o rozpatrywanie rewitalizacji z perspektywy komfortu życia mieszkańców Nowej Huty. Szczególnie istotnym aspektem jest bowiem substancja mieszkaniowa, a nie tylko przestrzeń publiczna, której dotyczy większość zaproponowanych projektów.
- Zasugerowano konieczność uzupełnienia programów rewitalizacji o inne miejskie narzędzia i mechanizmy, które pozwolą realizować działania rewitalizacyjne dobrze i przez wiele lat, np. zachęcające do inwestowania poprzez ulgi dla małych i średnich przedsiębiorców działających na obszarze objętym LPR.
- Uczestnicy pytali o kalendarz realizacji LPR.
- Zasugerowano przesunięcie granicy obszaru „starej Nowej Huty”, tak aby objąć nim również ulicę Padniewskiego.
- Uczestnicy byli zaniepokojeni brakiem projektów związanych ze sportem.
- Wyrażono życzenie, aby projekty wpisane do LPR nie były jednowymiarowe i nie skupiały się wyłącznie na „upiększaniu”, ponieważ głównym problemem Nowej Huty jest sytuacja gospodarcza. Zdaniem zebranych nie estetyka i słabość więzi społecznej są prawdziwymi symptomami degradacji Nowej Huty.
- Mieszkańcy wskazali na konieczność opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, które są prawem miejscowym i mogłyby wspierać LPR, które są tylko programami i nie mają mocy prawnej.
- Mieszkańcy wyrazili szereg opinii pośrednio związanych z programem rewitalizacji, które dotyczyły przede wszystkim:
  - innego rozumienia definicji rewitalizacji niż przyjętego przez profesjonalistów, w tym wynikającego z Metodyki MRPO.
  - zaniepokojenia faktem wydawania pozwoleń na budowę nowych apartamentowców / nadbudowę jednopiętrowych obiektów wewnątrzkwartałowych
  - koncepcji zagospodarowania dawnego kina „Świt”.

Podsumowując należy stwierdzić, że po wyjaśnieniu głównych kwestii spornych większość uczestników debaty odniosła się pozytywnie do faktu opracowania LPR dla zespołu Nowej Huty. Uczestnicy zastrzeżli, że opiniowanie listy projektów możliwe będzie dopiero po dokładnym zapoznaniu się z treścią programu po jego zamieszczeniu na stronie internetowej. Postulowano, aby czas pozostający do momentu składania wniosków o współfinansowanie w ramach Działania 6.1 Schemat A MRPO 2007-2013 wykorzystać na tworzenie sieci współpracy, zarówno między poszczególnymi podmiotami działającymi na terenie obszaru rewitalizacji, jak też pomiędzy przedstawicielami owych podmiotów a Urzędem Miasta Krakowa.